

संयुक्त राष्ट्रसंघ
ONE EARTH - ONE FAMILY - ONE FUTURE

SAURASHTRA UNIVERSITY
Academic Section

University Campus, University Road,
Rajkot - 360005

Phone No.: (0281) 2578501 Ext. No. 202, 304
FAX No.: (0281) 2576347 E-mail Id: academic@sauuni.ac.in

નં.એકે./ ૮૩૪૯૦ /૨૦૨૩

તા:- ૨૭ /૦૮/૨૦૨૩

ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા

પરિપત્ર:-

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીની ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા હેઠળનો સ્નાતક કક્ષાના B.R.S. અભ્યાસક્રમ ચલાવતી સર્વે સંલગ્ન કોલેજના આચાર્યશ્રીઓને આથી જાણ કરવામાં આવે છે કે, NEP-2020 અંતર્ગતના રાજ્ય સરકારશ્રીના તા.૧૧/૦૭/૨૦૨૩નો ઠરાવ, ત્યારબાદ તા.૨૭/૦૭/૨૦૨૩ના રોજ પ્રકાશિત થયેલ સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર (SOP) તેમજ ત્યારબાદ તેને આનુસંગિક તા.૨૮/૦૭/૨૦૨૩ના રોજ આવેલ સુધારા મુજબના અભ્યાસક્રમો ચેરમેનશ્રીઓ એગ્રોનોમી, બાગાયત અને વનવિદ્યા, પશુપાલન, ગ્રામવિસ્તરણ વિષયોની અભ્યાસ સમિતિઓ દ્વારા રજુ કરાયેલ B.R.S. સેમેસ્ટર - ૦૧ અને ૦૨ના અભ્યાસક્રમો આગામી શૈક્ષણિક સત્ર જુન-૨૦૨૩થી અમલમાં આવે તે રીતે એગ્રોનોમી, બાગાયત અને વનવિદ્યા, પશુપાલન, ગ્રામવિસ્તરણ વિષયોની અભ્યાસ સમિતિ, ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા, એકેડેમિક કાઉન્સિલ તથા સિન્ડિકેટની બહાલીની અપેક્ષાએ મંજૂર કરવા માન.કુલપતિશ્રીને લલામણ કરેલ છે. જે માન.કુલપતિશ્રીએ મંજૂર કરેલ છે. જેથી સંબંધિત તમામે તે મુજબ તેની ચુસ્તપણે અમલવારી કરવી.

(મુસદ્દો કુલસચિવશ્રીએ મંજૂર કરેલ છે.)

બિડાણ:- ઉક્ત અભ્યાસક્રમ (સોફ્ટ કોપી)

પ્રતિ,

(૧) ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા હેઠળની એગ્રોનોમી, બાગાયત અને વનવિદ્યા, પશુપાલન, ગ્રામવિસ્તરણ વિષયો ચલાવતી સ્નાતક કક્ષાની સર્વે સંલગ્ન કોલેજના આચાર્યશ્રીઓ તરફ

(૨) ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા હેઠળની એગ્રોનોમી, બાગાયત અને વનવિદ્યા, પશુપાલન, ગ્રામવિસ્તરણ વિષયોની અભ્યાસ સમિતિના સર્વે સભ્યશ્રીઓ

નકલ જાણ અર્થે રવાના:-

માન.કુલપતિશ્રી/કુલસચિવશ્રીના અંગત સચિવ

નકલ રવાના:- (જરૂરી કાર્યવાહી અર્થે)

૧. ડીનશ્રી, ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા ૨. જોડાણ વિભાગ ૩. પી.જી.ટી.આર.વિભાગ ૪. પરીક્ષા વિભાગ

સહી:-

(ડૉ.એચ.પી.રૂપારેલીઆ)

કુલસચિવ

રવાના કર્યું

એકેડેમિક ઓફિસર

**ORDINANCES & REGULATIONS
FOR
BACHELOR OF RURAL STUDIES
4 YEARS UNDER GRADUATE
ACADEMIC PROGRAMME**

AS PER NEP-2020 & SOP

**(UGC Guidelines and Resolution No.KCG/admin/
2023-2024 /0607/kh.1, Dt.11/07/2023)**

**FACULTY OF RURAL STUDIES
SAURASHTRA UNIVERSITY**

**UNIVERSITY CAMPUS
RAJKOT - 360005**

website: www.saurashtrauniversity.edu

Faculty of Rural Studies
Saurashtra University, Rajkot
Ordinances & Regulations
for the Degree of
Bachelor of Rural Studies(B.R.S.)
(As Per NEP 2020 & SOP)
Effective from June-2023

ORDINANCE AND REGULATIONS:

O. GEN. B.R.S.– 1:

A candidate for the Degree of Bachelor of Rural Studies(B.R.S.) must have passed the higher secondary (12th standard) school certificate examination of the Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board or an examination recognized as equivalent there to with the attainments of subject/subjects mention and will be required to pass all six Semester End Examinations for the Degree of Bachelor of Rural Studies and for the 4 Year Degree of Bachelor of Rural Studies(Honours/Honours with research) students will be required to pass all eight Semester End Examinations.

O. GEN. B.R.S.– 2:

Definitions of Key Words:

1. **Academic Year:** A semester comprises 90 working days and an academic year is divided into two semesters.
2. **Course:** Usually referred to, as ‘paper/subject’ is a component of a programme. All courses need carry the same weightage. The courses should define learning objectives and learning outcomes. A course designed to comprise lectures outreach activities / project work / viva / seminars/assignment/ presentations etc. or a combination of some of these.
3. **Programme:** An educational programme leading to award of the Certificate in Rural Studies, Diploma in Rural Studies, Degree Certificate and Honours or Honours with Research Degree.
4. **Major Discipline(DSC):** Major discipline is the discipline or subject of main focus and the degree will be awarded in that discipline. Students should secure the prescribed number of credits (about 50% of total credits) through core courses in the major discipline.
5. **Minor Discipline(DSE):** Minor discipline helps a student to gain a broader understanding beyond the major discipline. For example, if a student pursuing Agronomy/ Animal Husbandry/ Horticulture & Forestry/ Rural Extension/ Economics/ Hindi/ Gujarati/ English as major, obtains a minimum of 16 credits (50% of total 32 credits of minor) from a bunch of courses in the respective subjects, then the student will be awarded B.R.S. degree with a Major in Agronomy/ Animal Husbandry/ Horticulture & Forestry/ Rural Extension/ Economics/ Hindi/ Gujarati/ English.
6. **Multidisciplinary Courses(MDC):** These courses are intended to broaden the knowledge of related subjects to their major discipline.
7. **Ability Enhancement Courses(AEC):** The courses aim at enabling the students to acquire and demonstrate the core linguistic skills, including critical reading and expository and academic writing skills, that help students articulate their arguments and present their thinking clearly and coherently and recognize the importance of language as a mediator of knowledge and identity.
8. **Skills Enhancement Courses(SEC):** These courses are aimed at imparting practical skills, hands-on training, soft skills, etc., to enhance the employability of students. The institution may design courses as per the students’ needs and available institutional resources.
9. **Value-Added Courses(VAC):** The course aims at enabling the students to acquire and demonstrate the knowledge and understanding of contemporary India with its historical perspective, the basic framework of the goals and policies of national development, and the constitutional obligations with special emphasis on constitutional values and fundamental rights and duties.
10. **Summer Internship /Apprenticeship:** Key aspect of the new UG programme is induction into actual work situations. All students will also undergo Internships / Apprenticeships in a firm,

industry, or organization or Training in labs with faculty and researchers in their own or other HEIs/Agro based research institutions during the summer term. Students will be provided with opportunities for internships with local industry, business organizations, health and allied areas, local governments (such as panchayats, municipalities, Cooperatives, NGOs, etc.), Parliament or elected representatives, media organizations, artists, crafts persons, and a wide variety of organizations so that students may actively engage with the practical side of their learning and, as a by-product, further improve their employability.

11. **Vocational Courses:** Vocational Education and Training will form an integral part of the undergraduate programme to impart skills along with theory and practical.
12. **Research Dissertation:** Students choosing a 4-Year Bachelor's degree (Honours with Research) are required to take up research dissertation under the guidance of a faculty member. The students are expected to complete the Research Dissertation before the end of eighth semester.
13. **On the Job Training(OJT):** The students choosing a 4-Year Bachelor's Degree(Honours) are required to undergo on the job training for a prescribed period in a major discipline related institutions or areas. The students are expected to complete the on the job training(OJT) before the end of eighth semester.
14. **Credit:** It determines the number of hours of instruction required per week over the duration of a semester. One credit is equivalent to one hour of teaching per week, one credit for tutorial work means one hour of engagement per week, a one-credit course in practicum or lab work, community engagement and services, and fieldwork in a semester mean two-hour engagement per week, a one-credit of Seminar or Internship or Studio activities or Field practice/projects or Community engagement and service means two-hour engagements per week.
15. **Letter Grade:** It is an index of the performance of students in a said course. Grades are denoted by letters O, A+, A, B+, B, C, P, F and Ab.
16. **Credit Point:** It is the product of grade point and number of credits for a course.
17. **Semester Grade Point Average (SGPA):** It is a measure of performance or work done in a semester. It is ratio of total credit points secured by a student in various courses registered in a semester and the total course credits taken during that semester. It shall be expressed up to two decimal places.
18. **Cumulative Grade Point Average (CGPA):** it is a measure of overall cumulative performance of a student over all semesters. The CGPA is the ratio of total credit points secured by a student in various courses in all semesters and the sum of the total credits of all courses in all the semesters. It is expressed up to two decimal places. As per NEP-2020 SOP.

O. GEN. B.R.S.– 3:

B.R.S. Degree programme is of three/four academic year's duration consisting of six/eight semesters, which will be required to be completed within **7 years** from the date of his/her first admission in the First Semester.

O. GEN. B.R.S.– 4:

B.R.S. Three years (six semesters)/ Four years (eight semesters) Degree programme is a regular fulltime programme. A student can pursue two full time academic programmes in physical mode provided that in such cases, class timing for one programme do not overlap the class timings of the other programme (As per Ord. Gen. 27). Students can pursue two academic programmes, one in full time and physical mode and another in Open and Distance Learning (ODL)/ Online mode; or up to two ODL/Online programmes simultaneously.

O. GEN. B.R.S.– 5:

Medium of Instruction & Examination shall be English, Hindi or Gujarati as the case may be which will not be changed during the entire Degree programme.

O. GEN. B.R.S. – 6:

B.R.S. Programme of the University as per NEP 2020 is implemented along with the Comprehensive Continuous Assessment (CCA) and minimum attendance is at least 80% attendance.

O. GEN. B.R.S.– 7:

Students will have to comply with the requirements relating to physical Training, Athletics, Sports, N.C.C. or N.S.S. or Swachh Bharat Abhiyan / Major Sports or Shram Dan Yojana of government of Gujarat as the case may be.

O. GEN. B.R.S.– 8:

Admission granted by the affiliated college/institution to any student shall be provisional till the enrolment/registration/enlistment is made by the University & in case admission is granted at the risk of student on the basis of provisional eligibility certificate the conditions & instructions given by the University Circular published from time to time should be complied within the time limit fixed by the University, term kept by the such a student will be forfeited and no fees on any account will be refunded.

O. GEN. B.R.S.– 9:

All admitting authority (Including the College/University Department/ P. G. Centre/Institute or centralized admission committee etc.) will have to strictly observe the provisions of reservation policy of the Govt./U.G.C./Rehabilitation Council of India etc. before admission process is under taken the authority will ascertain quota & number of seats available for reserved class candidates and allotted to the eligible candidates. The data based information should also be provided to the University only after conclusion of entire process of admission.

O. GEN. B.R.S.– 10:

The main aim of the NEP-2020 is to facilitate Multiple Entry and Exit options with UG certificate/ UG diploma/ or degree, depending upon the number of credits secured. The Entry and Exit options for students, who enter the B.Com. programme, are as follows:

1ST YEAR:

Entry 1: The entry requirement for Level 5 is Higher Secondary School Leaving Certificate obtained after the successful completion of Grade 12. A programme of study leading to entry into the first year of the Bachelor's degree is open to those who have met the eligibility requirements, including specified levels of attainment at the higher secondary level of education specified in the programme admission regulations. Admission to the Bachelor degree programme of study is based on the evaluation of documentary evidence (including the academic record) of the applicant's ability to undertake and complete a Bachelor's degree programme.

Exit 1: UG Certificate: Students who opt to exit after completion of the first year and have secured **44 credits** will be awarded a UG certificate if, in addition, they complete **one vocational course** of 4 credits on SWAYAM Platform or a **summer internship** during the summer vacation of the first year. These students are allowed to re-enter the degree programme **within three years** and complete the degree programme within the stipulated maximum period of **seven years**.

2ND YEAR:

Entry 2. The entry requirement for Level 6 is a **Certificate in Rural Studies** obtained after completing the first year (two semesters) of the undergraduate programme.

Exit 2: UG Diploma: Students who opt to exit after completion of the second year and have secured **88 credits**, will be awarded the UG diploma if, in addition, they complete **one vocational course of 4 credits** on SWAYAM Platform or **summer internship** during the summer vacation of the second year. These students are allowed to re-enter within a period of **three years** and complete the degree programme within the **maximum period of seven years**.

3RD YEAR:

Entry 3. The entry requirement for Level 7 is a UG Diploma obtained after completing two years (four semesters) of the undergraduate or a Diploma in relevant discipline obtained after

completing the after completing the prescribed course after the Higher Secondary School leaving certificate.

Exit 3: On successful completion of three years, the relevant Bachelor of Rural Studies Degree shall be awarded (Level 7). A Bachelor's degree requires **minimum 132 credits** from levels 5 to 7, with **minimum 44 credits** at level 5, **minimum 44 credits** at level 6, and **minimum 44 credits** at level 7.

4TH YEAR:

Entry 4. An individual seeking admission to a Bachelor's degree (Honours/Research) (Level 8) in a specified field of learning would normally have completed all requirements of the relevant three-year bachelor degree (Level 7).

After completing the requirements of a three-year Bachelor's degree programme, candidates shall be allowed to continue studies in the fourth year of the undergraduate programme to pursue and complete the Bachelor's degree in Honours and candidates who meet a minimum **75% shall be allowed** to continue studies in the fourth year of the undergraduate programme to pursue and complete the Bachelor's degree in Honours with Research.

Exit 4: 4-year UG Degree (Honours): A four-year UG Honours degree in the major discipline will be awarded to those who complete a four-year degree programme with **176** credits and have satisfied the credit requirements.

4-year UG Degree (Honours with Research): Students who secure 75% marks and above in the first six semesters and wish to undertake research at the undergraduate level can choose a research stream in the fourth year. They should do a research dissertation under the guidance of a faculty member of the University/College. The research dissertation will be in the **major discipline**. The students, who secure **176** credits, including 12 credits from a research dissertation, are awarded UG Degree (Honours with Research).

Summary of Multiple Exit System:

1	UG Certificate	UG Certificate will be awarded when a student exits after completion of first year with 44 credits along with successfully completion of vocational course of 4 credits on SWAYAM Platform or summer internship
2	UG Diploma	UG Diploma will be awarded when a student exits after completion of second year with 88 credits along with successfully completion of vocational course of 4 credits on SWAYAM Platform or summer internship
3	UG Degree	Bachelor of Rural Studies degree will be awarded when a student exits after completion of 3 years with 132 Credits.
4	UG Degree Honours	Bachelor of Rural Studies (Honours) degree will be awarded when a student exits after completion of 4 years with 176 Credits.
5	UG Degree Honours with Research	Bachelor of Rural Studies (Honours with Research) degree will be awarded when a student exits after completion of 4 years with 176 Credits including 12 credits from a research dissertation.

O. RURAL STUDIES – 1

Admission to the First Semester Bachelor of Rural Studies will be granted to an applicant who is eligible to apply for admission to the First Semester of B.R.S. as per University rules strictly in order of merit determined on the basis of marks which is taken into account while determining the percentage by the examining authority. Preference will be given to those who have pass H.S.C. (Std. 12th) examination in the immediate preceding year.

O. RURAL STUDIES. – 2

Defence personnel dependent who has on account of transfer from other state to the state of Gujarat passed First or Second year examination by obtaining 36% of marks or equivalent grade under three years Degree programme from other recognized University shall be eligible to obtain admission in semester – III or V (as the case may be) Provided.: -

- That the exam & subjects with which he/she has passed above said examinations are the same or comparable/convertible with the teaching & examination scheme of the University.
- That if he/she applies for admission in the mid of semester but within 15 days from the date of his/her parents joining in the state of Gujarat, the deficiency in attendance up to 25% will be condoned by the principal of the concerned affiliated college.
- Admitted candidate will have to keep terms for semester – III to VI or V & VI as a regular other candidate & all applicable provisions of the University Ordinances & Regulations & Rules shall apply to the candidate.
- The result of such a candidate at the end of semester – III, IV & V will be declared in normal course with other candidates' result. The result of semester VI (Final semester) will be declared by converting percentage of marks or grade which candidate has obtained at the examination of other University in first/second year as per provisions contained in Curriculum as per NEP 2020 introduced by the University w.e.f. academic year 2023- 2024.

O. RURAL STUDIES – 3

If a candidate fails to obtain minimum marks for passing in particular course / subject at University Semester End Examination, he/she will be required to reappear in that course/subject without keeping term for that semester. The candidate will have to reappear in the semester end examination by paying fresh examination fee along with application form such candidate when he/she obtains minimum or more than minimum marks for passing in the subject / course his/her marks of reappearance will be carry forwarded for determining his/her class/CGPA.

O. RURAL STUDIES – 4

Thirty percent marks of internal evaluation shall be within the exclusive pure view of the concerned affiliated college which requires purity, transparency accuracy in the evaluation & assessment of students. Benefits of Re-assessment scheme will not be made available to the students in this regard.

O. RURAL STUDIES – 5

To successfully complete a course, a candidate will be required to obtain minimum 9/25 out of 18/50 mark in CEE (Internal) examination as well as 9/25 out of 18/50 marks in Semester End Examination (External examination) and must have also obtained 36% of marks in aggregate in each of the course and necessary credits as prescribed in the Curriculum/syllabus.

R. RURAL STUDIES – 1

The candidate admitted to the first semester of B.R.S. will be eligible to appear at the University Semester End Examination provided he/she fulfils all the conditions, mentioned in the Ordinances, Regulations & rules of the University.

R. RURAL STUDIES – 2

The scheme of examination and distribution of marks for the various subjects of study at the First, Second, Third, Fourth, Fifth and Sixth, Seventh and Eighth Semester B.R.S. Examination under three years/four years' course will be the same as shown in the Course Structure.

R. RURAL STUDIES – 3

Candidates desirous of appearing at the any Semester End Examination for B.R.S. Degree examination, must forward their applications in the prescribed form accompanied by a certificate of attendance to the Registrar of the University through the Principal of the college on or before the date prescribed for the purpose.

R. RURAL STUDIES – 4

Marks and Credit Hours:

- (1) **4 Credit Theory Course:** Total marks of each theory course are 100 (Semester End Evaluation (SEE) of 50 Marks + Continuous & Comprehensive Evaluation (CCE) of 50 Marks). The subjects carrying 3+1 credit means 3 credit is of theory and 1 credit is of practical part. The evaluation of practical is a part of CCE. As per SOP of Gujarat State July-2023 & NEP- 2020
- (2) **2 Credit Theory Course:** Total marks of each theory course are 50 (Semester End Evaluation (SEE) of 25 Marks + Continuous & Comprehensive Evaluation (CCE) of 25 Marks). As per SOP of Gujarat State July-2023 & NEP- 2020 SOP.

R. RURAL STUDIES – 5

1. A general merit list will be prepared first time on the basis of percentage of 12th Standard. The subject will be allotted as per own choice of each student according to the merit list.
2. A student can choose any course from the basket of courses under each category, looking to the availability of faculty and infrastructure in a particular college or institution.
3. Out of the titles offered under a particular Subject, the number of students should be distributed equally. maybe variable within the range of 10 percent.
4. **LABOR WORKS:** - There shall be a prior condition to appear in the final examination of one to five semesters that each student has completed the manual labour work of required hours assigned by the work Coordinator during each semester. For male student total hours of manual labour work required for each semester will be of 40 hours and for female students, the total hours of manual labour work required for each semester will be of 30 hours, except for sixth and onward semesters. No labour work shall be assigned during and after sixth semester.
5. **KENDRA NIVAS/INTERNSHIP:** - There shall be a placement programme (Kendra Nivas) of three Weeks duration for each student during sixth semester. Each student will be placed in an institution related to his/ her core subject.
6. Students who secure **75% marks** and above in aggregate of six semesters and wish to undertake research at the undergraduate level can choose a research stream in the fourth year.
7. Student should obey Rules and regulation of Saurashtra University Rajkot for examination and admission.
8. The selection of any subject from the basket of any category, will be on the sole bases of the college authority and no buddy can challenge in this matter.
9. The college authority would be the final authority in the matter of disciplinary actions taken against any students if and when required.

R. RURAL STUDIES – 6

The new curriculum as per NEP 2020 is not only student centric in the teaching-learning processes but also in their evaluation process. The evaluation process is divided into two parts. The first part consists of Comprehensive Continuous Evaluation (CCE) and the second part consists of the Semester end examination. The division of marks between the two shall be 50:50 in the NEP 2020; the evaluation process shall follow the norm that the faculty, who teaches the course, shall conduct the Comprehensive Continuous Evaluation (CCE). **The concerned faculty shall be accountable for transparency and reliability of entire evaluation of the student in the concerned Course.** The CAC (College Advisory Council) shall announce policy for CCE for all the Courses in the college in the beginning of the Semester the same shall be communicated to the students. In the CCE concern faculty can include Assignments, Seminar, Presentation, MCQ Test, Group discussion, Quiz, computerized adaptive assessment etc as per announcement of College Advisory Council.

R. RURAL STUDIES– 7

Practical Examination: Practical examination (wherever applicable) shall be conducted as evaluation part of CCE during each semester at the end of every semester as per the SOP guideline of Gujarat State July-2023 & NEP- 2020.

R. RURAL STUDIES– 8

Research Dissertation work: The research dissertation work and the Supervision shall be assigned to the student by the concerned college well in advance and viva voce examination shall be organized as per norms decided by the University.

R. RURAL STUDIES– 9

Semester End Examination (SEE): The duration of the Semester End Evaluation (SEE) shall be 2.5 hours for theory course of 4 credits and shall be of 2 hours for theory course of 2 credits.

R. RURAL STUDIES– 10

Letter Grades and Grade Points

The Semester Grade Point Average (SGPA) is computed from the grades as a measure of the student's performance in a given semester. The SGPA is based on the grades of the current term, while the Cumulative Grade Point Average (CGPA) is based on the grades in all courses taken after joining the programme of study.

The HEIs may also mention marks obtained in each course and a weighted average of marks based on marks obtained in all the semesters taken together for the benefit of students.

Sr. No.	Letter Grade	Grade Point
1	O (outstanding)	10
2	A+ (Excellent)	9
3	A (Very good)	8
4	B+ (Good)	7
5	B (Above average)	6
6	C (Average)	5
7	P (Pass)	4
8	F (Fail)	0
9	Ab (Absent)	0

Computation of SGPA and CGPA

The UGC recommends the following procedure to compute the Semester Grade Point Average (SGPA) and Cumulative Grade Point Average (CGPA):

- The SGPA is the ratio of the sum of the product of the number of credits with the grade points scored by a student in all the courses taken by a student and the sum of the number of credits of all the courses undergone by a student, i.e.

$$SGPA (S_i) = \Sigma (C_i \times G_i) / \Sigma C_i$$

Where C_i is the number of credits of the ith course and G_i is the grade point scored by the student in the ith course.

Example for Computation of SGPA

Semester	Course	Credit	Letter Grade	Grade point	Credit Point (Credit x Grade)
I	Course 1	3	A	8	3 X 8 = 24
I	Course 2	4	B+	7	4 X 7 = 28
I	Course 3	3	B	6	3 X 6 = 18
I	Course 4	3	O	10	3 X 10 = 30
I	Course 5	3	C	5	3 X 5 = 15
I	Course 6	4	B	6	4 X 6 = 24
		20			139
SGPA					139/20=6.95

- ii. The Cumulative Grade Point Average (CGPA) is also calculated in the same manner taking into account all the courses undergone by a student over all the semesters of a programme, i.e.

$$CGPA = \Sigma (C_i \times S_i) / \Sigma C_i$$

where S_i is the SGPA of the ith semester and C_i is the total number of credits in that semester.

Example for Computation of CGPA

Semester 1	Semester 2	Semester 3	Semester 4	Semester 5	Semester 6
Credit: 22 SGPA: 6.9	Credit: 22 SGPA: 7.8	Credit: 22 SGPA: 5.6	Credit: 22 SGPA: 6.0	Credit: 22 SGPA: 6.3	Credit: 22 SGPA: 8.0
CGPA = 6.73 (22 x 6.9 + 22 x 7.8 + 22 x 5.6 + 22 x 6.0 + 22 x 6.3 + 22 x 8.0)/132					

The SGPA and CGPA shall be rounded off to 2 decimal points and reported in the transcripts.

R. RURAL STUDIES – 11

The percentage calculation will be on the basis as below: -

Total Marks Obtained in all the semesters x 100 / Grand Total of Maximum Marks of all the semesters.

R. RURAL STUDIES-12

Award of Class:

A candidate who become eligible for the award of Bachelor of Rural Studies / Bachelor of Rural Studies (Honours / Honours with Research) Degree shall be placed in one of the following classes based on Marks.

Sr. No.	Range of Marks	Description/Class
1	≥70% and ≤100%	Distinction
2	≥60% and <70%	First Class
3	≥50% and <60%	Second Class
4	≥36% and <50%	Pass Class
5	≥ 0% to < 36%	FAIL

R. RURAL STUDIES – 13

If candidates who have failed in all the courses/papers of the semester are eligible to enter in next semester till the last semester. The result of the last semester shall not be declared (kept withheld) unless and until the candidate clears all the courses/papers of a program.

R. RURAL STUDIES – 14

Course structure of B. R. S. Semester I to II (Level 5) is as under:

FACULTY OF RURAL STUDY
SAURASHTRA UNIVERSITY- RAJKOT

CREDIT FRAME WORK FOR **B.R.S. PROGRAMME (HONOURS)** AS PER NEP 2020 & UGC GUIDELINES

Course Category			Discipline Specific Core Courses (Major)			Discipline Specific Elective (Minor)			Multidisciplinary Courses (Generic Elective)			Ability Enhancement Courses			Skill Enhancement Courses/ Internship			Value Added Courses /IKS			Research Project/ OJT	Total Credit
			DSC			DSE			MDC/GE			AEC			SEC			VAC / IKS				
Year	Sem.	level	Course	Credit	Total	Course	Credit	Total	Course	Credit	Total	Course	Credit	Total	Course	Credit	Total	Course	Credit	Total	Credit	
1	1	100	2	4	8	1	4	4	1	4	4	1	2	2	1	2	2	1	2	2 (IKS)	*	22
	2		2	4	8	1	4	4	1	4	4	1	2	2	1	2	2	1	2	2 (VAC)	*	22
2	3	200	3	4	12	0	0	0	1	4	4	1	2	2	1	2	2	1	2	2 (IKS)	*	22
	4		3	4	12	1	4	4	*	*	*	1	2	2	1	2	2	1	2	2 (VAC)	*	22
3	5	300	3	4	12	2	4	8	*	*	*	*		*	1	2	2	*	*	*	*	22
	6		3	4	12	1	4	4	*	*	*	1	2	2	*	*	4	*	*	*	*	22
Total			16		64	6		24	3		12	5		10	5		14	4		8	*	132
4	7	400	3	4	12	1	4	4	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	6 (OJT)	22
	8		3	4	12	1	4	4	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	6 (OJT)
Total			22		88	8		32	3		12	5		10	5		14	4		8	12	176

FACULTY OF RURAL STUDY
SAURASHTRA UNIVERSITY- RAJKOT

CREDIT FRAME WORK FOR B.R.S. PROGRAMME (HONOURS WITH RESEARCH) AS PER NEP 2020 & UGC GUIDELINES

Course Category			Discipline Specific Core Courses (Major)			Discipline Specific Elective (Minor)			Multidisciplinary Courses (Generic Elective)			Ability Enhancement Courses			Skill Enhancement Courses/ Internship			Value Added Courses /IKS			Research Project/ OJT	Total Credit
			DSC			DSE			MDC/GE			AEC			SEC			VAC / IKS				
Year	Sem.	level	Course	Credit	Total	Course	Credit	Total	Course	Credit	Total	Course	Credit	Total	Course	Credit	Total	Course	Credit	Total	Credit	
1	1	100	2	4	8	1	4	4	1	4	4	1	2	2	1	2	2	1	2	2	*	22
	2		2	4	8	1	4	4	1	4	4	1	2	2	1	2	2	1	2	2	*	22
2	3	200	3	4	12	0	0	0	1	4	4	1	2	2	1	2	2	1	2	2	*	22
	4		3	4	12	1	4	4	*	*	*	1	2	2	1	2	2	1	2	2	*	22
3	5	300	3	4	12	2	4	8	*	*	*	*		*	1	2	2	*	*	*	*	22
	6		3	4	12	1	4	4	*	*	*	1	2	2	*	*	4	*	*	*	*	22
Total			16		64	6		24	3		12	5		10	5		14	4		8	*	132
4	7	400	3	4	12	1	4	4	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	22
	8		3	4	12	1	4	4	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Total			22		88	8		32	3		12	5		10	5		14	4		8	12	176

**SAURASHTRA UNIVERSITY
RAJKOT**

NAME OF PROGRAM : BACHELORE OF RURAL STUDIES

TYPE OF PROGRAM : Certificate / Diploma / Under Graduate

NUMBER OF YEARS OF PROGRAM : 1 / 2 / 3 / 4

Approved by

Name of Board of Studies : AGRONOMY, HORTICULTURE & FORESTRY,

ANIMAL HUSBANDRY & DAIRY SCIENCE, RURAL EXTENSION Dt

Name of Faculty: **RURAL FACULTY**

Date of Academic Council Meeting

Date of Syndicate Meeting

Date of Senate Meeting

Board of Studies in the subject

1. AGRONOMY	FACULTY OF RURAL STUDIES
2. HORTICULTURE & FORESTRY	FACULTY OF RURAL STUDIES
3. ANIMAL HUSBANDRY & DAIRY SCIENCE	FACULTY OF RURAL STUDIES
4. RURAL EXTENSION	FACULTY OF RURAL STUDIES

- Chairman:** 1. Shri.N.M.Marsonia
 2. Dr.K.R.Bharad
 3. Dr.B.S.Goti
 4. Dr.D.C.Patel

I/C. Dean
(Dr.R.K.Dave)

**SAURAHSTRA UNIVERSITY
RAJKOT**

NAME OF PROGRAM : BACHELORE OF RURAL STUDIES

TYPE OF PROGRAM : Certificate / Diploma / Under Graduate

NUMBER OF YEARS OF PROGRAM : 1 / 2 / 3 / 4

Approved by

Name of Board of Studies : AGRONOMY, HORTICULTURE & FORESTRY,

ANIMAL HUSBANDRY & DAIRY SCIENCE, RURAL EXTENSION Dt

Name of Faculty: **RURAL FACULTY**

Date of Academic Council Meeting

Date of Syndicate Meeting

Date of Senate Meeting

Board of Studies in the subject

1. AGRONOMY	FACULTY OF RURAL STUDIES
2. HORTICULTURE & FORESTRY	FACULTY OF RURAL STUDIES
3. ANIMAL HUSBANDRY & DAIRY SCIENCE	FACULTY OF RURAL STUDIES
4. RURAL EXTENSION	FACULTY OF RURAL STUDIES

Chairman: 1.Shri.N.M.Marsonia

2. Dr.K.R.Bharad

3. Dr.B.S.Goti

4. Dr.D.C.Patel

I/C. Dean
(Dr.R.K.Dave)

B.R.S. Programme (Honour/Research) as per SOP (NEP - 2020)

B.R.S. Semester 1

Check list

અભ્યાસક્રમ આનુસાંગિક બાબત

1. Program outcomes અને Program Specific Outcomes દર્શાવેલ છે ? - હા
2. અભ્યાસક્રમ અંતર્ગતના ઓર્ડિનન્સ તથા રેગ્યુલેશન પ્રવેશ, પરીક્ષા અને પરિણામને ધ્યાને લઈ દર્શાવેલ છે ? - હા
3. આ અભ્યાસક્રમમાં Multiple Entry and Exit ની જોગવાઈ કરેલ છે ? - હા
4. આ અભ્યાસક્રમ NEP 2020 UGC દ્વારા પ્રકાશિત કરાયેલ Curriculum & Credit Framework for 4 year Under Graduate Program ગાઈડ લાઈન્સ મુજબ તૈયાર કરવામાં આવેલ છે ? હા

BRS SEMESTER – 1

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-101		AGRONOMY	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Principles of crop production

(100 Marks)

Objectives:

- 1.To aware the students about plant-soil relationship.
- 2.The students can know about the tillage and tillage management and irrigation management to increase the crop yield.
- 3.To aware the students about sowing methods, fertilizer managements and after crop of the for maximum yield of the crop.
- 4.The students can know the importance of crop rotation and mixed cropping in crop production & better soil management.

Outcome: Student will able to do the agronomical input management in their farming business. The student will able to do the farming based on the agronomical principles for the higher crop production and management of agronomical practices like; plant-soil relationship, tillage, seed sowing, irrigation, manures and fertilizer, crop rotation and mixed cropping.

Theory

Unit: - 1	Plant – Soil Relationship.	20%
	1.1 What is plant – soil relationship?	
	1.2 Factors affecting plant growth.	
	1.3 Light.	
	1.4 Temperature.	
	1.5 Relative humidity.	
	1.6 Soil aeration.	
	1.7 Soil structure texture and soil fertility.	
	1.8 Soil porosity and its importance.	
	1.9 Soil microorganisms.	
	1.10 Soil reactions.	
Unit: - 2	Tillage and Irrigation.	20%
	2.1 Tillage	
	2.1.1 Aims of tillage	
	2.1.2 Types of tillage	
	2.1.3 Depth of tillage & No. of tillage	
	2.1.4 Preparation of soil for sowing	
	2.1.5 Factors affecting requirements of tillage	
	2.1.6 Limitations of tillage	
	2.1.7 Minimum tillage	
	2.2 Irrigation	
	2.2.1 What is irrigation	
	2.2.2 Importance of irrigation	
	2.2.3 Methods of irrigation	
Unit: - 3	Seed & Sowing	20%
	3.1 Seed & its importance	
	3.2 Characteristics of good seed	
	3.3 Seed treatment before sowing	
	3.4 Methods of sowing	
	3.5 Methods of planting	
	3.6 Sowing / Planting distance	

3.7 Factors determining sowing / planting

3.8 Depth sowing

3.9 Seed rate

Unit: - 4 Fertilizers and its importance. 20%

4.1 Plant nutrients.

4.2 Reasons for loss of plant nutrients from soil.

4.3 Classification of chemical fertilizers.

4.4 Organic manures.

4.4.1 F. Y. M. & its merits.

4.4.2 Composts & its preparation.

4.4.3 Green manuring.

4.4.4 Oil cakes.

Unit: - 5 Crop rotation & mixed cropping. 20%

5.1 What is crop rotation.

5.2 Principles of crop rotations.

5.3 What is mixed cropping.

5.4 Merits & Demerits of mixed cropping.

Practical

1. Study of methods of irrigation
2. Study of tillage implements
3. How to take soil sample- methods of collecting soil sample
4. Methods of FYM and compost preparation
5. Visit to crop museum

References: -

1. "JaminVyavastha&pakUtpadan (Guj. Ed.)
- Dr. A. S. Patel & Dr. R. S. Joshi.
2. "Krushipragati" (Gujarati Ed.)
- IshwarbhaiChaturbhai Patel.
3. Fundamentals of Agronomy.
- Gopal Chandra De.
4. "Pak UtpadanVigyan" (Gujarati Ed.)
- BabubhaiAvarani.
5. "JaminVigyan&JaminVyavastha" (Gujarati Ed.)
- BabubhaiAvarani.
6. Modern Techniques of Raising Field crops"
- Chhidasingh.

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-101		HORTICULTURE & FORESTRY	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Fundamentals of Horticulture

Marks-100

Objectives:

1. Student aware with fundamental principles of horticulture science.
2. Student gets theoretical as well as practical knowledge of horticulture science so useful in progressive farming.
3. Create self - employment source.

Outcomes:

1. Students will be able to identify plant vegetative structure.
2. Students will understands basic principles, processes and plant propagation methods.
3. Students will learn how horticulture relates to be economy and environments, both currently and in the future.

Unit: 1 Basic Terminology in Horticulture

20 %

1.1 Definition and explanation

- (1) Horticulture (2) Pomology (3) Olericulture (4) Floriculture (5) Forest (6) Garden (7) Annual flower (8) Biannual flower (9) Green House (10) Bio fertilizer (11) Plant

growth regulator (12) Budding (13) layering (14) Grafting (15) Nursery & etc..

1.2 Different climatic zone for fruit crops in India

(1) Temperate zone (2) Tropical zone (3) Sub-tropical zone

Unit: 2 Plant

20 %

2.1 Characteristics of plant

2.2 Definition, function, and modification of plant part (Brief)

(1)Root (2) Stem (3) Leaf (4) Flower (5) Fruit

2.3 Classification of Plant especially fruit, Vegetable and flower crops

Unit: 3 Importance of Fruit Crops and Current Scenario of Horticulture in Gujarat

20%

1. Nutritive value 2. Economical view 3. waste land utilization 4. Export to earn foreign currency. 5. Horticulture base industries 6. Opportunities of employment 7. Benefit to utilization of different climate and geographical area 8. Co-operative society and market etc.

Unit: 4 Plant water relationship and different Irrigation method - (In brief).

20 %

4.1 Importance of water for plant growth

4.2 Quality of water

4.3 Different Irrigation methods, its merits and limitations.

Unit: 5 Plant Propagation

20%

5.1 Definition

5.2 Types of Propagation

1. Sexual propagation - Merits and Demerits

2. Asexual Propagation - Merits and Demerits. Types of Asexual Propagation

Practical

1. Identification of decorative plant in college campus

2. Type of propagation - Cutting, Grafting, Air-layering and Budding etc.

3. Learn about different Irrigation method

References

(1) “ Fal ane Ful ” (Gujrati edition- march 2015)

pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.

(2) “ Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)

pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand

(3) “ Fal visheshank ” (Gujrati edition)

pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-101		ANIMAL HUSBANDRY	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડીયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Fundamentals of Animal Husbandry

Marks-100

Objectives

- (1) To understand importance of domestic animals in human life.
- (2) To know the contribution of animal husbandry in Indian economy.
- (3) To identify and know different foreign and indigenous breeds of cattle and buffaloswith their characteristics.
- (4) To understand the importance of pasture and its maintenance in rural economy.
- (5) To know digestion of ruminants and the scientific way of fodder production for cattle.

Outcomes: The students get familiar with dairy animals and their ancestral origin and importance. They will come to know about different cattle and buffalo breeds. They shall also get knowledge of cattle fodders and how to store feeds and fodders during scarcity.

Theory:

- Unit: 1** Origin, Domestication and Importance of Animals 20%
- Origin and Biological classification of animals, Characteristics of mammals
 - Domestication of Animals and places of ancient domestication spots of different animals
 - Importance of Animal Husbandry in different areas
 - Contribution of Animals in Human Development
- Unit: 2** Animal Rearing Methods and Cattle Breeds 25%
- Methods of animal rearing: Free ranching, Semi ranching and closed barn methods: their merits and demerits
 - Cattle Breeds: Classification of Indigenous and Exotic cow breeds
 - Classification of Buffalo and important Buffalo Breeds, their characteristics
- Unit: 3** Ruminant Digestion and Cross breeding 15%
- Definition and importance of Ruminant digestion
 - Digestive system: Organs, structure and functions
 - Definition of Cross breeding, advantages and disadvantages of cross breeding
- Unit: 4** Animal Feeds and Fodders 20%
- Classification and important fodders for cattle: sorghum, maize, Lucerne, etc.
 - Importance of Pasture, its types, improvement and maintenance
 - Integrated Fodder Crop Production and rotational grazing
- Unit: 5** Successful Dairy Business 20%
- Market, Government Policy, Land and Irrigation, farm size, Labor, productivity, etc.
 - Fundamental Pillers of Dairy business:
 - Reproduction and Breeding, Nutrition, Management and Health control

Practical:

- (1) Study of different units of cattle farm
- (2) Character study of important Cattle breeds of Gujarat: Gir, Kankrej
- (3) Character study of important Exotic breeds of cow: Jersey and HF cows
- (4) Character study of important buffalo breeds of Gujarat: Jafarabadi, Surati..
- (5) Study of Rumination and rumen motility
- (6) Identification of important fodder crops
- (7) Visit to a Pasture and to study pasture land management

Reference Books:

- (1) "PashuVyavastha" (Gujarati) - A.D. Dave & Lakshman Patel
- (2) "ViyavaharuGopalan" (Gujarati) - Krushnalal Shukul
- (3) "PashuSanvardhan" (Gujarati) - R.K. Shukul
- (4) "Pashupalan" (Gujarati) G. P. Sabapara, V.B. Kharadi, et al.
- (5) Animal Gynaecology and Veterinary Obstetrics - part 2 and 3- S.B. Kodagali & B.K. Bhavsar
- (5) A Text book of Animal Husbandry - G.C. Banerjee
- (6) A Hand Book of Animal Husbandry – ICAR

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-101		RURAL EXTENSION	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Fundamental of extension

Mark -100

Objectives

1. Student will get basic knowledge of extension
2. Student will know about how extension education differ from formal education
3. student will know roll of extension in rural development
4. students will become aware about misconcepts of extension

Outcomes: Students will get fundamental knowledge of extension work it will be useful for change in knowledge, skill and attitude of students towards extension work so that they can play effective role in rural development. By practical work they will come close contact with rural people. Example: Socio-economic survey of village will increase their efficiency for better job performance. They can prepare survey report in government and other sector also.

UNIT: 1

(20%)

Extension Education- meaning, definition, need(important) and Scope. Extension Nomination, Extension is education.

- UNIT: 2** (20%)
Elements and principles of Extension Education, difference between formal and informal (extension) education
- UNIT: 3** (20%)
Philosophy and objectives of extension education, characteristics of extension education
- UNIT: 4** (20 %)
Role of extension education in rural development, extension educational approaches
- UNIT: 5** (20%)
Meaning of extension process and extension service, misconceptions about extension

Practical

1. socio economic survey of rural area
2. To study difference between formal education and informal education
3. To remove misconceptions about extension from rural people

References

1. Basic Elements of Extension Education- Prof. Dhraj Dhakan
2. Agriculture Extension Education – Ishvarbhai Patel
3. Community Development and Agriculture Extension – Babubhai Avarani
4. Rural development in India – Babubhai Avarani

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-101		ECONOMICS	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Principles of Economics

Marks-100

Objectives:

- 1) To know meaning and nature of Economics.
- 2) To know basic concept of Economics.
- 3) To give an outline of Economic background

Outcomes: Economics students in general will be able to pinpoint and understand the past, present, rural economics of the india. On completion of the course students will be able to develops ideas of the basic characterstics of indian economy, its potential on natural resources.

Theory

Unit: 1 Introduction

(20%)

1. Introduction of Economics
2. Nature, scope and Characteristics of Economics
3. Definition of Economics – Adam Smith, Marshal, Robins
4. Micro and Macro Economics

Unit: 2 Basic concepts of Economics (20%)

1. Economic activity and Non Economic activity
2. Utility, Meaning, Characteristics
3. Human needs- Meaning, Characteristics
4. Cost concept- Real, Opportunity, Monetary cost.
5. Production- Meaning, inputs of Production-Meaning, Characteristics

Unit: 3 Demand Analysis (20%)

1. Meaning of Demand, Typs of Demand and Determinants of Demand
2. Low of demand
3. Increase and Decrease in Demand
4. Expansion and Contraction in Demand

Unit: 4 Supply Analysis (20%)

1. Meaning of Supply, Determinants of Supply
2. Low of Supply
3. Increase and Decrease in Supply
4. Expansion and Contraction in Supply

Unit: 5 Elasticity of Demand. (20%)

1. Meaning
2. Types & Measurement of Price elasticity of Demand
3. Factors affecting Price elasticity of Demand

REFERENCES:-

1. Ray N.C. – An introduction of Micro Economics
2. M.L. Seth – Principles of Economics
3. Ahuja H.L. – Advanced Economic Theory
4. શાસ્ત્રી, દેસાઈ, રાવલ – એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર (પોપુલર પ્રકાશન)
5. ડો. જોષી – મૂલ્યના સિદ્ધાંતો (દર્પણ પ્રકાશન)

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-101		GUJARATI	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: (અર્વાચીન ગદ્ય કૃતિ)

કૃતિ- 'તુલસી ક્યારો- ' લેખક ઝવેરચંદ મેઘાણી

Objectives: (હેતુઓ)-: વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સ્વરૂપ અને મૂલ્યનિષ્ઠ લઘુનવલ સ્વરૂપની કૃતિથી પરિચિત (૧) થાય

૨. વિદ્યાર્થીઓમાં કલ્પના શક્તિ વિકસે (
૩. વિદ્યાર્થીઓમાં વાંચન તરફ અભિમુખતા વધે (
- વિદ્યાર્થીઓને નીતિ (૪) ધર્મ તથા મુલ્યબોધ, પાઠ. સમજવા મળે, ઘડતરમાં મદદરૂપ બને , વિદ્યાર્થીઓને સમાજ જીવન (૫)

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓનો માતૃભાષા પ્રત્યે લગાવ વધશે તેની કલ્પના શક્તિ વધશે. વિદ્યાર્થીઓની વાંચનવૃત્તિ વિકશે. પરંપરાગત કુટુંબ સંસ્થાના જીવન મૂલ્યોથી વાકેફ થાય. ઉત્તમ ચારિત્ર્યનું નિર્માણ થાય. વાક્યાતુર્યની કળા વિકશે, જે નોકરી વ્યવસાયમાં ઉપયોગી બનશે

એકમ	એકમ શીર્ષક/અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર/૧૦૦
૧	<ul style="list-style-type: none"> • નવલકથાનું સ્વરૂપ • ગુજરાતી નવલકથામાં 'તુલસીક્યારો'નું સ્થાન 	૨૦%

૨	<ul style="list-style-type: none"> • 'તુલસીક્યારો'કૃતિની સમગ્રલક્ષી સમીક્ષા • 'તુલસીક્યારો' નવલકથામાં બે પેઢીવચ્ચેનો સંઘર્ષ 	૨૦%
૩	<ul style="list-style-type: none"> • 'તુલસીક્યારો'માં વિષય અને માવજતનું સંતુલન • 'તુલસીક્યારો'ની પાત્રસૃષ્ટિ 	૨૦%
૪	<ul style="list-style-type: none"> • 'તુલસીક્યારો' એક સામાજિક નવલકથા • 'તુલસીક્યારો'માં વ્યક્ત તત્કાલીન સમાજ જીવન 	૨૦%
૫	<ul style="list-style-type: none"> • 'તુલસીક્યારો' નવલકથાનું ગદ્ય/ભાષા • 'તુલસીક્યારો' નવલકથાનાં શીર્ષકની યથાર્થતા • 'તુલસીક્યારો' નવલકથાનાં સંવાદો • 'તુલસીક્યારો' નવલકથામાં રસ નિરુપણ • પરંપરાગત કુટુંબ સંસ્થાના જીવન મૂલ્યો • પુર્વાર્પર સંદર્ભ 	૨૦%

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

- ૧.૪ ગુ- ગુજરાતી સાહિત્યની ઇતિહાસ ગ્રંથ.સાઅમદાવાદ ,પરિષદ .
૨ગુજરાતી. કથાવિશ્વ- નવલકથા : બાબુ દાવલપુરાનરેશ વેદ-
૩રાધેશ્યામ શર્મા,રઘુવીર ચૈધરી -ગુજરાતી નવલકથા .
૪૨ સંપાદક જયંત કોઠારી-૧- મેઘાણી વિવેચન સંદોહન ભાગ.
૫ -: ૨ સંપાદક-૧- મેઘાણી ગ્રંથ.ઉમાશંકર જોશી
૬નરેશ વેદ.ડૉ -નવલકથા શિલ્પ અને સર્જન.
૭ મેઘાણી સાહિત્ય વિભિન્ન.પરિપ્રેક્ષ્યમાંબિપિન આશર -

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-101		HINDI	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

विषय आनुसांगिक बाबत

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડીયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title – हिन्दी कहानी साहित्य

Marks100

પાઠ્યક્રમ ઉદ્દેશ્ય1 : છાત્ર રચના કા આસ્વાદન કરેં.

છ 2 ાત્ર કહાની સાહિત્ય સે પરિચિત હો.

છાત્ર કી કહાની લેખન કી સર્જનાત્મક 3પ્રતિભા વિકસિત હો.

છાત્ર ભાષાજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરેં. 4

વિશ્લેષણ કરના સીખેં. -છાત્ર કહાની કા મૂલ્યાંકન 5

परिणाम: छात्र को कहानी के क्रमिक विकास के बारे में जानकारी मिलेगी। मानवीय संवेदनाओं से वे परिचित होंगे। साथ ही साथ समाज की वास्तविकताओं का ज्ञान प्राप्त होगा। छात्रों में नैतिक मूल्यों का विकास होगा। छात्र समाज के निम्न वर्गीय लोगों की कठिनाइयों से परिचित होंगे।

इकाई कवन-कहानीकार का जीवन 1:	20%
2 कहानी का उद्भव विकास-	20%
कहानी का तात्विक मूल्यांकन एवम् प्रमुख पात्रों की विशेषताएँ 3	20%
ससंदर्भ व्याख्या 4	20%
समग्रलक्षी मूल्यांकन 5	20%
पाठ्य विषय कलासवा .के .बी .डॉ – संपादक – कथासरिता ; शान्ति प्रकाशन , 1780, सेक्टर 1 –, दिल्ली बाई पास –, रोहतक - 124001, (हरियाणा (
पाठ्य कहानियाँ 1 :एक टोकरी भर मिट्टी माधवराय सप्रे –	
चंद्रधर शर्मा गुलेरी – उसने कहा था 2	
जयशंकर प्रसाद – पुरस्कार 3	
प्रेमचंद – कफन 4	
5 हार की जीत सुदर्शन –	
संदर्भ ग्रंथ 1 :काव्य के रूप गुलाबराय –, आत्माराम एण्ड सन्स, दिल्ली	
विनोद प्रकाशन -राजनाथ शर्मा – साहित्यिक निबंध 2, आग्रा	
गोपालदास – हिन्दी कहानी का इतिहास 3, राजकमल प्रकाशन, नेताजी सुभाष मार्ग, नई दिल्ली	
ड – साठोतरी हिन्दी कहानी 4ॉमालती.एम.के ., लोकभारती प्रकाशन, इलाहाबाद	

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-101		ENGLISH	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title:- Introduction to English Prose in Literature

marks -100

Objectives

1. Gain introductory knowledge of English prose in literature.
2. Introductory study of genre, forms and elements.
3. Critically evaluate and apprehend the style, types, devices and elements of prose.

Outcomes:

The Students have acquired sufficient knowledge about english prose literature, knowledge about genre of prose literature and its elements and mechanism of it.

Course content-

Unit-1

(20%)

Introduction to prose forms- short story, novel, essay, autobiography, biography

Unit-2 (20%)

Growth and development of novel, short story, essay

Unit-3 (20%)

Elements of novel- plot, setting, characterization, narrative technique, dialogue

Unit-4 (20%)

Elements of short story- plot, characterization, narrative technique, dialogue setting

Unit-5 (20%)

Study of short stories by O.Henry- 1. The Gift of the Magi and Other Short Stories

One story should be studied out of the three ones.

Recommended reading-

1. Nayar, pramod k. studying literature-an introduction to fiction and poetry. Hyderabad Orient Blackswan, 2013
2. Prasad, B. A Background to the study of English Literature. Delhi: Trinity Press, 2021.
3. Ashok, Padmaja. A companion to literary forms. Hyderabad: Orient Blackswan 2015.
4. The Gift of the Magi and Other Short stores- Kindle Edition, Amazon.

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-102		AGRONOMY	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? **હા**
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? **હા**
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? **હા**
4. Major **હા** Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? **ના**
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? **ના**
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? **ના**
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? **ના**

Title: Soil Science

Marks-100

Objectives:

1. To know the importance of soil in agriculture.
2. To study the formation of soil.
3. To know the composition of soil.
4. To know physical and chemical characteristics of soil.

Outcomes:The student will know the importance of soil in agriculture and also know about the formation and composition of soils. To know the physical and chemical properties of the soils and importance of the soil moisture in plant growth & development.

Theory:

Unit 1. Fundamental of Soil Science.

- (a) Earth Crust & it's Composition
- (b) Rocks and Minerals

20%

Unit 2. Soil formation.

- (a) Weathering of rocks & Minerals

(b) Factors affecting soil formation. 20%

Unit 3. Soil Profile.

- (a) Soil profile horizon
- (b) Components of soils
- (c) Soil system
- (d) Soil classification 20%

Unit 4. Soil Characteristics.

- (a) Physical
- (b) Chemical 20%

Unit 5. Soil moisture.

- (a) Hygroscopic
- (b) Capillary
- (c) Gravitational 20%

Reference Books:

1. Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
-Babubhai Avarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
2. Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, Aanand.
3. Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan (Gujarati Edition)
-Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
4. Agriculture science
-M. H. Mehta

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-102		HORTICULTURE & FORESTRY	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Soil Science

Marks-100

Objectives:

1. To know the importance of soil in agriculture.
2. To study the formation of soil.
3. To know the composition of soil.
4. To know physical and chemical characteristics of soil.

Outcomes:The student will know the importance of soil in agriculture and also know about the formation and composition of soils. To know the physical and chemical properties of the soils and importance of the soil moisture in plant growth & development.

Theory:

Unit 1. Fundamental of Soil Science.

(a) Earth Crust & it's Composition

(b) Rocks and Minerals

20%

Unit 2. Soil formation.

- (a) Weathering of rocks & Minerals
- (b) Factors affecting soil formation. 20%

Unit 3. Soil Profile.

- (a) Soil profile horizon
- (b) Components of soils
- (c) Soil system
- (d) Soil classification 20%

Unit 4. Soil Characteristics.

- (a) Physical
- (b) Chemical 20%

Unit 5. Soil moisture.

- (a) Hygroscopic
- (b) Capillary
- (c) Gravitational 20%

Reference Books:

4. Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
-Babubhai Avarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
5. Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, Aanand.
6. Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan (Gujarati Edition)
-Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
4. Agriculture science
-M. H. Mehta

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-102		ANIMAL HUSBANDRY	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Soil Science

Marks-100

Objectives:

1. To know the importance of soil in agriculture.
2. To study the formation of soil.
3. To know the composition of soil.
4. To know physical and chemical characteristics of soil.

Outcomes:The student will know the importance of soil in agriculture and also know about the formation and composition of soils. To know the physical and chemical properties of the soils and importance of the soil moisture in plant growth & development.

Theory:

Unit 1. Fundamental of Soil Science.

(a) Earth Crust & it's Composition

(b) Rocks and Minerals

20%

Unit 2. Soil formation.

- (a) Weathering of rocks & Minerals
- (b) Factors affecting soil formation. 20%

Unit 3. Soil Profile.

- (a) Soil profile horizon
- (b) Components of soils
- (c) Soil system
- (d) Soil classification 20%

Unit 4. Soil Characteristics.

- (a) Physical
- (b) Chemical 20%

Unit 5. Soil moisture.

- (a) Hygroscopic
- (b) Capillary
- (c) Gravitational 20%

Reference Books:

7. Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
-Babubhai Avarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
8. Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, Aanand.
9. Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan (Gujarati Edition)
-Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
4. Agriculture science
-M. H. Mehta

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-102		RURAL EXTENSION	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Soil Science

Marks-100

Objectives:

1. To know the importance of soil in agriculture.
2. To study the formation of soil.
3. To know the composition of soil.
4. To know physical and chemical characteristics of soil.

Outcomes:The student will know the importance of soil in agriculture and also know about the formation and composition of soils. To know the physical and chemical properties of the soils and importance of the soil moisture in plant growth & development.

Theory:

Unit 1. Fundamental of Soil Science.

(a) Earth Crust & it's Composition

(b) Rocks and Minerals

20%

Unit 2. Soil formation.

- (a) Weathering of rocks & Minerals
- (b) Factors affecting soil formation. 20%

Unit 3. Soil Profile.

- (a) Soil profile horizon
- (b) Components of soils
- (c) Soil system
- (d) Soil classification 20%

Unit 4. Soil Characteristics.

- (a) Physical
- (b) Chemical 20%

Unit 5. Soil moisture.

- (a) Hygroscopic
- (b) Capillary
- (c) Gravitational 20%

Reference Books:

10. Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
-BabubhaiAvarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
11. Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, Aanand.
12. Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan(Gujarati Edition)
-Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
4. Agriculture science
-M. H. Mehta

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-102		ECONOMICS	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Indian Rural Economy

Marks-100

Objectives

1. To aware the students about importance of rural economy
2. To know importance of Agro. & Rural
3. To understand the Gandhian Approach & Rural Development
4. To be informed about Population Problems of policy in India

Outcomes: To introduce students with the basic concepts of rural development, acquaint students with the concepts nature and characteristics of rural society, make aware about rural social institution, its function, and changing nature understand concepts, factors and obstacles in bringing social change and role of NGO's in bringing social change.

Theory

Unit 1 Introduction

(20%)

1. Meanings and characteristics of rural Economics
2. Contribution of Rural Economy India's Economic Development

- Unit: 2** Agriculture labour (20%)
1. Meaning classification
 2. Present state and problems of Agriculture labour in India
 3. Problems of Bonded labours, Measures
 4. Remedies for improving the condition of farm labourers
- Unit: 3** Rural unemployment (20%)
1. Meaning , types
 2. Causes of rural unemployment
 3. Measures to reduce unemployment
- Unit: 4** Rural poverty (20%)
1. Meaning, Natures, present state in India
 2. Causes of rural poverty
 3. Remedies for alleviation poverty in India
- Unit: 5** Government approaches (20%)
1. Major poverty Alleviation and Employment Generation programme in India
 2. MANREGA- Main regularities, Effects, Achievement and Futures Suggestions for marking
 - MGNREGA a success, Planning Commission in India

REFERENCES:-

1. Rudra A.- Indian Agricultural Economics
2. Rudra Dutt and K.P.M Sundharma – Indian Economy
3. A.N. Agarwal- Indian Economy
4. Vasant desai - Fundamental of rural development
5. Sundharam I.S – Rural development
6. S.K Ray – India Economy

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-102		GUJARATI	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: ‘-કૃતિ (મધ્યકાલીન પદ્ય કૃતિ)પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્ય ઝલક ખંડ’,૧-

– સંપાદક ;સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૮ : ચંદ્રકાન્ત શેઠ પ્રથમ આવૃત્તિ :અરુણોદય પ્રકાશન

Objectives: (હેતુઓ):-

- ૧) વિદ્યાર્થીઓ ને મહત્વના મધ્યકાલીન ગુજરાતી કવિઓ અને તેની મહત્વની વિવિધ સ્વરૂપની (પદ્ય કવિતાથી અભિમુખ કરવા
- ૨)સાંસ્કૃતિક વાતાવરણની જાણકારી મેળવે-વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન સામાજિક (
- ૩)વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ભાષાનો પરિચય મેળવે (
- ૪) (વિદ્યાર્થીઓને મધ્યકાળના મુખ્ય મુખ્ય કવિથી માહિતગાર કરવાં.
ઘડતરમાં મદદરૂપ બને , વિદ્યાર્થીઓને સમાજ જીવન (૫)

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન પદ્ય સાહિત્યની જાણકારી પ્રાપ્ત કરી, ત્યારના વાતાવરણથી અવગત થાય. આપણા મહત્વના ભક્ત કવિઓની જ્ઞાન, ભક્તિ, વેરાગ્યની ભાવનાને સમજે. સંસ્કારોનું સિંચન થાય. આપણા જુદા જુદા સાહિત્ય સ્વરૂપની જાણકારી મેળવી, સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં પૂછાતાં પ્રશ્નોથી માહિતગાર થાય. સાહિત્યનો આસ્વાદ મેળવે.

એકમ	એકમ શીર્ષક/અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર /૧૦૦
૧	<ul style="list-style-type: none"> પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧' નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન મધ્યકાલીન ગુજરાતી કાવ્ય પરંપરામાં 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ -૧નું સ્થાન 	૨૦%
૨	<ul style="list-style-type: none"> નરસિંહ મહેતા : પદ કવિ તરીકે (નિયત કાવ્યોને આધારે) નરસિંહ મહેતાના કાવ્યોમાં જ્ઞાન-ભક્તિ -ઉપદેશ(નિયત કાવ્યોના આધારે) નરસિંહમાં સાચાં વૈષ્ણવજનની અનુભવ સૃષ્ટિ અને સાચા કવિજનની સૌન્દર્ય દ્રષ્ટિનું આસ્વાદ્ય સંયોજન સિદ્ધ થયું -ચર્ચા કરો. (નિયત કાવ્યોના આધારે) 	૨૦%
૩	<ul style="list-style-type: none"> મીરાંબાઈ : પદકવિત્રીતરીકે (નિયત કાવ્યોના આધારે) મીરાંબાઈના પદોમાં વ્યક્ત કૃષ્ણભક્તિ (નિયત કાવ્યોના આધારે) અખો : જ્ઞાનભક્તિનો સમન્વય કરનારો કવિ (નિયત કાવ્યોના આધારે) અખાના છપ્પા : નો પરિચય અનુભવ બિંદુ માં અખાનું વેદાંત દર્શન 	૨૦%
૪	<ul style="list-style-type: none"> 'પ્રેમાનંદ'એક આખ્યાન કવિ તરીકે (નિયત કડવાંનાં આધારે) પ્રેમાનંદની રમણીય ચિત્રો ખાડા કરતી વર્ણન કળા અને નાટ્યાત્મક દ્રશ્યો ખાડા કરતી સંવાદ કલા (નિયત કડવાંને આધારે) દયારામ : ગરબી કવિ(નિયત કાવ્યોના આધારે) દયારામ ની ગરબીમાં પ્રગટ થતો ભક્તિ બોધ 	૨૦%
૫	<ul style="list-style-type: none"> કાવ્ય આસ્વાદ ૧.નીરખને ગગનમાં ૨. મેરેતો ગીરીધર ગોપાલ ૩. હે રી મૈ તો દરદ દીવાની હોઈ ૪.એક મુરખને એવી ટેવ.,પથ્થરએટલા પુજે દેવ ૫. ભક્તિ જેહેવી પંખીણી ૬. વિષની કરું વિષયાય ૭.શ્યામ રંગ ૮.ઝઘડો લોચન મનનો 	૨૦%

અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ કાવ્યોની સૂચિ			
૧	<ul style="list-style-type: none"> નરસિંહ મહેતા : ૧. જળ કમળછાંડી જા રે,બાળા ! ૨. ઘડપણ કોણે મોકલ્યું? ૩. અખિલ બ્રહ્માંડમાં 	૨	<ul style="list-style-type: none"> 'મીરાંબાઈ' ૧.મેરે તો ગીરધર ગોપાલ , ૨. મુખડાની માયા લાગે રે ૩. રૂડીને રંગીલી રે...,

	૪. નીરખને ગગનમાં ૫. વૈષ્ણવજન		૪ હે રી મૈ તો દરદ દીવાની હોઈ., ૫.રામ રાખે તેમ રહી એ.
૩	<ul style="list-style-type: none"> • <u>‘અખો’</u> ૧. અખાના છપ્પા : * ભાષા અંગ * .કુટકળ અંગ ૨.અનુભવ બિંદુ માંથી * જાણી લે જગદીશ * કો કરતા દિશે ગાન * (જયમ) મોટા મંદિર માહે.... ૩. ‘અખેગીતા’ માંથી * કડવું -૧૫ ભક્તિ જેહાવી પંખીણી ૪. આખાના પદો.: *સમજણ વિના રે સુખ નહી જંતને રે. 	૪	<ul style="list-style-type: none"> • <u>‘પ્રેમાનંદ’</u> ૧, ‘ચંદ્રહાસાખ્યાન’માંથી : કડવું ૧૫ વિષની કરું વિષયાય ૨. ‘સુદામાચરિત્ર’માંથી :કડવું-૧૦ પછે શામળિયો બોલિયા.. ૩.કુંવરબાઈનુંમામેરું’માંથી કડવું-૪ : રોક મામેરું મહેતાજી લાવ્યા ૪.’નળાખ્યાન’માંથી કડવું-૨૪ પણ કન્યા નળની વાટ જોય... ૫.’રણયજ્ઞ’માંથી: કડવું-૧૧ : તારું મન જોયું મેં, ભાઈ રે !
૫	<ul style="list-style-type: none"> • <u>‘દયારામ’</u> ૧. મારામાં શું દીકું? ૨.માનીતી વાંસલડીને ૩.મુજને અડશો માં! ૪.શ્યામ રંગ ૫.ઝઘડો લોચન મનનો 		

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ ‘ .૧-:નરસિંહ મહેતાકૃત કાવ્ય સંગ્રહનરસિંહ મહેતાની કાવ્ય ‘ .ઈચ્છારામ દેસાઈ ૨. સંપાદક ’ .સમ્પાદક શિવલાલ જેસલપુરા ૩ ‘ કૃતિઓનરસિંહ મહેતો –એક અધ્યયન’ .૪,કા શાસ્ત્રી.કે ’નરસૈયો ભક્ત હરિનો ’ .મુનશી ૫.માં.કભક્તકવિ શ્રી નરસિંહ મહેતા –ચંદ્રકાંત શેઠ ૬’ .સર્જક પ્રતિભા શ્રેણી – નરસિંહ મહેતા :ભરતકુમાર ઠાકર ૭’ .ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૨ ખંડ :૧ ૮– ગુજરાતી સાહિત્ય મધ્યકાળ.અનંતરાય રાવળ ૯ બેચરભાઈ પટેલ .ડૉ.પ્રિ (ઇતિહાસ)મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય.

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-102		HINDI	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

विषय आनुसांगिक बाबत

1. Course Outcomes दरेक विषयनी शरुआतमां दर्शावेल छे ? हा
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development पर केन्द्रित थयेल छे के नहि ? हा
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ना गुणो धरावे छे ? हा
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. दिव्यांग माटे विषय अंतर्गत आनुसांगिक जोगवाए करायेल छे ? ना
7. New India Literacy Programme (NILP) मुजबनो विषय छे ? ना
8. Swayam प्लेटफ़ोर्म परना MOOC विषय पर आधारित आ विषय छे ? ना
9. छन्डीयन नोलेज सीस्टम IKS पर आधारित विषय छे ? ना

Title – हिन्दी खण्डकाव्य

पाठ्यक्रम उद्देश्य 1 : छात्र काव्य का आस्वादन करें।

छात्र काव्य स्वरूप को समझे 2 ।

खण्डकाव्य की महत्ता को समझे 3 ।

छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें 4 ।

विश्लेषण करना सीखें । – छात्र काव्य का मूल्यांकन 5

परिणाम: छात्र को हमारे प्राचीन साहित्य का विस्तृत ज्ञान प्राप्त होगा। हमारे प्राचीन ग्रंथ महाभारत के कुछ प्रसंगों से वे परिचित होंगे। हमारे राष्ट्रीय कवि मैथिलीशरण गुप्त के जीवन – कवन से परिचित होंगे। सत्य की राह पर चलने में काफी कठिनाइयों का सामना करना पड़ता है किन्तु अंततः- विजय सत्य की ही होती है : इसे अच्छे ढंग से समझ पायेंगे।

इकाई 1 :साहित्यकार का जीवनकवन-	20%
प्रबंधकाव्य के लक्षण 2	20%
प्रमुख पात्रों की विशेषताएँ 3	20%

ससंदर्भ व्याख्या 4 20%

समग्रलक्षी मूल्यांकन 5 20%

पाठ्य विषय (खण्डकाव्य) जयद्रथ वध :

मैथिलीशरण गुप्त , साहित्य सदन , झाँसी

संदर्भ ग्रंथ :

मैथिलीशरण गुप्त व्यक्तित्व 1 और काव्य रण – कमलाकांत पाठक .डॉ :जीत प्रिंटींग एण्ड पब्लिशर्स , दिल्ली

: मैथिलीशरण गुप्त 2 प्रासंगिकता के अंत सूत्रः; कृष्णदत्त पालीवाल :वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली

राष्ट्रीय चेतना के कवि मैथिलीशरण गुप्त 3 अर्जुन सतपथी .डॉ ; पराग प्रकाशन, दिल्ली32-

डॉ : मैथिलीशरण गुप्त :हिन्दी साहित्य के निर्माता 4, प्रभाकर माचवे, प्रभात प्रकाशन, दिल्ली 6-

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSC-102		ENGLISH	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title- Introduction to Poetry in English Literature

Marks -100

Objectives:

1. Gain introductory knowledge of English poetry in literature.
2. Introductory study of basic terminology and practical elements of poetry.
3. Identify the devices used by the poet, the mood, the atmosphere, the voice, the stanza form, rhythm, pattern and meter.

Outcomes:

The students have acquired satisfactory knowledge about different genre of poetry forms, structure, style and mechanism of them and how to appreciate poetry.

Course content-

Unit-1 (20%)

Introduction to forms of poetry with meaning, definition and example- sonnet, elegy, ode, epic, ballad, lyric, dramatic monologue

Unit-2 (20%)

Introduction to Stanza forms its meaning, definition and example-

Couplet, , heroic couplet, blank verse, the Spenserian Stanza, Rime Royal, Ottawa Rime, Free verse

Unit-3 (20%)

figure of speech with meaning, definition and example-

Simile, metaphor, personification, hyperbole, onomatopoeia, alliteration, assonance

Unit-4 (20%)

appreciating poetry: Sonnet 116- Let me not to the marriage of true minds by William Shakespeare 2.

Unit-5 (20%)

Ode on Solitude by Alexander Pope

Recommended Reading-

1. Ashok, Padmaja. A Companion to Literary Forms, Hyderabad: Orient Blackswan, 2015. Nayar, pramod k. studying literature-an introduction to fiction and poetry. Hyderabad Orient Blackswan, 2013
2. Prasad, B. A Background to the study of English Literature. Delhi: Trinity Press, 2021.
3. Nayar, Pramod K. Studying literature- An Introduction to Fiction and Poetry, Hyderabad: Orient Blackswan, 2013.

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	CourseTitle	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSE-101		PRINCIPLES OF CROP PRODUCTION	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Principles of crop production

(100 Marks)

Objectives:

- 1.To aware the students about plant-soil relationship.
- 2.The students can know about the tillage and tillage management and irrigation management to increase the crop yield.
- 3.To aware the students about sowing methods, fertilizer managements and after crop of the for maximum yield of the crop.
- 4.The students can know the importance of crop rotation and mixed cropping in crop production & better soil management.

Outcome: Student will able to do the agronomical input management in their farming business. The student will able to do the farming based on the agronomical principles for the higher crop production and management of agronomical practices like; plant-soil relationship, tillage, seed sowing, irrigation, manures and fertilizer, crop rotation and mixed cropping.

Theory

Unit: - 1	Plant – Soil Relationship.	20%
	1.1 What is plant – soil relationship?	
	1.2 Factors affecting plant growth.	
	1.3 Light.	
	1.4 Temperature.	
	1.5 Relative humidity.	
	1.6 Soil aeration.	
	1.7 Soil structure texture and soil fertility.	
	1.8 Soil porosity and its importance.	
	1.9 Soil microorganisms.	
	1.10 Soil reactions.	
Unit: - 2	Tillage and Irrigation.	20%
	2.1 Tillage	
	2.1.1 Aims of tillage	
	2.1.2 Types of tillage	
	2.1.3 Depth of tillage & No. of tillage	
	2.1.4 Preparation of soil for sowing	
	2.1.5 Factors affecting requirements of tillage	
	2.1.6 Limitations of tillage	
	2.1.7 Minimum tillage	
	2.2 Irrigation	
	2.2.1 What is irrigation	
	2.2.2 Importance of irrigation	
	2.2.3 Methods of irrigation	
Unit: - 3	Seed & Sowing	20%
	3.1 Seed & its importance	
	3.2 Characteristics of good seed	
	3.3 Seed treatment before sowing	
	3.4 Methods of sowing	
	3.5 Methods of planting	

3.6 Sowing / Planting distance

3.7 Factors determining sowing / planting

3.8 Depth sowing

3.9 Seed rate

Unit: - 4 Fertilizers and its importance. 20%

4.1 Plant nutrients.

4.2 Reasons for loss of plant nutrients from soil.

4.3 Classification of chemical fertilizers.

4.4 Organic manures.

4.4.1 F. Y. M. & its merits.

4.4.2 Composts & its preparation.

4.4.3 Green manuring.

4.4.4 Oil cakes.

Unit: - 5 Crop rotation & mixed cropping. 20%

5.1 What is crop rotation.

5.2 Principles of crop rotations.

5.3 What is mixed cropping.

5.4 Merits & Demerits of mixed cropping.

Practical

1. Study of methods of irrigation
2. Study of tillage implements
3. How to take soil sample- methods of collecting soil sample
4. Methods of FYM and compost preparation
5. Visit to crop museum

References: -

1. "JaminVyavastha&pakUtpadan (Guj. Ed.)
- Dr. A. S. Patel & Dr. R. S. Joshi.
2. "KrushiPragati" (Gujarati Ed.)
- IshwarbhaiChaturbhai Patel.
3. Fundamentals of Agronomy.
- Gopal Chandra De.
4. "Pak UtpadanVigyan" (Gujarati Ed.)
- BabubhaiAvarani.
5. "JaminVigyan&JaminVyavastha" (Gujarati Ed.)
- BabubhaiAvarani.
6. Modern Techniques of Raising Field crops"
- Chhidasingh.

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	CourseTitle	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSE-101		FUNDAMENTALS OF HORTICULTURE	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? **હા**
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? **હા**
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? **હા**
4. Major Minor **હા** Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? **ના**
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? **ના**
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? **ના**
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? **ના**

Title: Fundamentals of Horticulture

Marks-100

Objectives:

1. Student aware with fundamental principles of horticulture science.
2. Student gets theoretical as well as practical knowledge of horticulture science so useful in progressive farming.
3. Create self - employment source.

Outcomes:

1. Students will be able to identify plant vegetative structure.
2. Students will understands basic principles, processes and plant propagation methods.
3. Students will learn how horticulture relates to be economy and environments, both currently and in the future.

Unit: 1 Basic Terminology in Horticulture

20 %

1.1 Definition and explanation

- (1) Horticulture (2) Pomology (3) Olericulture (4) Floriculture (5) Forest (6) Garden (7) Annual flower (8) Biannual flower (9) Green House (10) Bio fertilizer (11) Plant

growth regulator (12) Budding (13) layering (14) Grafting (15) Nursery & etc..

1.2 Different climatic zone for fruit crops in India

(1) Temperate zone (2) Tropical zone (3) Sub-tropical zone

Unit: 2 Plant

20 %

2.1 Characteristics of plant

2.2 Definition, function, and modification of plant part (Brief)

(1) Root (2) Stem (3) Leaf (4) Flower (5) Fruit

2.3 Classification of Plant especially fruit, Vegetable and flower crops

Unit: 3 Importance of Fruit Crops and Current Scenario of Horticulture in Gujarat

20%

1. Nutritive value 2. Economical view 3. waste land utilization 4. Export to earn foreign currency. 5. Horticulture base industries 6. Opportunities of employment 7. Benefit to utilization of different climate and geographical area 8. Co-operative society and market etc.

Unit: 4 Plant water relationship and different Irrigation method - (In brief).

20 %

4.1 Importance of water for plant growth

4.2 Quality of water

4.3 Different Irrigation methods, its merits and limitations.

Unit: 5 Plant Propagation

20%

5.1 Definition

5.2 Types of Propagation

1. Sexual propagation - Merits and Demerits

2. Asexual Propagation - Merits and Demerits. Types of Asexual Propagation

Practical

1. Identification of decorative plant in college campus

2. Type of propagation - Cutting, Grafting, Air-layering and Budding etc.

3. Learn about different Irrigation method

References

(1) “ Fal ane Ful ” (Gujrati edition- march 2015)

pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.

(2) “ Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)

pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand

(3) “ Fal visheshank ” (Gujrati edition)

pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	CourseTitle	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSE-101		FUNDAMENTALS OF ANIMAL HUSBANDRY	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor હા Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Fundamentals of Animal Husbandry

Marks-100

Objectives

1. To understand importance of domestic animals in human life.
2. To know the contribution of animal husbandry in Indian economy.
3. To identify and know different foreign and indigenous breeds of cattle and buffalos with their characteristics.
4. To understand the importance of pasture and its maintenance in rural economy.
5. To know digestion of ruminants and the scientific way of fodder production for cattle.

Outcomes: The students get familiar with dairy animals and their ancestral origin and importance. They will come to know about different cattle and buffalo breeds. They shall also get knowledge of cattle fodders and how to store feeds and fodders during scarcity.

Theory:

- Unit: 1** Origin, Domestication and Importance of Animals 20%
- Origin and Biological classification of animals, Characteristics of mammals
 - Domestication of Animals and places of ancient domestication spots of different animals
 - Importance of Animal Husbandry in different areas
 - Contribution of Animals in Human Development
- Unit: 2** Animal Rearing Methods and Cattle Breeds 25%
- Methods of animal rearing: Free ranching, Semi ranching and closed barn methods: their merits and demerits
 - Cattle Breeds: Classification of Indigenous and Exotic cow breeds
 - Classification of Buffalo and important Buffalo Breeds, their characteristics
- Unit: 3** Ruminant Digestion and Cross breeding 15%
- Definition and importance of Ruminant digestion
 - Digestive system: Organs, structure and functions
 - Definition of Cross breeding, advantages and disadvantages of cross breeding
- Unit: 4** Animal Feeds and Fodders 20%
- Classification and important fodders for cattle: sorghum, maize, Lucerne, etc.
 - Importance of Pasture, its types, improvement and maintenance
 - Integrated Fodder Crop Production and rotational grazing
- Unit: 5** Successful Dairy Business 20%
- Market, Government Policy, Land and Irrigation, farm size, Labor, productivity, etc.
 - Fundamental Pillers of Dairy business:
 - Reproduction and Breeding, Nutrition, Management and Health control

Practical:

1. Study of different units of cattle farm
2. Character study of important Cattle breeds of Gujarat: Gir, Kankrej
3. Character study of important Exotic breeds of cow: Jersey and HF cows
4. Character study of important buffalo breeds of Gujarat: Jafarabadi, Surati..
5. Study of Rumination and rumen motility
6. Identification of important fodder crops
7. Visit to a Pasture and to study pasture land management

Reference Books:

1. "PashuVyavastha" (Gujarati) - A.D. Dave & Lakshman Patel
2. "ViyavaharuGopalan" (Gujarati) - Krushnalal Shukul
3. "PashuSanvardhan" (Gujarati) - R.K. Shukul
4. "Pashupalan" (Gujarati) G. P. Sabapara, V.B. Kharadi, et al.
5. Animal Gynaecology and Veterinary Obstetrics - part 2 and 3
- S.B. Kodagali & B.K. Bhavsar
6. A Text book of Animal Husbandry - G.C. Banerjee
7. A Hand Book of Animal Husbandry - ICAR

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	CourseTitle	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSE-101		INTRODUCTION TO EXTENSION	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor હા Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Introduction to Extension

Mark -100

Objectives & Outcomes:

1. Student will get basic knowledge of extension
2. Student will know about how extension education differ from formal education
3. student will know roll of extension in rural development
4. students will become aware about misconcepts of extension

Outcomes: Students will get fundamental knowledge of extension work it will be useful for change in knowledge, skill and attitude of students towards extension work so that they can play effective role in rural development. By practical work they will come close contact with rural people. Example: Socio-economic survey of village will increase their efficiency for better job performance. They can prepare survey report in government and other sector also.

UNIT: 1

(20%)

Extension Education- meaning, definition, need (important) and Scope. Extension Nomination, Extension is education.

- UNIT: 2** (20%)
Elements and principles of Extension Education, difference between formal and informal (extension) education
- UNIT: 3** (20%)
Philosophy and objectives of extension education, characteristics of extension education
- UNIT: 4** (20 %)
Role of extension education in rural development, extension educational approaches
- UNIT: 5** (20%)
Meaning of extension process and extension service, misconceptions about extension

Practical

1. socio economic survey of rural area
2. To study difference between formal education and informal education
3. To remove misconceptions about extension from rural people

References

1. Basic Elements of Extension Education- Prof. Dhraj Dhakan
2. Agriculture Extension Education – Ishvarbhai Patel
3. Community Development and Agriculture Extension – Babubhai Avarani
4. Rural development in India – Babubhai Avarani

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	CourseTitle	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSE-101		BASIC ECONOMICS	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor હા Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Basic Economics

Marks-100

Objectives

- 1.To know meaning and nature of Economics.
- 2.To know basic concept of Economics.
- 3.To give an outline of Economic background

Outcomes: Economics students in general will be able to pinpoint and understand the past, present, rural economics of the india. On completion of the course students will be able to develops ideas of the basic characterstics of indian economy, its potential on natural resources.

Theory

Unit: 1 Introduction

(20%)

- 1.Introduction of Economics
- 2.Nature, scope and Characteristics of Economics
- 3.Definition of Economics – Adam Smith, Marshal, Robins
- 4.Micro and Macro Economics

Unit: 2 Basic concepts of Economics (20%)

1. Economic activity and Non Economic activity
2. Utility, Meaning, Characteristics
3. Human needs- Meaning, Characteristics
4. Cost concept- Real, Opportunity, Monetary cost.
5. Production- Meaning, inputs of Production-Meaning, Characteristics

Unit: 3 Demand Analysis (20%)

1. Meaning of Demand, Typs of Demand and Determinants of Demand
2. Low of demand
3. Increase and Decrease in Demand
4. Expansion and Contraction in Demand

Unit: 4 Supply Analysis (20%)

1. Meaning of Supply, Determinants of Supply
2. Low of Supply
3. Increase and Decrease in Supply
4. Expansion and Contraction in Supply

Unit: 5 Elasticity of Demand. (20%)

4. Meaning
5. Types & Measurement of Price elasticity of Demand
6. Factors affecting Price elasticity of Demand

REFERENCES:-

1. Ray N.C. – An introduction of Micro Economics
2. M.L. Seth – Principles of Economics
3. Ahuja H.L. – Advanced Economic Theory
4. શાસ્ત્રી, દેસાઈ, રાવલ – એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર (પોપુલર પ્રકાશન)
5. ડો. જોષી – મૂલ્યના સિદ્ધાંતો (દર્પણ પ્રકાશન)

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	CourseTitle	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSE-101		અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ - તુલસી ક્યારો	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor હા Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: અર્વાચીન ગદ્ય કૃતિ-તુલસી ક્યારો

કૃતિ-તુલસી ક્યારો- ' લેખક ઝવેરચંદ મેઘાણી

Objectives: (હેતુઓ).વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સ્વરૂપ અને મૂલ્યનિષ્ઠ લઘુનવલ સ્વરૂપની કૃતિથી પરિચિત થાય (૧):-

૨).વિદ્યાર્થીઓમાં કલ્પના શક્તિ વિકસે (

.વિદ્યાર્થીઓમાં વાંચન તરફ અભિમુખતા વધે (૩)

૪)- વિદ્યાર્થીઓને નીતિ (ધર્મ તથા મુલ્યબોધ, પાઠ.સમજવા મળે,

ઘડતરમાં મદદરૂપ બને , વિદ્યાર્થીઓને સમાજ જીવન (૫)

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓનો માતૃભાષા પ્રત્યે લગાવ વધશે તેની કલ્પના શક્તિ વધશે. વિદ્યાર્થીઓની વાંચનવૃત્તિ વિકશે. પરંપરાગત કુટુંબ સંસ્થાના જીવન મૂલ્યોથી વાકેફ થાય. ઉત્તમ ચારિત્ર્યનું નિર્માણ થાય. વાક્યાતુર્યની કળા વિકશે, જે નોકરી વ્યવસાયમાં ઉપયોગી બનશે.

એકમ	એકમ શીર્ષક/અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર/૧૦૦
૧	<ul style="list-style-type: none"> • નવલકથાનું સ્વરૂપ • ગુજરાતી નવલકથામાં 'તુલસીક્યારો'નુંસ્થાન 	૨૦%
૨	<ul style="list-style-type: none"> • 'તુલસીક્યારો'કૃતિની સમગ્રલક્ષી સમીક્ષા • 'તુલસીક્યારો' નવલકથામાં બે પેઢીવચ્ચેનો સંઘર્ષ 	૨૦%

૩	<ul style="list-style-type: none"> • 'તુલસીક્યારો'માં વિષય અને માવજતનું સંતુલન • 'તુલસીક્યારો'ની પાત્રસૃષ્ટિ 	૨૦%
૪	<ul style="list-style-type: none"> • 'તુલસીક્યારો' એક સામાજિક નવલકથા • 'તુલસીક્યારો'માં વ્યક્ત તત્કાલીન સમાજજીવન 	૨૦%
૫	<ul style="list-style-type: none"> • 'તુલસીક્યારો' નવલકથાનું ગદ્ય/ભાષા • 'તુલસીક્યારો' નવલકથાનાં શીર્ષકની યથાર્થતા • 'તુલસીક્યારો' નવલકથા નાં સંવાદો • 'તુલસીક્યારો' નવલકથામાં રસ નિરૂપણ • પરંપરાગત કુટુંબ સંસ્થાના જીવન મૂલ્યો • પુર્વાર્પર સંદર્ભ 	૨૦%

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

- ૧.૪ ગુ- ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ.સાઅમદાવાદ ,પરિષદ .
- ૨- નવલકથા :ગુજરાતી કથાવિશ્વ. બાબુ દાવલપુરાનરેશ વેદ-
૩રાધેશ્યામ શર્મા,રઘુવીર ચૈધરી -ગુજરાતી નવલકથા .
- ૪૨ સંપાદક જયંત કોઠારી-૧- મેઘાણી વિવેચન સંદોહન ભાગ.
- ૫ -: ૨ સંપાદક-૧- મેઘાણી ગ્રંથ.ઉમાશંકર જોશી
- ૬ નરેશ.ડો -નવલકથા શિલ્પ અને સર્જન.વેદ
- ૭બિપિન આશર -મેઘાણી સાહિત્ય વિભિન્ન પરિપ્રેક્ષ્યમાં.

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	CourseTitle	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSE-101		आधुनिक हिन्दी कहानी साहित्य	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

विषय आनुसांगिक बाबत

1. Course Outcomes दरेक विषयनी शरुआतमां दर्शावेल छे ? हा
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development पर केन्द्रित थयेल छे के नहि ? हा
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ना गुणो धरावे छे ? हा
4. Major Minor हा Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. दिव्यांग माटे विषय अंतर्गत आनुसांगिक जोगवाछ करायेल छे ? ना
7. New India Literacy Programme (NILP) मुजबनो विषय छे ? ना
8. Swayam प्लेटफ़ोर्म परना MOOC विषय पर आधारित आ विषय छे ? ना
9. छन्डीयन नोलेज सीस्टम IKS पर आधारित विषय छे ? ना

Title – आधुनिक हिन्दी कहानी साहित्य

पाठ्यक्रम उद्देश्य1 : छात्र रचना का आस्वादन करें।

छ 2 छात्र कहानी साहित्य से परिचित हो।

छात्र की कहानी लेखन की सर्जनात्मक प्रतिभा विकसित हो। 3

छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें। 4

विश्लेषण करना सीखें। -छात्र कहानी का मूल्यांकन 5

छात्र को कहानी के क्रमिक विकास के बारे में जानकारी मिलेगी। मानवीय संवेदनाओं से वे परिचित होंगे। साथ ही साथ समाज की वास्तविकताओं का ज्ञान प्राप्त होगा। छात्रों में नैतिक मूल्यों का विकास होगा। छात्र समाज के निम्न वर्गीय लोगों की कठिनाइयों से परिचित होंगे।

इकाई कवन-कहानीकार का जीवन 1: 20%

विकास-कहानी का उद्भव 2 20%

कहानी का तात्विक मूल्यांकन एवम् प्रमुख पात्रों की विशेषता	3	एँ	20%
ससंदर्भ व्याख्या	4		20%
समग्रलक्षी मूल्यांकन	5		20%

पाठ्य विषय – संपादक – कथासरिता : डॉ कलासवा .के .बी ., शान्ति प्रकाशन , 1780, सेक्टर 1 –,

दिल्ली बाई पास –, रोहतक 124001 –, (हरियाणा (

पाठ्य कहानियाँ 1 :एक टोकरी भर मिट्टी माधवराय सप्रे –

चंद्रधर शर्मा गुलेरी – उसने कहा था 2

जयशंकर प्रसाद – पुरस्कार 3

प्रेमचंद – कफन 4

सुदर्शन – हार की जीत 5

संदर्भ ग्रंथ :

गुलाबराय – काव्य के रूप 1, आत्माराम एण्ड सन्स, दिल्ली

विनोद प्रकाशन -राजनाथ शर्मा – साहित्यिक निबंध 2, आग्रा

3हिन्दी कहानी का इतिहास गोपालदास –, राजकमल प्रकाशन, नेताजी सुभाष मार्ग, नई दिल्ली

मालती.एम.के .डॉ – साठोतरी हिन्दी कहानी 4, लोकभारती प्रकाशन, इलाहाबाद

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	CourseTitle	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	DSE-101		BASICS OF ENGLISH LANGUAGE	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor હા Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title- Basics of English Language

Marks-100

Objectives

1. To initiate the students in the study of grammar.
2. To generate interest in the formal study of English grammar.
3. The students will be able to master themselves in grammar and usage.
4. They will be able to understand the English culture and civilization through the selected texts

Outcomes:

The students have gained enough knowledge about the components of grammar, structure of sentence those will prove to be helpful for competitive exams and along with it they have learnt how to appreciate different short story forms and how to generate aesthetic pleasure out of it.

Course content-	Total marks -100
Unit- 1	(20%)
part of Speech, Articles, Tenses (present tense, past tense, present perfect tense, past perfect tense, present continuous tense)	
Unit-2	(20%)
Letter- writing (social)	
Unit-3	(20%)
Prefix-Suffix, Word- Building	
Unit-4	(20%)
Question tag	
Unit-5	(20%)
Study of drama - The Merchant of Venice-william shakespeare	

Recommended Readings-

1. High School English Grammar- Wren & Martin
2. English Grammar
3. The Merchant of Venice-william shakespeare

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	MDC-101		AGRICULTURE CHEMISTRY	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: -Agriculture Chemistry - I

Marks -100

Objective:

1. To know the Importance of chemistry.
2. To know the Primary Information of Laboratory.
3. To know The Practical Knowledge of Acid-base Titration 4 To know About the Observation and Calculation of Acid-Base Practical

Outcomes: The students will know the importance and utilization of chemistry. The students will also know about the substances, elements, molecules, irons, inactive gas etc. The students will learn about the language of the chemistry like symbol, formula and chemical equation and also learn about acid – base, molecular weight, equivalent weight, standard solution and units of the solution.

Theory:

Unit.1: Importance of chemistry

(20%)

- 1.Branches of chemistry
- 2.History of chemistry
- 3.Uses of chemistry

Unit.2: Study of substance, elements, molecules, compounds mixture.

(20%)

Unit.3 Atom, composition of atom and development of ions.

(20%)

1. Principles of Dalton for atom
2. New concept of law of atom.
3. Micronism of atom (Avogrdy law)
4. Planetary model of atom (Structure of atom)
5. Law of octa
6. Development of ions (Existence of ions)
7. Valiancy of ions (Mono., Di. Tri tetravalent)
8. Inactive gases.

Unit. 4 Language of chemistry.

(20%)

- 1.Symbol of element
2. Formula:
 - Method of formula writing.
 - Information which gain from formula.
- 3.Chemical equations
 - Method of equation writing.
 - Information which gain from equation.

Unit. 5 Oxide, Acid, Base, Molecular weight and Chemical analysis

1. Acid-Base
2. Molecular Weight-Equivalent weight
3. Volumetric analysis
- 4.Standard solution
 - Primary and secondary standard solution
 - Units of standard solution

Practical:

1. Introduction of chemistry laboratory.
2. Study of volumetric analysis and its apparatus.
3. Study of indicator, solution etc
4. Preparation of standard solution.
5. Practical of acidity and alkalinity (volumetric Ana.)

Reference Books:

1. Inorganic chemistry - Dr. H. G. Pandya, Dr. B. V. Mehta.
- 2 Inorganic chemistry - Dr. M.J. Pattni
3. Practical book of Agri. chemistry - Dr. Pandya and M. S. Patel

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	MDC-101		EDUCATION PSYCHOLOGY	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary ઇલ Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title :- Educational Psychology - I

Marks - 100

હેતુઓ : ૧. વિદ્યાર્થીઓ મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ સમજે

૨. મનોવિજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓ વિશે જાણે
૩. હતાશા સંઘર્ષ વિષે જાણે
૪. સમાયોજનની પ્રયુક્તિઓ વિશે જાણે
૫. અન્યનું માનસિક વલણ સમાજતો થાય

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓ મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ સમજી અને શાખાઓનો પરિચય કેળવી જીવન અને સમાજ માટે ઉપયોગી બને. જીવનમાં આવતા સંઘર્ષો વિષે માહિતી મેળવી અને અન્યનું માનસિક વલણ સમજી શકે.

એકમ : ૧ મનોવિજ્ઞાનનું સ્વરૂપ

(30%)

મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ, વ્યાખ્યા અને હેતુઓ.

મનોવિજ્ઞાનની ઉપયોગીતા

મનોવિજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓનો પરિચય

એકમ : ૨	હતાશાનો અર્થ અને વ્યાખ્યાઓ. હતાશાના કારણો. હતાશાની અસરો.	(15%)
એકમ : ૩	સંઘર્ષનો અર્થ અને વ્યાખ્યા. સંઘર્ષના પ્રકારો.	(૧૦%)
એકમ : ૪	સમાયોજનનો અર્થ અને વ્યાખ્યા. સંયોજનની જુદી-જુદી બચાવ પ્રયુક્તિઓ.	(૨૦%)
એકમ : ૫	પુર્વગ્રહ પુર્વગ્રહનો અર્થ, વ્યાખ્યા અને સ્વરૂપ. પુર્વગ્રહના પરિણામો. પુર્વગ્રહ નિવારણના માર્ગો.	(૨૫%)

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

૧. સામાન્ય મનોવિજ્ઞાન	- વિ. સ. વણીકર - અનડા પ્રકાશન
૨. સામાન્ય મનોવિજ્ઞાન	- લાડવા, ભદ્ર, સારડા - અનડા પ્રકાશન
૩. સામાન્ય મનોવિજ્ઞાન	- મલીક, શાહ, મહેતા - અનડા પ્રકાશન
૪. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન	- ગુણવંત શાહ, કુલીન પંડ્યા -યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
૫. વૈયક્તિક મનોવિજ્ઞાન	- લાડવા, ભદ્ર, સારડા - અનડા પ્રકાશન

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	MDC-101		PHILOSOPHY OF GANDHIAN LIFE	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary ઇલ Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Philosophy of Gandhian Life -I

Marks - 100

હેતુઓ:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના વિચારોથી પરિચિત થાય.
- (૨) ગાંધીજીના ધર્મ સંબંધી દ્રષ્ટિકોણની સમજ કેળવે.
- (૩) ગાંધીજીના સામાજિક ખ્યાલોનો પરિચય.
- (૪) ગાંધીજીના સેવા કાર્યોથી પરિચિત થાય.

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના વિચારો, ધર્મ સંબંધી દ્રષ્ટિકોણ, સામાજિક ખ્યાલો, સેવા કાર્યોથી પરિચિત થઈ પોતાના જીવનમાં અને સમાજ જીવનમાં ઉપયોગી બનશે.

અભ્યાસક્રમ:

એકમ - ૧ પ્રાસ્તાવિક

(15 %)

- ગાંધી કુળની ધાર્મિક પરંપરા, માતા પિતાના સંસ્કાર તથા ઘરના વાતાવરણની અસરો.
- ગાંધી વિચાર શું છે કોઈ વિચાર કે દર્શન આપ્યાનો દાવો.
- વર્તમાન યુગની સમસ્યાઓના ઉકેલની શોધ.
- પશ્ચીમના વિચારોના યુગમાં સમસ્યાના ઉકેલમાં વિનિયોગ.
- પ્રાચિન વિચારોનું નવું અર્થઘટન

એકમ: ૨ ગાંધીજીનો ધાર્મિક આધ્યાત્મિક વિચારો.

(20%)

- જુદા - જુદા ધર્મો વિશે ગાંધીજીનો દૃષ્ટિકોણ
- પ્રચલીત ધર્મોમાં ઉપવાસનું સ્થાન અને ગાંધીજીની વિશેષતા
- ગાંધીજીની વ્યાપક ધર્મ ભાવના
- આશ્રમ જીવનમાં સર્વધર્મ સમભાવના પ્રયોગ

એકમ: ૩ ગાંધીજીનું ધાર્મિક કાર્ય

(20%)

- ગાંધીજીની અધ્યાત્મ સાધના
- સત્ય એજ ઈશ્વર
- નામ સ્મરણ રામનામ
- પ્રાર્થના

એકમ: ૪ ગાંધીજીના સામાજિક આદર્શો

(25 %)

- અસ્પૃશ્યતા નિવારણના ગાંધીજીના પ્રયત્નો
- હિન્દુ - મુસ્લીમ એકતામાં ગાંધીજીએ કરેલ પ્રયત્નો અને તેના પરિણામો
- સ્ત્રી વિષયક વિચાર અને મહિલા જાગૃતિ અને લગ્ન અંગેના ગાંધીજીના વિચારો

એકમ :- ૫ ગાંધીજીનું સેવા અર્થે કાર્ય

(20%)

- ગાંધીજીની સેવાવૃત્તિ - ગ્રામોદ્ધાર
- દારૂબંધ કરવા કરેલ પ્રયત્નો
- ગાંધીજી અને સમાજવાદ

સંદર્ભ ગ્રંથો

૧. સમાજ સુધારણામાં ગાંધીજીનું પ્રદાન

- અજના બી. શાહ

૨. ગાંધીજીનું ધર્મ દર્શન

મગનભાઈ જો. પટેલ

૩. આત્મકથા -

ગાંધીજી

૪. હિન્દ સ્વરાજ

ગાંધીજી

૫. ગાંધીજી

ઉષા મહેતા

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	MDC-101		AGRICULTURE ENGINEERING	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Agriculture Engineering - I

Marks -100

Objectives:

- (૧) ફાર્મ હાઉસના નકશા તૈયાર કરતા શીખે.
- (૨) જળસિંચનની પદ્ધતિઓ અને જળ વ્યવસ્થાપનથી વિદ્યાર્થીઓ માહિતગાર બને.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ અંદાજ પત્રક તૈયાર કરતા શીખે.
- (૪) તેલ ક્ષેત્રની વિવિધ બાબતોનો અભ્યાસ કરે.
- (૫) ખેતીમાં વપરાતી ઉર્જાશક્તિઓથી માહિતગાર બને.

Outcomes: વિદ્યાર્થીઓને જળસિંચન અને વ્યવસ્થાન દ્વારા પાણીનો બચાવ અને કરકસર શીખશે. અને વિદ્યાર્થીઓ નકશા, અંદાજ પત્રક અને નવી વિવિધ ટેકનોલોજી નો ખેતીમાં ઉપયોગ કરતા શીખશે.

એકમ-૧: મકાન બાંધકામ

- (૧) મુળભૂત પાયાના અંગો.
- (૨) મકાન બાંધવમાં વપરાતાં માલસામાન.
- (૩) મકાન કુવા તળાવ (નાના મધ્યમ).

(૪) અંદાજીત ખર્ચ કાઢવાની ગણતરી અને પત્રકો.

એકમ-૨: જળસિંચન અને જળનિકાસ

- (૧) જળસિંચનનો અર્થ અને તેના લાભાલાભ.
- (૨) જળસિંચનના પ્રકાર અને તેની પદ્ધતિઓ.
- (૩) જળસિંચનના સોર્સ.
- (૪) નિકાસનો અર્થ અને તેના લાભાલાભ.
- (૫) જળ નિકાસ પદ્ધતિના પ્રકારો.

એકમ-૩ ખેતીમાં વપરાતી વિવિધ શક્તિઓ.

- (૧) મનુષ્ય બળ – પ્રાણીબળ – યાંત્રિક શક્તિ – વિદ્યુતબળ
- (૨) શક્તિ સંચારણ.

એકમ-૪: તેલચંત્ર

- (૧) તેલચંત્રના સિધ્ધાંતો.
- (૨) તેલચંત્ર ચાલુ અને બંધ કરતી વખતે લેવાની કાળજીઓ.
- (૩) ટ્રેક્ટરનું વર્ગીકરણ અને દરેક પ્રકારના ટ્રેક્ટરની વિશિષ્ટતાઓ
- (૪) ટ્રેક્ટરની પસંદગી કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દાઓ

એકમ-૫: જમીન સંરક્ષણ

- (૧) જમીન ધોવાણના કારણો.
- (૨) જમીન ધોવાણથી થતું નુકશાન.
- (૩) જમીન ધોવાણથી કેમ અટકાવવું.

પ્રાયોગીક:

- (૧) ખેત ઉપયોગી મકાનના નકશા બનાવવા.
- (૨) સિંચાઈ યોજનાની મુલાકાત અને અહેવાલ.
- (૩) તેલચંત્રોની ઓળખ.
- (૪) અંદાજ પત્રક તૈયાર કરવા.

સંદર્ભ ગ્રંથો:

- (૧) કૃષિ ઇજનેરી ભાગ: ૧-૨ અંબાલાલ. આઈ. પટેલ.
- (૨) પ્રાથમીક સર્વક્ષણ: જયંતિલાલ પી. ખખ્ખર, એમ. એમ. પટેલ અને ચંદુભાઈ જે. પટેલ.
- (૩) ખેતી ઇજનેરી: બાબુભાઈ અવરાણી

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	MDC-101		FOOD & NUTRITION	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

TITLE : - HUMAN NUTRITION - 1

➤ હેતુઓ :-

- (૧) પોષક આહારની ઉપયોગીતા અંગેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે અને પોષક આહાર મેળવવા માટેના સરળ અને સસ્તા રસ્તાઓ શોધે.
- (૨) માનવીના આહાર અને સ્વાસ્થ્યનો સંબંધ જાણે.
- (૩) અપૂરતા પોષણની આરોગ્ય પર થતી અસરો અંગેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
- (૪) રોજનો કેટલો અને કેવો આહાર લેવો જોઈએ તેની સમજ કેળવે.
- (૫) જુદા-જુદા ખોરાકમાંથી કેટલી કેલેરી મળે તે અંગેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
- (૬) શરીરનું વજન યોગ્ય રીતે જળવાઈ રહે તે માટે કેટલી કેલેરી વાળો ખોરાક રોજ લેવો જોઈએ તેની સમજ કેળવે.

(૭) શરીરને ગરમી અને શક્તિ આપનારા તત્વો અંગેની જાણકારી પ્રાપ્ત કરે.

(૮) શરીરના વૃદ્ધિ, વિકાસ અને તંદુરસ્તી માટે જરૂરી તત્વો વિશે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.

પરિણામ: પોષક આહારની ઉપયોગીતા સમજીને સમતોલ આહાર લેતા થશે. અપૂરતા પોષણની આરોગ્ય પર થતી અસરો જાણશે અને પૂરતા પોષણથી બચવાના રસ્તા અપનાવશે. ક્યાં ખોરાકમાંથી કેટલી કેલરી મળે તે જાણશે અને એ પ્રમાણે રોજ પોતાની જરૂર મુજબ ખોરાક લેશે. શરીરના વજનને યોગ્ય રીતે જાળવવા કેટલી કેલરી વાળો આહાર લેવો તે સમજીને યોગ્ય વજન જાળવી રાખશે. શરીરને ગરમી અને શક્તિ તેમજ વૃદ્ધિ વિકાસ માટે જરૂરી તત્વોની જાણકારી મેળવી એ પ્રમાણે ખોરાક લેતા થશે.

અભ્યાસક્રમ :-

સૈદ્ધાંતિક :-

એકમ - ૧ :-

- પોષક આહાર ની રૂપરેખા.
- આહારના કાર્યો.
- આહારના મુખ્ય ઘટકોનો સામાન્ય પરિચય.
- પોષણ અને આરોગ્ય.

એકમ - ૨ ઉષ્મા શક્તિ - એનર્જી :-

કેલરી નો સિદ્ધાંત, ખાદ્ય પદાર્થના શક્તિ મૂલ્ય નું માપન, ઉષ્મા શક્તિની દૈનિક જરૂરિયાત, કેલેરી ની જરૂરિયાત નક્કી કરવા માટેની પદ્ધતિઓ, બેઝલ મેટાબોલિઝમ અને તેને અસર કરતા પરિબળો, જુદી-જુદી ક્રિયાઓમાં વપરાતી શક્તિ, જુદા-જુદા ખોરાકમાંથી મળતી ઉષ્માશક્તિ, વિવિધ વયના લોકો માટે કેલેરી ની જરૂરિયાત, દૈનિક આહારમાં કેલેરીના ગોઠવણ નું મહત્વ અને ઉષ્માશક્તિ અને શરીરના વજનનો સંબંધ.

એકમ - ૩ શરીરને ગરમી અને શક્તિ આપનારા તત્વો :-

કાર્બોહાઇડ્રેટ :-

બંધારણ પ્રાપ્તિસ્થાન, વર્ગીકરણ, દૈનિક જરૂરિયાત અને શરીરમાં તેની ઉપયોગીતા.

ચરબી :-

બંધારણ, પ્રાપ્તિસ્થાન, પ્રકાર, દૈનિક જરૂરિયાત અને શરીરમાં તેની ઉપયોગીતા, ફેટીએસિડ તૃપ્ત અને અતૃપ્ત ચરબીના આહારની માનવ આરોગ્ય પર થતી અસરો અને તંદુરસ્તી માટે કયું તેલ સારું તેની જાણકારી.

એકમ - ૪ પ્રોટીન - નત્રિલ પદાર્થો :-

પ્રોટીનનું બંધારણ, પ્રાપ્તિસ્થાન, વર્ગીકરણ, એમિનો એસિડ, અપૂર્ણ પ્રોટીનને સંપૂર્ણ બનાવવાના માર્ગો, પ્રોટીનની શરીરમાં ઉપયોગીતા, પ્રોટીનની દૈનિક જરૂરિયાત અને પ્રોટીનની ઉણપની પ્રતિક્ષણ અસરો.

એકમ - ૫ શરીરનાં વિકાસ અને તંદુરસ્તી માટે જરૂરી ક્ષારો :-

ખનીજ તત્વોના પ્રાપ્તિસ્થાન, વર્ગીકરણ, શરીરમાં એની ઉપયોગીતા, કેલ્શિયમ, ફોસ્ફરસ, પોટેશિયમ, સોડિયમ, લોહ, આયોડિન, ફ્લોરાઈડ જેવા ખનીજ તત્વો.

પ્રેક્ટીકલ :-

- (૧) બાળકોમાં વજન, ઊંચાઈ, માથાનો ઘેરાવો અને છાતીનો ઘેરાવા ના આધારે પોષણ વિષય સ્થિતિનું માપ કાઢવું.
- (૨) પાંચ વર્ષની વયના બાળકોમાં બાવળાનો ઘેરવો વિશિષ્ટ ટેપ અને બેંગલ દ્વારા માપી તેના આધારે બાળકોનું પોષણ સ્તર નક્કી કરવું.
- (૩) B.M.I. ના આધારે પુખ્ત વયના લોકોનું પોષણ સ્તર નક્કી કરવું.
- (૪) વ્યક્તિની કાર્યપદ્ધતિ અને વજનના આધારે તેની દૈનિક કેલેરીની જરૂરિયાત નક્કી કરવી.
- (૫) કાર્બોહાઈડ્રેટ, ચરબી, પ્રોટીન અને ખનીજતત્વ યુક્ત ખાદ્ય પદાર્થોની ઓળખ.
- (૬) આસપાસ રહેતા કુટુંબોમાં કેવા પ્રકારનું તેલ, ઘી ખવાય છે તેની નોંધ કરી યોગ્યતા ચકાસવી.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

- (૧) પોષણ વિદ્યા - ડો.જે.ડી. પાઠક
- (૨) માનવ પોષણ - ઉષાકાંત વૈદ
- (૩) પ્રયુક્ત પોષણ - ડો. આર. રાજલક્ષ્મી
- (૪) Human Nutrition નીલમ બુદ્ધદેવ ભાવના વેદ વૈદ
- (૫) અપૂરતું પોષણ એજ મહારોગ - ડો. જે.ડી. પાઠક

ફૂડ એન્ડ ન્યુટ્રીશન કુસુમ ગુપ્તા એલ.સી ગુપ્તા

(૬) Food & Nutrition Facts & Figures - Kusum Gupta, L.C.Gupta - 6Th Edition Jaypee

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	1	AEC - 101		Hindi (आधुनिक हिन्दी काव्य पंचवटी - एवम् व्याकरण)	2+0	25	25	100	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? ના
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): હા Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title : Hindi આધુનિક હિન્દી કાવ્ય પંચવટી એવમ્ વ્યાકરણ –

પાઠ્યક્રમ ઉદ્દેશ્ય :

- 1 છાત્ર કાવ્ય કા આસ્વાદન કરે. 1
- 2 છાત્ર કાવ્ય સ્વરૂપ કો સમજે. 2
- 3 સ્ખંડકાવ્ય કી મહત્તા એવમ્ લાક્ષણિકતા કો સમજે. 3
- 4 મુહાવરો સે પરિચિત હો. -છાત્ર કહાવત 4
- 5 વિશ્લેષણ કરના સીખે. -છાત્ર કાવ્ય કા મૂલ્યાંકન 5

पाठ्यक्रम की उपलब्धियाँ :

छात्र को हमारे प्राचीन साहित्य का परिचय प्राप्त होगा। हमारे प्राचीन ग्रंथ रामायण के कुछ प्रसंगों से माहितगार होंगे। एक भाई दूसरे भाई के लिए क्या कुछ कर सकता है, वह राम – लक्ष्मण के चरित्र के माध्यम से जानेंगे। हमारे राष्ट्रीय कवि मैथिलीशरण गुप्त के जीवन – कवन से परिचित होंगे।

इकाई 1 :साहित्यकार का जीवनकवन-, प्रबंधकाव्य के लक्षण	40%
समग्रलक्षी मूल्यांकन 2	40%
व्याकरण 3	20%

पाठ्य विषय क :- पंचवटी (खण्ड काव्य)

मैथिलीशरण गुप्त , साहित्य सदन, झाँसी

ख : व्याकरण –

कहावत, अनुवाद

संदर्भ ग्रंथ :

डॉ : मैथिलीशरण गुप्त व्यक्तित्व और काव्य 1, कमलाकांत पाठक रणजीत प्रिंटींग पब्लिशर्स –, दिल्ली

डॉ : राष्ट्रीय चेतना के कवि मैथिलीशरण गुप्त 2. अर्जुन सतपथी, पराग प्रकाशन, दिल्ली32 -

हरदेव .डॉ : व्यावहारिक हिन्दी व्याकरण 3बाहरी लोकभारती प्रकाशन – , इलाहाबाद

वासुदेव नंदन प्रसाद : आधुनिक हिन्दी व्याकरण और रूप रचना 4 , भारतीभवन , गोविन्द मिश्र रोड , पटना

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	1	AEC - 101		English(Introduction to translation)	2+0	25	25	100	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? ના
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): હા Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title- English (INTRODUCTION TO TRANSLATION)

Course Objectives-

1. Critically appreciate the process of translation.
2. Engage with various theoretical positions in translation.
3. Assess, compare and review translation

Outcome-

1. The students will learn the process of translation.
2. The students will learn how to translate from one language to another language.

Course Content:

Total marks -50

UNIT-1 Introducing Translation: a brief history, significance and process of translation.
(40%)

UNIT-2 Tools of Translation: Computer, mobile, software, different kinds of texts with different levels of complexity
(40%)

UNIT-3 Understanding and Appreciating English Translation of The Home Coming by Rabindranath Tagore
(20%)

Recommended Reading

1. Ashok, Padmaja. A companion to literary forms. Hyderabad: Orient Blackswan 2015.
2. Harpham, M.H. Abrams and Geoffrey Galt. A Glossary of Literary Terms. Delhi: Cengage Learning, 2015.
3. Nayar, Pramd k. Studying Literature- A Iroduction to Fiction and Poetry. Hyderabad: Orient Blackswan, 2013.
4. Andre, Lefevere. Translation/History/Culture- A Sourcebook. London:Routledge, 1992.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	1	AEC - 101		Gujarati (ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન, લેખન કૌશલ)	2+0	25	25	100	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? ના
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): હા Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Gujarati (ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન, લેખન કૌશલ - ૧)

Objectives: (હેતુઓ):

- (૧) વિદ્યાર્થીઓનો ગુજરાતી ભાષા સાથેનો લગાવ વધશે.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓમાં ભાષાશુદ્ધિનું કૌશલ્ય વિકશે.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ વ્યવહારિક લેખન તરફ અભિમુખ બનશે.
- (૪) વિદ્યાર્થીઓને વાંચન-લેખનમાં વધુ ઉપયોગી થશે.
- (૫) વિદ્યાર્થીઓને વ્યાકરણ સમાજ જીવન ઘડતરમાં મદદરૂપ બનશે.

Outcomes: -

વિદ્યાર્થીઓ ના લખાણ માં લાઘવતા અને તાદૃશ્યતા આવશે ,સ્પર્ધાત્મક પરિક્ષાઓ માં પસાર કરવામાં ઉપયોગી બનશે .વાણીમાં માધુર્ય અને સ્પષ્ટતાસાથે, અસરકારક અભિવ્યક્તિ નો ગુણ કેળવાશે.

એકમ	એકમ શીર્ષકઅભ્યાસના મુદ્દા/	ગુણભાર૧૦૦/
૧	નિબંધ લેખન, અરજી લેખન, પત્ર લેખન	૪૦%
૨	સમાનાર્થી શબ્દો (નિયત કરેલા શબ્દો માંથી) વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો (નિયત કરેલા શબ્દો માંથી)	૪૦%
૩	શબ્દ સમૂહમાટે એક શબ્દ (નિયત કરેલા શબ્દો માંથી) વર્ણ ભેદે અર્થ ભેદે (નિયત કરેલા શબ્દો માંથી)	૨૦%

પરિશિષ્ટ ૧:

એકમ - ૨ સમાનાર્થી શબ્દો :

૧વિજ્ઞાપન .	:	જાહેરાત ખ્યાત નામ ,પ્રસિદ્ધિ,જાહેર ખબર, ઘોષણા,જાહેરનામું,
૨કેળ .	:	,રંભા, કદલી
૩કોઠારી .	:	કોશાધ્યક્ષ,મોટી,ભંડારી,ખજાનચી,
૪છાપ ,	:	અરાખડું ,ચંદો.મુદ્રણ,સિક્કો ,મહોર ,મુદ્રા
૫અડોઅડ .	:	લગોલગનજ ,પાસે ,જોડાજોડ ,સરસું ,ીકસમીપ ,
૬અસત્ય .	:	ખોટુંમૃષાવાદ ,કૈતવ ,મિથ્યા ,
૭જવાહર .	:	ઝવેરઘરેણાં ,અલંકાર ,દાગીના ,આભુષણ ,ઝવેરાત ,
૮ જોડકું .	:	યુગ્મ,જોડી ,બેલડી ,મિથુન ,યમલ ,યુગલ ,જોડ ,
૯વ્યવસાય .	:	રોજગાર ,કર્મ ,કામકાજ ,વ્યાપાર ,કસબ ,ધંધો ,
૧૦ નામ .	:	અભિધા ,આખ્યા સંજ્ઞા ,
૧૧ નિયમન .	:	નિયંત્રણ ,બંધન ,અંકુશ ,નિયમ ,
૧૨મંજૂષા .	:	પટારો,ખજાનો ,મંજૂષ,
૧૩શેતરંજી .	:	પાથરણું,બિસ્તરો ,પાથરણ ,આસ્તર ,આથર .આછર ,
૧૪સેતુ .	:	બંધ,ધક્કો ,બાંધ ,પાગ ,પુલ ,પાજ ,પળો ,
૧૫બાણ ,	:	ફૂલ,સુમન ,પ્રસૂન ,કુસુમ ,પુષ્પ ,
૧૬બ્રહ્મા .	:	અજઅગ્રજન ,્મા ,શ્રવણ ,અષ્ટકણ ,ધાતા ,
૧૭મેઘાવી .	:	બુદ્ધિશાળીબુદ્ધિસંપન ,ચતુર ,બુદ્ધિમાન ,મનીષી ,
૧૮કિરીટ .	:	મુગટ ,તાજ ,
૧૯ઓધ .	:	ઢગલોપ્રવાહ ,જથ્થો ,

૨૦આભિજાત્ય .	:	કુલીનતા,ખાનદાની ,
૨૧તનુ .	:	પાતળું ,દુબળું ,કૃશ ,
૨૨ સ્તૂપ .	:	ઢગલોઅંબાર ,ભંડાર ,
૨૩અવેજ .	:	બદલો,મૂડી,
૨૪આબેહૂબ .	:	તાદ્રશહુબહુ,
૨૫આનક .	:	નગારુંમૃદંગ ,
૨૬વ્યાધિ .	:	રોગ,દર્દ,પીડા ,
૨૭ભાષા .	:	વાણી.ભારતી ,ગીરા,
૨૮ગંગા ,	:	સ્વર્ધુની ,જાહન્વી ,
૨૯ પડઘો ,	:	અનુંસ્વનઅનુગુંજ ,
૩૦ ઓસાર .	:	ઓથઆશ્રય,આશરો ,
૩૧ હોડી	:	મછવોતરી,હોડકું,તરણી,નાવ,નોકા,પનાઈ,
૩૨.હૈયું .	:	ચિત્ત .મન ,કરણ:અંત ,દિલ ,હૃદય
૩૩અચરજ .	:	અચંબો,આશ્ચર્ય,તાજુબી,હેરત,નવાઈ,વિસ્મય,અજાયબી ,
૩૪અખિલ .	:	સકળસર્વ,આખું,સમસ્ત,સમગ્ર,તમામ ,સઘળું ,
૩૫આગ ,	:	અગ્નિજ્વાળા,દવ,આતશ,હુતાશન,અનલ,પાવક ,
૩૬અચાનક ,	:	સહસા અ,ણધાર્યુંએકાએક,એકદમ,
૩૭અતિશય ,	:	અત્યંતઅધિક,વધારે,ઘણું,પુષ્કળ,અઢળક,
૩૮અનિલ ,	:	પવનવા,મહુત ,સમીર ,વાયરો,વાયુ ,
૩૯ અવાજ ,	:	નાદ આરવ ,નિનાદ ,રવ ,ઘોષ ,સાદ ,ધ્વનિ ,
૪૦ અંધકાર .	:	અંધારું ,તિમિર ,તમ ,
૪૧આકાશ .	:	નભઘૌ , ગગન ,આસમાન,અંબર ,આભ ,વોમ ,
૪૨ .અક્કલ	:	બુદ્ધિ ,મેધા,મતિ ,
૪૩આત્મજા .	:	દીકરી દુહિતા ,તનુજા ,સુતા ,પુત્રી ,તનયા ,
૪૪.ધન .	:	સંપત્તિ ,પુંજી ,વસુ ,મિરાત ,દોલત ,સમૃદ્ધિ ,અર્થ ,પૈસો ,નાણું ,દ્રવ્ય ,વિત્ત
૪૫ ઉપકાર .	:	અહેસાન ,ઉપકૃત ,આભાર,પાડ,કૃતજ્ઞતા ,
૪૬આશા .	:	ઉમેદમન,ઈચ્છા,વાંછા,કામના,ોરથઆરજુ ,અરમાન ,અપેક્ષા ,
૪૭ આંખ ,	:	નયન નેણ,નેત્ર ,અક્ષ,લોચન ,દ્રષ્ટિ ,ચક્ષુ ,
૪૮ ઇન્દ્ર .	:	સુરપતિ ,સુરેશ ,વાસવ ,દેવરાજ ,શચીશ ,પુરંદર ,શક ,મધવા ,શચીપતિ ,
૪૯ કમળ .	:	સરોજ ,કુવલય ,પંકજ ,પુંડરિક ,ઉત્પલ ,અંબોજ ,નલીન ,શતદલ ,
૫૦કાયમ .	:	હંમેશાસનાત ,નિત્ય ,નશાશ્વત,સદા ,રોજ ,

પરિશિષ્ટ ૨:

એકમ - ૨ વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો :

૧ અધિક	-	ન્યુન	૧૭ કઠોર	-	નરમ	૩૩ નોકર	-	માલિક
૨ અનુભવી	-	બિન અનુભવી	૧૮ શુરવીર	-	કાયર	૩૪ દેવ-	-	દાનવ
૩ અપેક્ષા	-	ઉપેક્ષા	૧૯ શિથિલ	-	મજબુત	-	૩૫ લઘુ	ગુરુ
૪ અગોચર	-	ગોચર	૨૦ ઉદાર	-	લોભી	૩૬ પાનાખર-	-	વસંત
૫ અરિ	-	મિત્ર	૨૧ મુખ્ય	-	ગૌણ	-૩૭ ફરજિયાત	-	મરજિયાત
૬ દરિદ્ર	-	ધનિક	૨૨ તેજ	-	તિમિર	૩૮ મહેમાન	-	યજમાન
૭ વિરાટ	-	વામન	૨૩ સંયોગ	-	વિયોગ	૩૯ છાયો-તડકો	-	
૮ સ્વાભિમાની	-	મિથ્યાભિમાન	૨૪ સંચળ	-	સ્થિર	૪૦ જડ	-	ચેતન
૯ પાપ	-	પુણ્ય	૨૫ સર્જન	-	વિનાશ	૪૧ સાપેક્ષ	-	નિરપેક્ષ
૧૦ ધવલ	-	કાળું	૨૬ સ્વસ્તંત્ર	-	પરતંત્ર	૪૨ પ્રેમ	-	દ્વેષ
૧૧ કલંક	-	નિષ્કલંક	૨૭ યુવાન	-	વૃદ્ધ	૪૩ ગુણ-	-	અવગુણ
૧૨ બંધન	-	મુક્તિ	૨૮ ક્ષય	-	અક્ષય	૪૪ શીતળ	-	કઠોર
૧૩ હર્ષ	-	શોક	૨૯ ઉપકાર	-	અપકાર	૪૫ વિજય	-	પરાજય-
૧૪ સુખ	-	દુઃખ	૩૦ વાજબી	-	ગેરવાજબી	-	૪૬ સંપ	કુસંપ
૧૫ કુથલી	-	વખાણ	૩૧ દ્રશ્ય	-	અદ્રશ્ય	૪૭ ધર્મ-	-	અધર્મ
૧૬ મલીન	-	નિર્મળ	૩૨ રક્ષક	-	ભક્ષક	૪૮ લાયક	-	નાલાયક-

પરિશિષ્ટ :૩

એકમ ' : ૩-શબ્દ સમૂહ માટે એક શબ્દ '

૧	જેની બુદ્ધિ સ્થિર છે તે સ્થિતપ્રજ્ઞ	:	૨૬	રથ હાંકનાર	સારથી :
૨	તત્વને જાણનાર વ્યક્તિ તત્વજ્ઞ	:	૨૭	કન્યા પોતે વર પસંદ કરે તે સ્વયંવર	:
૩	પ્રયત્ન કર્યા વિના અનાયાસ	:	૨૮	ચાદગીરી રૂપે રચાયેલી ઈમારત	સ્મારક :
૪	સહેલાઈથી મેળવી શકાય તેવું સુલભ :		૨૯	હાથીનો મહાવત મહાવત	:
૫	પૂર્વે ન જોયું હોય તેવું અપૂર્વ :		૩૦	મૂળમાં હોય એના જેવી જ કૃતિ પ્રતિકૃતિ	:
૬	પગે ચાલવાનો રસ્તો પગદંડી	:	૩૧	નાશ ન પામે એવું અવિનાશી	:

૭	ચાલવાનો અવાજ પગરવ	:	૩૨	નિયમમાં રાખનાર	નિયંત્રા :
૮	એકજ સમયમાં થઇ ગયેલા સમકાલીન	:	૩૩	માથે બાંધવાનો છોગવાળો સાફો પેચ	શિર :
૯	જેની પત્ની મૃત્યુ પામી છે તે પુરુષ વિધુર	: .	૩૪	દહીં વલોવવાથી નીકળતું સત્વ	ગોરસ :
૧૦	આંખ આગળ ખડું થઇ જાય તેવું તારાશ :		૩૫	સમગ્ર જગતનું પોષણ કરનાર વિશ્વંભર	:
૧૧	ત્રણ કલાકનો સમય ગાળો પ્રહર :		૩૬	બાળકો તરફનું વહાલ વાત્સલ્ય	:
૧૨	ભોજન પછી ડાબે પડખે સુવું તે વામકુક્ષી	:	૩૭	પવન જેવાં વેગથી દોડનાર વેગી	પવન :
૧૩	ધર્મમાં અંધ હોવું ધર્માંધ :		૩૮	જેનો કોઈ શત્રુ નથી તે અજાતશત્રુ	:
૧૪	ઈચ્છા મુજબ ફરવું સ્વૈરવિહારી	:	૩૯	વાદળથી ઢંકાયેલું અભ્રાવૃત	:
૧૫	ડાબે હાથે બાણ ફેંકી શકે તેવો સાચી	સવ્ય :	૪૦	પરસેવાનું ટીપું બિંદુ	સ્વેદ :
૧૬	વસંતજેવી સુંદર સ્ત્રી ફાલ્ગુની	:	૪૧	સિંહની ગરજના	ડણક :
૧૭	ધનુષ્યની દોરી પણછ :		૪૨	એક આંખ વાળું	એકાક્ષ :
૧૮	ઉચે ચડાવનારું ઉર્ધ્વગામી	:	૪૩	મરણ વખતનું ખાત પત્ર વસિયતનામું	:
૧૯	પ્રવાહની મધ્ય ધારા મઝધાર :		૪૪	બંને બાજુને જોડનાર ઉભયાનવ્યી	:
૨૦	છોડી દેવા યોગ્ય ત્યાજ્ય :		૪૫	જેની આશાન હોય તેવું અપ્રત્યાશિત	:
૨૧	જોઈ ન શકાય તેવું અદીકું :		૪૬	પરાજય કરનારું અભિભાવક	:
૨૨	દિશા અને કાલનો સમૂહ દિક્ કાલ :		૪૭	અર્થને પ્રગટ કરનારું અર્થદ્યોતક	:
૨૩	માથે પહેરવાનું વસ્ત્ર પાઘ	શિર :	૪૮	ટચલી આંગળી	કનિકા :

૨૪	ઝાડની છાલનું વસ્ત્ર	વલ્કલ:	૪૯	મરણ પામેલું	દિવંગત :
૨૫	પથ્થરપર કોતરેલો લેખ	શિલાલેખ :	૫૦	સાંસ્કૃતિક વરસો	ધરોહર :

પરિશિષ્ટ-૪-

એકમ વર્ણભેદે અર્થ ભેદ : ૩ -

શબ્દમાં માત્ર અ' આ'નાં વર્ણ ભેદ ઠ થતાં શબ્દાર્થ ભેદ					
૧,	અસમાન	-	અણસરખું	આસમાન	- આકાશ
૨	અંબર	-	આકાશ	અંબાર	- ઢગલો
૩	આકર	સમૂહ, ખાણ, જથ્થો -		આકાર	આકૃતિ -
૪	ઉદર	-	પેટ	ઉદાર	- દરિયાવ દિલનો
૫	ઉપહાર	-	ભેટ	ઉપાહાર	આહાર -
૬	પ્રકાર	-	જાત	પ્રાકાર	- કોટ કિલ્લો
૭	પ્રસાદ	-	કૃપાપ્રસન્નતા,	પ્રાસાદ	- મહેલ
૮	મેઘ	યજ્ઞ, બલી, ભોગ -		મેઘા	બુદ્ધિ, યાદશક્તિ -
૯	હરમ	-	, રાણીવાસઅંતપુર ,	હરામ	અયોગ્ય રીતે મેળવેલું, નિષિદ્ધ -

શબ્દમાં અનુસ્વાર ભેદથી થતાં શબ્દાર્થ ભેદ

૧૦	અક	-	દુઃખપાપ ,	અંક	આંકડો, ચિહ્ન, ડાઘો, નાટકનો વિભાગ -
૧૧	અખંડ	-	પડતર ખેતરઅવાવડું,	અખંડ	ખંડવગરનું, આખું -
૧૨	આકડો	-	એક વનસ્પતિ	આંકડો	- સંખ્યા
૧૩	આખુ	-	ઉંદર	આંખું	બધું, ભાંગ્યાં વગરનું -
૧૪	આગલું	-	આગળનું	આંગલું	- ઝમલું
૧૫	અહિ	-	સાપ	અહીં	- આ સ્થળે
૧૬	એકાકી	-	એકલું	એકાંકી	- એક એક અંકવાળું
૧૭	ઉદર	-	પેટ	ઉંદર	- એક કીટક પ્રાણી
૧૮	કડું	-	એક વનસ્પતિ	કડું	- હાથનું ધરેણું
૧૯	કથા	-	વાર્તા	કંથા	- ગોદડી
૨૦	કસ	-	કસોટી	કંસ	- કૃષ્ણનો મામો
૨૧	કાઠા	-	લાલાસ પડતા એક જાતના ઘઉં	કાંઠા	- કિનારાનો વિસ્તાર
૨૨	કાપ	-	વાઢ કાપ,	કાંપ	- માટીનો જથ્થો
૨૩	કુશકા	-	ડાંગરના છોડ	કુશંકા	- ખોટી શંકા
૨૪	કુચી	-	મહેલ્લો	કુંચી	- ચાવી
૨૫	ખગ	-	પક્ષી ગ્રહ , તારો,	ખંગ	- ઢગલો-, દાઝ, વેરબદલો,

શબ્દમાં (હસ્વ)ઉ'દીર્ઘ'(ઊ)'(હસ્વ)તથા શબ્દમાં 'સ' 'શ' /'ઈ)'દીર્ઘ'(ઇ)નાં વર્ણભેદથી થતાં અર્થ ભેદો '

૧	અંગુર	-	નવી ત્વચા	અંગૂર	લીલીદ્રાક્ષ -
---	-------	---	-----------	-------	---------------

૨	આહુત ઈમેલું-	આહૂત - બોલાવેલુંનિમંત્રેલું ,
૩	ઉરુ - વિશાળઉમદા,	ઉરુ - જાંઘ
૪	કુચસ્ત્રીની - છાતી	ફૂચ લશ્કરી ઢબે ચાલવુંતે -
૫	કુલ - એકંદરે	ફૂલ - કિનારો
૬	ગુણ - લક્ષણજાતિ,સ્વભાવ,	ગૂણ - થેલોકોથળો ,
૭	દારુ - દેવાદારનું ઝાડ	દારૂ - મદિરા બંદુકમાં વપરાતું મિશ્રણ ,
૮	પુર - નગરશહેર ,	પૂર - પ્રવાહ
૯	પુંજ - ઢગલો	પૂંજ - મીંડું
૧૦	મુરત - મુહૂર્તશુભ સમય,	મૂરત - મૂર્તિ
૧૧	રકુ - નાંઠેલુંપલાયન ,	રફૂ - કપડાને સાધવું તે
૧૨	વધુ - વધારે	વધૂ - પત્નીવહુ ,
૧૩	સુણવું - સંભાળવું	સૂણવું - સોજો આવવો
૧૪	સુત - પુત્ર	સૂત - સારથિ
૧૫	સુર - દેવ	કસૂર - અવાજસુર્ય ,
૧૬	સુતર - સહેલું	સૂતર - રૂનો તાર
૧૭	અંશ - ભાગ	અંસ - ખંભો
૧૮	કેશ - વાળ	કેસ - મુકદમો
૧૯	રાશ - દોરડું	રાસ - ગોળાકારે ફરતા ગવાતું ગીત
૨૦	શત - સો	સત - સત્ય
૨૧	શાળા - સ્કૂલ	સાળા - પત્નીના ભાઈ
૨૨	અલિ - ભમરોબી,	અલી - સ્ત્રીસંબોધન
૨૩	ચિડ - ગુસ્સો	ચીડ - એક વૃક્ષ
૨૪	દિન - દિવસ	દીન - ગરીબ
૨૫	પતિ - સ્વામી	પતી - ક્રિયા પૂરી થઈ

શબ્દમાં તથા 'ળ' 'ર' /'ઘ'ગ'શબ્દમાંઢ નાં વર્ણભેદથી થતાં અર્થ ભેદો તથા "ઠ" અને'ડ"ટ"તથા'ઝ"જ' અન્ય

૧	ગણ - જૂથ	ઘણ મોટો હથોડો -
૨	ગણું વધારે (બમણું) -	ઘણું - ખૂબ
૩	આરસ - સંગેમરમરનો પથ્થર	આળસ - એટી પણું
૪	કઠોર - દયાહીન	કઠોળ દાળ અનાજ(દ્વિદળ) -
૫	ખરું - સાચું	ખાળું - અનાજ મસળવાની જગ્યા
૬	સંભારવું - યાદકરવું	સંભાળવું - જાળવવું
૭	સફર - મુસાફરી	સફળ - સાર્થક

૮	હર - દરેકપ્રત્યેક,	હળ - જમીન ખેડવાનું ઓજાર
૯	જડી - ઔષધિનું મૂળ	ઝડી - જોસભેર વરસવું તે
૧૦	જમવું - ભોજન કરવું	ઝમવું - પ્રવાહીનું ઝરવું
૧૧	જરા - વૃદ્ધાવસ્થાઘડપણ,	ઝરા - પાણીનો સ્રોત
૧૨	જોડ - જોડી	ઝોડ - વળગણ
૧૩	સૂજ - સોજો	સૂઝ - સમજ
૧૪	કટક - લશ્કરછાવણી,	કડક - અક્કડ
૧૫	ફૂટ - કઠણઅઘરું,	ફુડ - કપાટઠગાઈ,
૧૬	ખોટ - નુકસાન	ખોડ - શારીરિક વિકલાંગતા
૧૭	પીઠ - બારડો	પીઢ - મોટી ઉમરનો
૧૮	મઠ - એક કઠોળસાધુનો આશ્રમ,	મઢ - માતાનું સ્થાનક
૧૯	વેઠ - વૌતરું	વેઢ - આંગળીનો કાપ
૨૦	ચોળી (સ્ત્રીઓનો ટૂંકી બીનો કબજો) - (સવૃત્ત)	ચોળી - એક કઠોળ (વિવૃત્ત)
૨૧	ચોરી - ચોરીનો ધંધો □	ચોરી - લગ્નમંડપ □
૨૨	અપેક્ષા - ઈચ્છાઆશા,	ઉપેક્ષા - તિરસ્કાર
૨૩	ઇનામ - બક્ષિસ	ઈમાન - પ્રમાણિકતા
૨૪	કુશ - એક જાતનું ઘાસ	કૃશ - દુબળું
૨૫	ઢાલ - રક્ષકવસ્તુ	ઢાળ - ઢોળાવ

સંદર્ભ ગ્રંથ સૂચિ :-

- ૧નાયક.રતિલાલ સા,મફત ઓઝા : સંપાદન - સાહિત્યિક નિબંધો અને લેખન કૌશલ્ય,
૨પાર્શ્વપ્રકાશન.યોગેન્દ્ર વ્યાસ.ડૉ - ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ,
૩ સાહિત્યાચન, બાબુ દાવલપુરા -
૪અપઠિતનો આસ્વાદ અને સ્વાધ્યાય, -ડૉરતિલાલ દવે તથા અન્ય લેખકો.
૫ભાષાવિવેક, પકાશન - ભાષાનિયામકની કચેરી ગાંધીનગર
૬ ભાષાલેખન, શાસ્ત્રી.કા.કે -
૭- નીતિન વડગામા.ડૉ -અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન, પાર્શ્વપ્રકાશન અમદાવાદ

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	I	SEC-101		INTRODUCTION TO PHILOSOPHY	2+0	25	25	50	1 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses હા
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: તત્વજ્ઞાન પરિચય - I

Marks- 100

હેતુઓ:

૧. વિદ્યાર્થીઓ તત્વજ્ઞાનનો અર્થ જાણે.
૨. દર્શન વિશેનો ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય અભિગમ જાણે.
૩. તત્વજ્ઞાનના અભ્યાસનું મહત્વ સમજે.
૪. વિદ્યાર્થીઓ ઉત્ક્રાંતિવાદ વિશે જાણશે.

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓ તત્વજ્ઞાનનો અર્થ અને તેના અભ્યાસનું મહત્વ સમજી જીવનમાં ઉપયોગી સાબિત થશે. ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય અભિગમનો વર્તમાન સમય સાથે મુલ્યાંકન કરશે. અને વિદ્યાર્થીઓ ઉત્ક્રાંતિવાદની સમજ કેળવશે.

અભ્યાસક્રમ:

એકમ :- ૧.

(40 %)

1. તત્ત્વજ્ઞાનનો અર્થ અને વ્યાખ્યા
2. ભારતીય અભિગમ મુજબ દર્શનનો અર્થ
3. પાશ્ચાત્ય અભિગમ મુજબ તત્ત્વજ્ઞાન શબ્દનો અર્થ અને સ્પષ્ટીકરણ
4. ભારતીય દર્શનોનું વર્ગીકરણ
5. તત્ત્વજ્ઞાનની શાખાઓનો પરીચ

એકમ: ૨.

(40 %)

1. ભારતીય દર્શનની સામાન્ય લાક્ષણિકતાઓ
2. તત્ત્વજ્ઞાન અને ધર્મ
3. તત્ત્વજ્ઞાન અને વિજ્ઞાન
4. યંત્રવાદની સમજૂતિ અને તેની વિશેષતાઓ - મર્યાદાઓ
5. હેતુવાદની સમજૂતી

એકમ:- ૩

(20 %)

1. જીવોની ઉત્પત્તિ અને જીવનનું સ્વરૂપ
2. સજીવ ઉત્ક્રાંતિ
3. ઉત્ક્રાંતિના સિદ્ધાંતો
4. ઉત્ક્રાંતિના તાત્વિક કૃલિતાર્થી

સંદર્ભ ગ્રંથો -

૧. પ્રારંભિક તત્ત્વચિંતન - યાજ્ઞિક અને કોટેયા
૨. સામાન્ય દર્શન - જોશી અને ઉપાધ્યાય
૩. તત્ત્વજ્ઞાન પ્રવેશિકા - કિશોરભાઈ દવે
૪. તત્ત્વજ્ઞાન પરિચય - ધર્મિષ્ઠા એમ.ગોહિલ
૫. તત્ત્વજ્ઞાન પરિચય - ડો.ચંદ્રિકા બી.વાઢેર

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	1	SEC - 101		PRINCIPLES OF GANDHIAN THOUGHTS	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses હા
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? હા

Title: ગાંધી વિચારના મૂળ તત્વો – I

Marks- 100

હેતુઓ:

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીનો સામાન્ય પરિચય મેળવે.
- (૨) ગાંધીજીના ધર્મદર્શન વિશે માહિતી પ્રાપ્ત કરે.
- (૩) દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગાંધીજીને થયેલ રંગભેદના અનુભવો વિશે જાણે.
- (૪) ગાંધીજીને જીવન વિકાસ માટે કરેલ પ્રયોગોમાં ફિનિકસ અને ટોલ્સ્ટોયનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
- (૫) વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના વિચાર ગુરૂઓ કોણ હતા તે જાણશે.

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીનો પરિચય, ધર્મ દર્શન વિષે માહિતગાર થશે. અને રંગભેદના અનુભવોની જાણકારી મેળવે. જીવન વિકાસ માટે કરેલ પ્રયોગોમાં ફિનિકસ અને ટોલ્સ્ટોયનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી પોતાના જીવનમાં અને સમાજ માટે ઉપયોગી બનશે.

અભ્યાસક્રમ :-

એકમ:-૧ - ગાંધીજીનો બાલ્યકાળ અને ધાર્મિક સંસ્કારો

(40 %)

(૧) ગાંધીજીનો જન્મ અને બાળપણ તેમના જીવન ઘડતરના વારસાજન્ય અને વાતાવરણ જન્ય પરિબળો એમનો સામાન્ય પરિચય.

(૨) ગાંધીકુળની ધાર્મિક પરંપરા.

(૩) માતા પિતાના સંસ્કાર અને ઘરના વાતાવરણની અસરો.

(૪) વૈષ્ણવધર્મ, પૃષ્ઠિમાર્ગ અને અનેકાંતવાદ

(૫) ખ્રિસ્તી અને થિયોસોફિસ્ટ મિત્રોના સંસર્ગની અસરો

(૬) ખ્રિસ્તીઓના ધર્મપરિવર્તનના પ્રયાસો

એકમ :- ૨ - ગાંધીજીનું દક્ષિણ આફ્રિકાનું જીવન અને ભારતમાં આગમન

(40 %)

(૧) દક્ષિણ આફ્રિકામાં હિંદુઓને થતા રંગભેદના અનુભવો જેવા કે પ્રિટોરીયા જતા, કુલિપણાનો અનુભવ, પાઘડી ઉતારવાનો, બાલાસુંદરમ, વેટનર તથા ત્રણ પાઉન્ડનો કર.

(૨) ગાંધીજી એ જીવન વિકાસ માટે કરેલા પ્રયોગો તેમણે સ્થાપેલા ફિનિક્સ અને ટોલ્સ્ટોય આશ્રમો

(૩) ગાંધીજીના આગમન સમયે દેશની પરિસ્થિતિ

(૪) ગુજરાત વિદ્યાપીઠની સ્થાપના

(૫) સાબરમતી આશ્રમની સ્થાપના

એકમ :- ૩ ગાંધીજીના વિચારગુરુઓ

(20 %)

ગાંધીજીના પ્રેરક ગુરુઓમાં શ્રીમદ રાજચંદ્ર, ગોપાલ કૃષ્ણ ગોખલે, લિયો ટોલ્સ્ટોય, હેનરી ડેવીડ થોરો અને જહોન રસ્કિનનો જીવન પરિચય અને તેની ગાંધીજીના જીવન પર અસર.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

(૧) આત્મકથા

- ગાંધીજી

(૨) દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ

- ગાંધીજી

(૩) મંગળ પ્રભાત

- ગાંધીજી

(૪) ગાંધીજીનું ધર્મદર્શન

- મ. જો. પટેલ

(૫) ગાંધીયુગના જ્યોતિધરો

- કાકાસાહેબ કાલેલકર

(૬) ગાંધીજી અને રસ્કિન

- પ્રિયરંજન

(૭) શ્રીમદ રાજચંદ્ર અને ગાંધીજી

- નેમચંદ ગાલા

(૮) ગાંધીજીનું વ્યક્તિત્વ ઘડતર

- દક્ષાબેન પટ્ટણી

(૯) ગાંધીજીના પ્રેરકો

- દશરથલાલ શાહ

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	I	SEC-101		PERSONALITY DEVELOPMENT (TIME MANAGEMENT)	2+0	25	25	50	1 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses હા
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ IKS પર આધારિત વિષય છે ? ના

Objectives-

To reach fundamentals of preparing for business and to know Indian entrepreneurs and their vision for success and also to develop comprehension ability.

Learning Outcomes-

After completion of the course, learners will be able to:

1. Understand the importance of goal setting and time management in the field of business.
2. Know the importance and need of communication skills for better employment and performance in industry.
3. Know the success stories of Indian entrepreneurs to make their startup a success.
4. Inculcate employability skills ensuring their extraordinary achievement in a corporate setting and beyond.
5. Learn comprehend and use business terminology.

Unit: 1 Time Management-

Introduction, importance and priority of Time Management, The Time Management Matrix, Strategies for effective time management, and the productivity pyramid, the four Ds of Time Management.

Unit: 2 Importance of Time Management in the stories of successful entrepreneurship – 1

1. Sanjeev Bikhchandani, naukari.com
2. Narendra Murkumbhi, Shree Renuka Sugar

Unit: 3 Soft Skills

Meaning of soft skills, Soft skills v/s hard skills, Importance of soft skills for success, cultivating soft skills

Recommended Readings-

1. Rashmi Bansal, Stay Hungry, Stay Foolish, The Centre for Innovation, The Centre for Innovation, Innovation and Entrepreneurship at IIM – Ahmedabad
2. Dhanel S.P. English and Soft Skills- Orient Blackswan-2021
3. Darius Foroux Do It Today- North Eagle, sell by Amazon.in

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	1	IKS -101		Ancient Indian Culture	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

Title :- Ancient Indian Culture

હેતુઓ : ૧. વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃતિ વિશે સમજ કેળવે.

૨. પ્રાચીન સંસ્કૃતિઓથી માહિતગાર થાય.

૩. વૈદિક સંસ્કૃતિનું જ્ઞાન મેળવે.

Outcomes: -

પ્રાચીન સંસ્કૃતિ નું મહત્વ સમજી તેમાં રહેલ ચાર વેદ અને સંસ્કૃતિ થી માહિતગાર થઈ અને સમાજ માં અનુકરણીય જીવન જીવશે . સમાજ માં ઉપયોગી બનશે ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી આચરણ માં મૂકી નીતિ યુક્ત જીવન જીવશે.

એકમ : ૧

(૪૦%)

૧. સંસ્કૃતિનો અર્થ, વ્યાખ્યા અને સ્વરૂપ.
૨. સભ્યતાનો અર્થ વ્યાખ્યા અને સ્વરૂપ.
૩. સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા વચ્ચેનો ભેદ.
૪. માનવ વિકાસના વિવિધ તબક્કાઓ.
૫. ભારતીય સંસ્કૃતિની વિશેષતાઓ.
૬. ભાષા વિજ્ઞાન અને માનવવંશની દ્રષ્ટિએ દ્રાવિડ, ઓષ્ટ્રિક, નીગ્રો લોકોનો સાંસ્કૃતિક રચનામાં ફાળો.

એકમ : ૨

(૪૦%)

૧. સિંધુ સંસ્કૃતિની સ્થાપના, વિકાસ અને નગર આયોજન અને વિશેષતાઓ.
૨. સિંધુ સંસ્કૃતિનું રાજકીય, સામાજિક, આર્થિક અને સાંસ્કૃતિક જીવનનો અભ્યાસ.
૩. સિંધુ સંસ્કૃતિના વિનાશના કારણો.
૪. સિંધુ સંસ્કૃતિના મુખ્ય નગરોની ગુજરાતની સભ્યતામાં ફાળો.
(૧) રંગપુર (૨) લોથલ (૩) ઘોળાવીરા (૪) રોજડી
૫. વૈદિક કાળના આર્યોનું રાજકીય, સામાજિક, સાંસ્કૃતિક જીવન અને ધાર્મિક જીવન.
૬. ઋગ્વેદ કાલીન ભારતની શાસન વ્યવસ્થા.
૭. વેદોનો સામાન્ય પરિચય.

એકમ : ૩

(૨૦%)

૧. આર્યોનું મૂળ વતન અંગેના જુદા-જુદા મતો.
૨. મહાકાવ્યનો સામાન્ય પરિચય.
૩. રામાયણનું સામાજિક, નૈતિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રદાન.
૪. મહાભારતનું સામાજિક, નૈતિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રદાન.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

૧. જગતના ઇતિહાસની રૂપરેખા - જશુભાઈ પટેલ.
૨. ભારતીય પ્રાચીન શિલ્પકલા - પ્રવિણચંદ્ર ચિ. પરીખ.
૩. મારૂ હિંદનું દર્શન - જવાહરલાલ નહેરુ.
૪. આપનો વારસો અને વૈભવ - દર્શક.
૫. પ્રાચીન ભારત ભાગ ૧,-૨ - હરિપ્રસાદ શાસ્ત્રી.
૬. ભારતીય સંસ્કૃતિની તાત્વિક ભૂમિકા - ડો. મુકુન્દરાય કોટેયા.
૭. પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ - આર.કે.ધારેયા.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	1	IKS -101		Human Values & Indian Ethics (मानवीय मूल्यो अने भारतीय नीतिशास्त्र)	2+0	25	25	100	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

Title: Human Values & Indian Ethics (मानवीय मूल्यो अने भारतीय नीतिशास्त्र)

Objectives: -

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ નીતિશાસ્ત્રના અભ્યાસનું મહત્વ સમજે.
- (૨) ઉપનિષદમાં રહેલ વર્ણાશ્રમ, ચાર આશ્રમો અને ચાર પુરુષાર્થ થી પરીચિત થાય.
- (૩) ચાર્વાકના સુખવાદ વિશે સમજૂતી પ્રાપ્ત કરે.
- (૪) જૈન – બૌદ્ધ નીતિશાસ્ત્ર વિશે પરીચિત થાય.
- (૫) ગાંધીવાદી નીતિશાસ્ત્ર નું સ્થાન પ્રાપ્ત કરે.

Outcomes: -

નીતિશાસ્ત્ર નું મહત્વ સમજી તેમાં રહેલ વર્ણાશ્રમ- ચાર આશ્રમો અને ચાર પુરુષાર્થ થી માહિતગાર થઈ જીવન માં અને સમાજ માં અનુકરણ લાવશે. ચાર્વાક ના સુખવાદ જૈન બૌદ્ધ નીતિશાસ્ત્ર થી પરિચિત થઈ સમાજ માં ઉપયોગી બનશે ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી આચરણ માં મૂકી નીતિ યુક્ત જીવન જીવશે.

અભ્યાસક્રમ:

પ્રકરણ - ૧.

(40 %)

- (૧) નીતિશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા અને સ્વરૂપ
- (૨) ભારતીય નીતિશાસ્ત્રની વિશિષ્ટતાઓ
- (૩) ઋતનો વિચાર
- (૪) વર્ણાશ્રમ
- (૫) ચાર પુરુષાર્થ
- (૬) ઉપનીષદમાં ચાર આશ્રમો

પ્રકરણ - ૨.

(40 %)

- (૧) ચાર્વાકનું સુખવાદી નીતિશાસ્ત્ર
- (૨) જૈન દર્શનનું ત્યાગી વલણ, જૈન નીતિશાસ્ત્રમાં ત્યાગ કે સંન્યાસ,
- (૩) સાધુજનો માટેનું નીતિશાસ્ત્ર અથવા મહાવ્રતો.
- (૪) ગૃહસ્થ માટેનું નીતિશાસ્ત્ર અથવા અણુવ્રતો

પ્રકરણ- ૩.

(20 %)

- (૧) બુદ્ધના ચાર આર્ય સત્યોનું નૈતિક સ્વરૂપ
- (૨) આર્ય અષ્ટાંગ માર્ગ
- (૩) મુલ્યો એટલે શું ? મુલ્યો ની પસંદગી ના સિદ્ધાંતો

સંદર્ભ ગ્રંથો

- (૧) નીતિશાસ્ત્ર પ્રવેશ
- (૨) ગૌતમ બુદ્ધ
- (૩) જગતના વિષમાન ધર્મો
- (૪) ગાંધીજી નું ધર્મદર્શન

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	1	IKS -101		Health & Yoga	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

Title :- HEALTH & YOGA

હેતુઓ :-

- (૧) યોગનું મહત્વ સમજી તેને અપનાવાનો અભીગમ કેળવે.
- (૨) યૌગિક શુદ્ધિ ક્રિયાઓ અંગેની જાણકારી મેળવશે.
- (૩) સર્વાંગી વ્યાયામ અને સૂર્યનમસ્કાર અંગેની જાણકારી પ્રાપ્ત કરશે.
- (૪) યોગમુદ્રાઓ અંગે જાણકારી મેળવે અને તેનો ઉપયોગ કરે.

परिणाम :-

योगने ज़वनमां अपनावी स्वस्थ अने नीरोगी रहशे, यौगिकशुद्धि क्रियाओ द्वारा शरीर शुद्धि करता थशे, तंदुरस्त रहेवा माटे सूर्यनमस्कार करता थशे, योगमुद्रानो उपयोग करी स्वस्थ अने रोगमुक्त बनशे.

अभ्यासक्रम :-

सैधांतिक :-

अेकम - १ योग परिचय :-

(४०%)

योगनं महत्व, योगनोउद्देश, योगना झयदाओ, योगना मूलभूत सिद्धांतो, सामान्य नियमो , योग अंगेना भ्रामक भ्यालो अने अष्टांगयोग..

अेकम - २ यौगिक शुद्धि क्रियाओ - षट्कर्म :-

(४०%)

धोती , बस्ति, नेती, त्राटक, नौली अने कपालभाति

अेकम - ३ सर्वांगी व्यायाम, सूर्य नमस्कार अने योगमुद्राओ :-

(२०%)

प्रार्थना/सूक्ष्म क्रियाओ, सर्वांगी व्यायाम, सूर्य नमस्कार अने

योगमुद्राओ :- ध्यान मुद्रा, अपान मुद्रा पृथ्वी मुद्रा, ज्ञान मुद्रा, वज्र मुद्रा , सूर्य मुद्रा, शून्य मुद्रा प्राण मुद्रा, वायु मुद्रा अने आकाश मुद्रा.

संदर्भग्रंथो :-

(१) स्वास्थ्य विज्ञान - डो. लास्कर गोविंद धारोकर

(२) स्वस्थवृत्त विज्ञान - डो. रामहर्षसिंह

(३) स्वस्थवृत्त विज्ञान - प्रा. दयाल परमार

(४) योगदर्शन - महर्षि पतंजलि

(५) योगासन - डो. पी. डी. शर्मा

BRS SEMESTER – 2

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-203		AGRONOMY	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Crop Production

Marks-100

Objectives

1. To aware the students about classification, scientific name and economic importance of the field crops.
2. The students can know about the detail scientific agronomic practices to raise the major field crops.
3. The students can know the inputs requirements for the minor field crops for the maximization of the field of the minor crops.

Outcomes: The students will be able to do improved farming on their own farm. They will be able to raise their crop by adopting scientific package of practices of different field crop. He will also get job in agriculture sectors like seed producing companies, drip irrigation companies etc.

Unit :- 1	Classification of field crop.	5 %
Unit :- 2	Family, English and scientific name of field crop.	10 %
Unit :- 3	Improved and hybrid varieties of field crop like ground nut, castor, wheat, paddy, cotton, sugarcane, Pigeon pea, chick pea.	10 %
Unit :- 4	Study of cultivation practices of following Major crops with reference of their	

distribution, Economics importance, history soil and climatic requirement, agronomic requirement via. Soil preparation to her vesting and threshing. Improved varieties, production potential, pests and diseases. 50 %

- 4.1 Oil seed crops.
 - 1. Groundnut.
 - 2. Castor.
 - 3. Sesame
- 4.2 Grain crops.
 - 1. Wheat.
 - 2. Paddy.
 - 3. Pearl millet.
- 4.3 Commercial crops.
 - 1. Cotton.
 - 2. Sugarcane.
 - 3. Tobacco.
- 4.4 Pulse crop
 - 1. Pigeon pea.
 - 2. Chick pea (Horse grams).
 - 3. Green gram.

Unit :- 5 Tabular information in short about Agronomics Requirements for the following crops.

25 %

- 5.1 Oil seed crop.
 - 1. Sunflower.
 - 2. Sesame.
 - 3. Mustard.
- 5.2 Grain crop.
 - 1. Bajara.
 - 2. Maize.
 - 3. Jowar.

Practical:

- 1. Methods of seed treatment of different field crop.
- 2. Classification of field crop.
- 3. Preparation and calculation of spray solution for crop protection.
- 4. Identification of seed samples.
- 5. Visit to crop museum.

References: -

- 1. "JaminVyavastha & Pak Utpadan" (Guj. Ed.)
 - Dr. A. S. Patel & Dr. R. S. Joshi.
- 2. "KrushiPragati"
 - Dr. IshwarbhaiChaturbhai Patel.
- 3. Fundamentals of Agronomy.
 - Gopal Chandra De.
- 4. "Pak Utpadan Vigyan"
 - Babubhai Avarani.
- 5. "JaminVigyan & Jamin Vyavastha"
 - Babubhai Avarani

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-203		HORTICULTURE & FORESTRY	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Basics of Horticulture

Marks-100

Objectives:

1. student aware with fundamental principles of horticulture science
2. Student gets theoretical as well as practical knowledge of horticulture science so useful in progressive farming.
3. Create self - employment source.

Outcomes:

1. Students will be able to identify plant vegetative structure.
2. Students will understands basic principles, processes and plant propagation methods.
3. Students will learn how horticulture relates to be economy and environments, both currently and in the future.

Theory: -

Unit: - 1. Planning of orchard

(20%)

- (i) Selection of place (ii) Climate (iii) Soil (iv) water(v) Fruit crop (vi) seedling (vii)Economical facility(viii) Preparation of land (ix) Supervision (x) Facility for labour

Unit: - 2. Pomology (25%)

Fruit crops of Gujarat state (i) Mango (ii) Banana (iii) Sapota (iv) Coconut (v) Papaya (vi) Guava (vii) Pomegranate (viii) Date palm (ix) Custard apple (x) Citrus (xi) Amla (xii) Ber
- Introductory information (English name, Botanical name, family, variety, propagation method, sowing distance, production.)

Unit: - 3. Olericulture (25%)

Vegetable crops (i) Potato (ii) Tomato (iii) Capsicum (iv) Brinjal (v) Okra (vi) Onion (vii) Garlic etc.- Introductory information (English name, Botanical name, family, variety, sowing method, sowing distance, production.)

Unit: - 4. Floriculture (10%)

(i) Importance of flowers and salient future.
(ii) Importance of landscape garden.

Unit: - 5. Importance of nutrients in plant (In brief) (20%)

(i) Primary nutrients - N, P, K (trade name & percent of nutrient in fertilizer)
(ii) Secondary nutrients - Mg, Ca, S
(iii) Micro nutrients - Fe, Mn, B, Zn, Cu, Mo, Cl.

Practical

1. Visit to a fertilizer depot and collect information about fertilizer name percent of nutrient, price etc.
2. Potting
3. Method of raising of seedling in bed
4. Recommended dose of nutrient in fruit crop and calculation of fertilizer dose
5. Identify the characteristics of fruit & vegetables

References

1. “ Fal ane Ful ” (Gujrati edition- march 2015)
pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.
2. “ Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
3. “ Fal visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand
4. “ Ful visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand
5. “ Shak bhaji visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-203		ANIMAL HUSBANDRY	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: - Dairy Farm Management

Marks: 100

Objectives:

1. To know managerial skills.
2. To understand the animal economics, profitability and milk production cost
3. To study different registers kept on dairy farm
4. To performs various activities of farm like dehorning, castration & identification.
5. To learn how to judge the age of animals.
6. To understand importance of vaccination.

Outcomes:

The students get familiar with the management aspects of a dairy farm and how the animals are judged by age, identification marks and profitability. More over they learn about maintenance of animal health by disinfection of animal houses and by vaccination.

Theory:

- Unit: 1** Animal Management: 20%
- What is management? Details study of animal Management,
 - Functions and qualities of manager
 - Important aspects of dairy farm management
- Unit: 2** Economics, Age of Animals and Record keeping 20%
- Economics of animal husbandry business
 - Judging the age of animals: importance and Methods
 - Record keeping: its importance and detail Study of different registers
- Unit: 3** Important Activities on the Farm: 25%
- Dehorning, importance and methods of dehorning, merits-demerits
 - Castration: importance and methods of castration, merits-demerits
 - Animal Identification marks: its importance and methods
- Unit: 4** Profitable Dairy Farming 15%
- Important points for profitable dairy farming
 - Requirement of Successful Dairy Business
- Unit: 5** Disinfestation and Vaccination 20%
- Disinfectants, types and uses for disinfestation of animal houses
 - Definition of vaccine and Preparation of Vaccine, care during and after vaccination
 - Vaccination schedule for farm animals

Practical:

- (1) To observe the age of animals by different methods
- (2) To study different registers on a dairy farm
- (3) To Study methods of castration by Burdizzo castrator
- (4) To study Dehorning procedure in a calf by a dehorner.
- (5) To study popular methods of applying identification marks
- (6) To study the procedure of disinfestation of animal houses
- (7) To prepare vaccine and to study vaccination procedure

Reference:

1. PashuVyavastha: Arun D. Dave, University GranthNirman Board, Ahmedabad.
2. VyavaharuGopalan: KrushnalalShukal, University GranthNirman Board, Ahmedabad
3. "Godarshan" A monthly Gujarati Magazine Dept. of A.H., Gujarat State, Gandhinagar
4. A Text Book of Animal Husbandry: G.C. Banerjee; Oxford & IBH Publishing Co. Pvt. Ltd.,New Delhi.
5. A Hand Book of Animal Husbandry: By ICAR, New Delhi

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-203		RURAL EXTENSION	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Extension Teaching Methods

Marks-100

Objectives

1. Students Will know About Different Extension Teaching Methods
2. Students Will know About Classification of Extension Teaching Methods
3. Students Will know About Advantages, Limitations and Precaution of Extension Teaching Methods.
4. Students Will know About Effectiveness of Different Methods.

Outcomes: This course work will increase ability of students theory and practical work by developing communication skill and field demonstration in their job work. Extension workers has to worker has to perform his role as a teacher in field work. He has to disseminate new information and idea to the farmers. Knowledge of effectiveness of different extension teaching method make effective in his duty it's ultimate effect on farmers knowledge and good economic return in farming.it's result in better standard of living of rural people.

Unit: 1. Extension Teaching Methods :- (10%)
Introduction, Meaning, where to use Particular Extension Teaching Methods by Extension worker.

Unit: 2. Classification of Extension Teaching Methods (20%)
1. Individual Contact
2. Group Contact.
3. Community / Mass Contact.
Its Advantages, Limitations and Precaution.

Unit: 3. Detail Study of the Following Individual Contact Methods :- (20%)
1. Farm and Home Visit.
2. Office Calls.
3. Telephone Calls.
4. Personal Letters.

Unit: 4. Detail Study of the Following Group Contact Methods: - (20%)
1. General Group Meeting.
2. Lecture Meeting.
3. Seminar or Staff Group Meeting.
4. Campaign Meeting.
5. Symposium.

Unit: 5. Detail Study of the Following Mass Contact Methods: - (30%)
1. Motion Pictures or film
2. News Papers.
3. Circular Letter.
4. Leaflets, Folder.
5. Photographs.
6. Poster.
7. Flash Cards.
Effectiveness of Extension Teaching Methods

Practical:-

1. Classification of Extension Teaching Methods
2. To Study the Effectiveness of Different Extension Teaching Methods.
3. To Prepare Flash Cards.

References

1. Basic Elements of Extension Education- Prof. Dhraj Dhakan
2. Agriculture Extension Education – Ishvarbhai Patel
3. Community Development and Agriculture Extension – Babubhai Avarani
4. Rural development in India – Babubhai Avarani

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-203		ECONOMICS	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Principles of Economics

Marks-100

Objectives & Outcomes: -

1. To get knowledge about theory of production
2. To understand Distribution theory
3. To understand cost concept

Outcomes: Economics students in general will be able to pinpoint and understand the past, present, rural economics of the india. On completion of the course students will be able to develops ideas of the basic characterstics of indian economy, its potential on natural resources.

Theory: -

UNIT:- 1 Elasticity Of Demand

(20%)

1. Typs and Measurement of Income Elasticity of Demand
2. Cross Elasticity of Demand
3. Advertising Elasticity of Demand

UNIT:- 2 Theory of Production (20%)

1. Meaning of Production
2. Production Function
3. Economies and Diseconomies scale
4. Concept of Iso-Quant Curve

UNIT:- 3 Cost Concepts (20%)

1. Types of costs
2. Cost output relations
3. Fix cost & variable cost
4. Average cost and marginal cost

UNIT:- 4 Rent (20%)

1. Meaning
2. Regarding theory of rent
3. Modern theory of rent
4. Quasi rent

UNIT:- 5 Profit (20%)

1. Meaning , theories of profit
2. Interest : Meaning, types, factors affecting interest rate
3. Wage : Meaning, types, affecting factors to real wages, wage theories

REFERENCES:

1. Ray N.C.- An introduction of Micro Economics
2. M.L. Seth – Principles of Economics
3. Ahuja H.L – Advanced Economics theory
4. Alfred Marshall – Principles of economics
5. N. GergoryMankia – Principles of economics

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-203		GUJARATI	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: (અર્વાચીન ગદ્ય કૃતિ)

કૃતિ-સાચાં સમણાં- લેખક પન્નાલાલ પટેલ

Objectives: (હેતુઓ).વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સ્વરૂપ અને મૂલ્યનિષ્ઠ લઘુનવલ સ્વરૂપની કૃતિથી પરિચિત થાય (૧):-

૧) વિદ્યાર્થીઓમાં (કલ્પના શક્તિ વિકસે.

૨) વિદ્યાર્થીઓમાં વાંચન તરફ અભિમુખતા વધે (

૩) વિદ્યાર્થીઓને નીતિ (ધર્મ તથા મુલ્યબોધ, પાઠ.સમજવા મળે,

ઘડતરમાં મદદરૂપ બને , વિદ્યાર્થીઓને સમાજ જીવન (૫)

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓમાં ઉત્તમ ચારિત્ર્યનું નિર્માણ થાય. સમાજ જીવનનું મુલ્ય સમજે. વાક ચાતુર્યની કળા વિકશે. ગ્રામીણ સંસ્કૃતિનો પરિચય મેળવે.

એકમ	એકમ શીર્ષક/અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર/૧૦૦
૧	<ul style="list-style-type: none"> લઘુનવલનું સ્વરૂપ (સન્ક્ષિપ્ત પરિચય) નવલકથા અને લઘુનવલ વચ્ચેનો ભેદ (સન્ક્ષિપ્ત પરિચય) 	૨૦%
૨	<ul style="list-style-type: none"> ‘સાચાં સમણાં’કૃતિની સમગ્રલક્ષી સમીક્ષા “સાચાં સમણાં”કૃતિનું ગુજરાતી લઘુ નવલકથામાં સ્થાન 	૨૦%

૩	<ul style="list-style-type: none"> • “સાચાં સમણાં’કૃતિ’માં કથાનાયક મથુરનો મનો સંઘર્ષ • “સાચાં સમણાં’કૃતિની’ની પાત્રસૃષ્ટિ • “સાચાં સમણાં’કૃતિની’વસ્તુ રચનાને સંકુલ બનાવતા તત્વો:ફેન્ટસી,સ્વપ્ન, જ્યોતિષ 	૨૦%
૪	<ul style="list-style-type: none"> • “સાચાં સમણાં’કૃતિ’માં વિષય અને તેની માવજતનું સંતુલન • “સાચાં સમણાં’કૃતિ’ની બની -ભાષા શૈલી • “સાચાં સમણાં’કૃતિ’માં સમય સંકલના 	૨૦%
૫	<ul style="list-style-type: none"> • ‘સાચાં સમણાં’કૃતિ’ વક્તા • ‘સાચાં સમણાં’કૃતિ’ નવલકથાનાં શીર્ષકની યથાર્થતા • ‘સાચાં સમણાં’કૃતિ’માં વર્ણન તથા સંવાદ • પુર્વાર્પર સંદર્ભ 	૨૦%

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

- ૧.૪ ગુ- ગુજરાતી સાહિત્યની ઇતિહાસ ગ્રંથ.સાઅમદાવાદ ,પરિષદ .
- ૨- નવલકથા :ગુજરાતી કથાવિશ્વ. બાબુ દાવલપુરાનરેશ વેદ-
૩રાધેશ્યામ શર્મા,રઘુવીર ચૈધરી -ગુજરાતી નવલકથા .
- ૪૨ સંપાદક જયંત કોઠારી-૧- મેઘાણી વિવેચન સંદોહન ભાગ.
- ૫- પન્નાલાલ પટેલ વ્યક્તિત્વ અને વાંડમય .બાબુ દાવલપુરા
૬નરેશ વેદ.ડો -નવલકથા શિલ્પ અને સર્જન.
- ૭બિપિન આશર -મેઘાણી સાહિત્ય વિભિન્ન પરિપ્રેક્ષ્યમાં.

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-203		HINDI	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

विषय आनुसांगिक बाबत (दरेक विषयनी शरुआतमां नीचेनी बाबत दर्शाववानी रहेशे)

1. Course Outcomes दरेक विषयनी शरुआतमां दर्शावेल छे ? हा
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development पर केन्द्रित थयेल छे के नहि ? हा
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ना गुणो धरावे छे ? हा
4. Major हा Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. दिव्यांग माटे विषय अंतर्गत आनुसांगिक जोगवाए करायेल छे ? ना
7. New India Literacy Programme (NILP) मुजबनो विषय छे ? ना
8. Swayam प्लेटफ़ोर्म परना MOOC विषय पर आधारित आ विषय छे ? ना
9. छन्डीयन नोलेज सीस्टम (IKS) पर आधारित विषय छे ? ना

Title – आधुनिक हिन्दी काव्य

पाठ्यक्रम उद्देश्य 1 :छात्र काव्य का आस्वादन करें।

छात्र प्राचीन पात्रों से परिचित हो। 2

छात्र हमारी संस्कृति से परिचित हो। 3

विश्लेषण करना सीखें। -छात्र काव्य का मूल्यांकन 4

छात्र भाषा ज्ञान प्र 5 ाप्त करें।

छात्र को कहानी के क्रमिक विकास के बारे में जानकारी मिलेगी। मानवीय संवेदनाओं से वे परिचित होंगे। साथ ही साथ समाज की वास्तविकताओं का ज्ञान प्राप्त होगा। छात्रों में नैतिक मूल्यों का विकास होगा। छात्र समाज के निम्न वर्गीय लोगों की कठिनाइयों से परिचित होंगे।

इकाई 1 :साहित्यकार का जीवन कवन – 20%

खण्डकाव्य के लक्षण 2 20%

प्रमुख पात्रों की विशेषताएँ 3 20%

ससंदर्भ व्याख्या 4 20%

समग्रलक्षी मूल्यांकन 5 20%

पाठ्य विषय (खण्डकाव्य) विष्णुप्रिया : मैथिलीशरण गुप्त

लोकभारती प्रकाशन, 15 – ए , महात्मा गाँधी मार्ग , इलाहाबाद्।

संदर्भ ग्रंथ :

मैथिलीशरण 1गुप्त व्यक्तित्व और काव्यकमलाकान्त पाठक .डॉ. : , रणजीत प्रिंटींग एण्ड पब्लिशर्स, दिल्ली

कृष्णदत्त पालीवाल : सूत्र:प्रासंगिकता के अंत :मैथिलीशरण गुप्त 2, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली

अर्जुन सतपथी .डॉ. : राष्ट्रीय चेतना के कवि मैथिलीशरण गुप्त 3, पराग प्रकाशन, दिल्ली 32-

प्रभाकर माचवे .डॉ. : मैथिलीशरण गुप्त :हिन्दी साहित्य के निर्माता 4, प्रभात प्रकाशन, दिल्ली 6-

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-203		ENGLISH	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title- Introduction to Indian Writings in English

Marks -100

Objectives

1. Understand the Indian writing in English as a new form of Indian Culture and voice.
2. Understand the contributions of various authors in the growth of Indian Writing in English.
3. Critically engage with Indian literary texts written in English.
4. Approach Indian Writing in English from multiple positions based on historical and social locations.

Outcomes:

A deep concern is generated on part of the students about Indo – Anglian literature, Importance and worth of it in world, how to appreciate it and how to interpret literature and poetry.

Course content-

Unit-1 (20%)

what is Indian Writing in English, characteristics of Indian Writing in English. Contribution of Rabindranath Tagore, Sri Aurobindo, Sarojini Naidu, Mulk Ra Anand, R.K.Narayana

(Brief introduction of the writers and their contribution or literary works)

Unit-2 (20%)

Importance of Indian Writing in English

Unit-3 (20%)

Appreciating Indian English Poetry (Any One)

1. Kamala Das's – My Grandmother's House

2. Nissim Ezekiel's The Night of the Scorpion

3. A.K.Ramanujan's – A River

Unit-4 (20%)

Appreciation of a short story- An Astrologer's Day- by R.K.Narayana (1935)

Unit- 5 (20%)

Appreciation of a short story- Old Bapu- by Mulk Raj Anand

Recommended Reading-

1. Ashok, Padmaja. A Companion to Literary Forms, Hyderabad: Orient Blackswan, 2015.

2. Cuddon J. A. Dictionary of Literary Terms, New Delhi; Penguin, 1980

3. HARPHAM, M.H. Abrams and Geoffrey Galt, A Glossary of Literary Terms. Delhi: Cengage Learning, 2015. Nicoll, A. A History of English Drama. Cambridge: Cambridge University Press, 2009

4. Prasad B. A Background to the study of English Literature, Delhi: Trinity Press, 2021

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-204		AGRONOMY	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Soil Management

Marks-100

Objectives:

1. To study how to manage the soil.
2. To know the optimum utilization of fertilizer.
3. To know the importance of the organic matter.
4. To know the management of soil through dry farming, irrigation & drainage.

Outcomes: The students will know about the different techniques of management of soil like soil conservation, soil erosion, fertility management & knowledge about manures & fertilizers, preparation of compost and management of fertility through dry farming and irrigation and drainage.

Theory:

Unit:- 1 Soil management and soil erosion:

20%

- Introduction
- Types of soil erosion
- problems and remedies

Unit:- 2 Soil fertility:	20%
- Introduction	
- Factor affecting fertility.	
- Management and increase of soil fertility	
Unit:- 3 Plant essential elements & Manures:	20%
- Criteria of the essential elements and its classification	
- FYM, Compost and Green manuring	
Unit:- 4 Fertilizers:	30%
- Nitrogenous, Phosphetic, Potassic, complex and mixed fertilizer.	
- Optimum use of fertilizer and methods of application of fertilizer	
- Mathematics of fertilizer	
Unit:- 5 Soil management through irrigation, drainage and dry farming.	10%

Reference Books:

1. Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
-BabubhaiAvarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
2. Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, Aanand.
3. Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan(Gujarati Edition)
-Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
4. Agriculture science
-M. H. Mehta

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-204		HORTICULTURE & FORESTRY	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Soil Management

Marks-100

Objectives:

1. To study how to manage the soil.
2. To know the optimum utilization of fertilizer.
3. To know the importance of the organic matter.
4. To know the management of soil through dry farming, irrigation & drainage.

Outcomes: The students will know about the different techniques of management of soil like soil conservation, soil erosion, fertility management & knowledge about manures & fertilizers, preparation of compost and management of fertility through dry farming and irrigation and drainage.

Theory:

Unit:- 1 Soil management and soil erosion:

20%

- Introduction
- Types of soil erosion
- problems and remedies

Unit:- 2 Soil fertility:	20%
- Introduction	
- Factor affecting fertility.	
- Management and increase of soil fertility	
Unit:- 3 Plant essential elements & Manures:	20%
- Criteria of the essential elements and its classification	
- FYM, Compost and Green manuring	
Unit:- 4 Fertilizers:	30%
- Nitrogenous, Phosphetic, Potassic, complex and mixed fertilizer.	
- Optimum use of fertilizer and methods of application of fertilizer	
- Mathematics of fertilizer	
Unit:- 5 Soil management through irrigation, drainage and dry farming.	10%

Reference Books:

1. Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
-BabubhaiAvarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
2. Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, Aanand.
3. Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan(Gujarati Edition)
-Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
4. Agriculture science
-M. H. Mehta

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-204		ANIMAL HUSBANDRY	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Soil Management

Marks-100

Objectives:

1. To study how to manage the soil.
2. To know the optimum utilization of fertilizer.
3. To know the importance of the organic matter.
4. To know the management of soil through dry farming, irrigation & drainage.

Outcomes: The students will know about the different techniques of management of soil like soil conservation, soil erosion, fertility management & knowledge about manures & fertilizers, preparation of compost and management of fertility through dry farming and irrigation and drainage.

Theory:

Unit:- 1 Soil management and soil erosion:

20%

- Introduction
- Types of soil erosion
- problems and remedies

Unit:- 2 Soil fertility:	20%
- Introduction	
- Factor affecting fertility.	
- Management and increase of soil fertility	
Unit:- 3 Plant essential elements & Manures:	20%
- Criteria of the essential elements and its classification	
- FYM, Compost and Green manuring	
Unit:- 4 Fertilizers:	30%
- Nitrogenous, Phosphetic, Potassic, complex and mixed fertilizer.	
- Optimum use of fertilizer and methods of application of fertilizer	
- Mathematics of fertilizer	
Unit:- 5 Soil management through irrigation, drainage and dry farming.	10%

Reference Books:

1. Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
-BabubhaiAvarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
2. Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, Aanand.
3. Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan(Gujarati Edition)
-Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
4. Agriculture science
-M. H. Mehta

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-204		RURAL EXTENSION	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses હા
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Soil Management

Marks-100

Objectives:

1. To study how to manage the soil.
2. To know the optimum utilization of fertilizer.
3. To know the importance of the organic matter.
4. To know the management of soil through dry farming, irrigation & drainage.

Outcomes: The students will know about the different techniques of management of soil like soil conservation, soil erosion, fertility management & knowledge about manures & fertilizers, preparation of compost and management of fertility through dry farming and irrigation and drainage.

Theory:

Unit:- 1 Soil management and soil erosion:

20%

- Introduction
- Types of soil erosion
- problems and remedies

Unit:- 2 Soil fertility:	20%
- Introduction	
- Factor affecting fertility.	
- Management and increase of soil fertility	
Unit:- 3 Plant essential elements & Manures:	20%
- Criteria of the essential elements and its classification	
- FYM, Compost and Green manuring	
Unit:- 4 Fertilizers:	30%
- Nitrogenous, Phosphetic, Potassic, complex and mixed fertilizer.	
- Optimum use of fertilizer and methods of application of fertilizer	
- Mathematics of fertilizer	
Unit:- 5 Soil management through irrigation, drainage and dry farming.	10%

Reference Books:

1. Jamin Vigyan ane vyavestha. (Gujarati Edition)
-BabubhaiAvarani, Anadaprakashan, Ahmedabad.
2. Soil science.
-Harilal Desai, charottar book store, Aanand.
3. Jamin Vyavastha ane Pak Utpadan(Gujarati Edition)
-Ambalal Patel & Ramanlal Joshi
4. Agriculture science
-M. H. Mehta

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-204		ECONOMICS	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: RURAL ECONOMICS

Marks-100

Objectives

1. To understand the importance and problems of village Industries in Economic development
2. Become familiar with the ideas of Gandhiji on rural development
3. To be informed by the Demographic Problems of India

Outcomes: To introduce students with the basic concepts of rural development, acquaint students with the concepts nature and characteristics of rural society, make aware about rural social institution, its function, and changing nature understand concepts, factors and obstacles in bringing social change and role of NGO's in bringing social change.

Theory:-

Unit: - 1 Rural industries

(20%)

1. Meaning importance in rural development
2. Limitations of Rural industries in India
3. Remedies for removing limitation

- Unit: - 2 Gandhian approach (20%)
1. Gandhian thought on rural industries and rural development
2. Relevance of Gandhian thought in contemporary
- Unit; - 3 Agro-Based industries (20%)
1. Meaning, scope
2. Roll of Agro-Industries in Agriculture and Rural Development Limitation
3. Measures to safer limitations
- Unit: - 4 Rural debt (20%)
1. Introductio
2. Reasons of Rural Debt
3. Remedies for reducing Rural Debt.
- Unit: - 5 Rural Population (20%)
1. Salient features of India's population
2. Population Explosion – causes, measures to check population Explosion
3. Government to check population Explosion in India

REFERENCES: -

1. Rudra A. – Indian Agricultural Economics
2. Rudra Dutt and K.P.M. Sundharam - Indian Economy
3. A.N. Agarwal – Indian Economy
4. Vasant Desai – Fundamentals of Rural Developments
5. Sandharam I.S. – Rural Development
6. Dr. Bhaskar Joshi – Bharat nu Krushushetra – Vikasanepadkaaro

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-204		GUJARATI	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: '- (અર્વાચીનપદ્ય કૃતિ) દલપતરામનાં શ્રેષ્ઠ કાવ્યો ',

- સંપાદક પાર્શ્વ પ્રકાશન ;૨૦૦૮ : ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા પ્રથમ આવૃત્તિ :

Objectives: (હેતુઓ):-

- ૧) વિદ્યાર્થીઓ ને મહત્વના અર્વાચીન ગુજરાતી કવિઓ અને તેની મહત્વની વિવિધ સ્વરૂપની (પદ કવિતાથી અભિમુખ કરવા
- ૨) સાંસ્કૃતિક-વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન સામાજિક (વાતાવરણની જાણકારી મેળવે.
- ૩) વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ભાષાનો પરિચય મેળવે (
- ૪) વિદ્યાર્થીઓને અર્વાચીનકાળના મુખ્ય મુખ્ય કવિથી માહિતગાર કરવાં (ઘડતરમાં મદદરૂપ બને , વિદ્યાર્થીઓને સમાજ જીવન (પ)

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓની કલ્પના શક્તિ વિકસે. કાવ્યના જુદા જુદા પ્રકારથી માહિતગાર થાય. વિદ્યાર્થીઓને સમાજ જીવન ઘડતરમાં મદદરૂપ બને.

એકમ	એકમ શીર્ષક/અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર/૧૦૦
૧	<ul style="list-style-type: none"> • કવિ દલપતરામ' નું જીવન કવન સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન • 'દલપતરામનાં શ્રેષ્ઠ કાવ્યો'નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન 	૨૦%

૨	<ul style="list-style-type: none"> • મુક્તક • <u>કવિત</u> : <ul style="list-style-type: none"> ૧, ઊંટ કહે ૨, કેડેથી નમેલી ડોસી, ૩, એક ભોળો ભાભો, ૪, એક શરણાઈવાળો, ૫, વાણી થાકી જાણીએ, ૬, મન રૂપી ઘોડો. 	૨૦%
૩	<ul style="list-style-type: none"> • <u>વર્ણનરીતિનાં કાવ્યો</u> : <ul style="list-style-type: none"> ૧ . વિવિધ ઋતુઓનું વર્ણન ૨ . વસંત ઋતુઓનું વર્ણન ૩ . ગ્રીષ્મકાળ ૪ . અંધારું ૫ . આબુનું વર્ણન • <u>ગેયરચાનાઓ</u> : <ul style="list-style-type: none"> ૧. આકાશ તથા કાળ વિષેની ગરબી ૨. માતાની સ્તુતિ ૩. મહિના ૪. સીતાજીના કાગળનું ઘોળ ૫. ધીરે ધીરે સુધારાનો સાર 	૨૦%
૪	<ul style="list-style-type: none"> • <u>કથા કાવ્યો</u> : <ul style="list-style-type: none"> ૧. બાપની પીપર વિષે ૨. 'ફાર્બસવિરહ' માંથી એક અંશ ૩. પુરી એક અંધેરી નગરી • <u>વિવિધ</u> : <ul style="list-style-type: none"> ૧. ઈશ્વર છે તે વિષે ૨. વાણીમહિમા ૩. ગુજરાતી ભાષા ૪. હિન્દ ઉપર ઉપકાર વિષે ૫. માનો ગુણ 	૨૦%
૫	<ul style="list-style-type: none"> ૧. 'દલપતરામના શ્રેષ્ઠ કાવ્યો' માં નીતિબોધ ૨. 'દલપતરામના શ્રેષ્ઠ કાવ્યો' માં પ્રકૃતિ ચિત્રણ ૩. 'દલપતરામના શ્રેષ્ઠ કાવ્યો' માં સમાજ વાસ્તવ 	૨૦%

	<p>૪. 'દલપતરામના શ્રેષ્ઠ કાવ્યો' માં હાસ્ય- કટાક્ષ</p> <p>૫. ઇંદ વૈવિધ્ય</p> <p>૬. પુર્વાપર સંદર્ભ</p> <p>૭. કાવ્યાસ્વાદ (અત્રે નિર્દિષ્ટ કાવ્યોમાંથી)</p> <p>'માનો ગુણ', ;પુરી એક અંધેરી નગરી નગરી', 'ધીરે ધીરે સુધારાનો સાર', 'સીતાજીના કાગળનો ઘોળ', 'માતાનીસ્તુતિ', 'વસંત ઋતુઓનું વર્ણન', 'આબુનું વર્ણન', એક શરણાઈ વાળો', 'ઊંટ કહે'.</p>	
--	---	--

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ ચીમનલાલ ત્રિવેદી - ૩-૧ દલપત ગ્રંથાવલી ૨-:

- ૨- દલપતરામ નાં શ્રેષ્ઠ કાવ્યો.સંપાદક ચંદ્રકાંત ટોપીવાળા
- ૩- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ. ધીરુભાઈ ઠાકર
- ૪ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ડોત્રિવેદી .રમેશ એમ.
- ૫ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - સંપાદક સાહિત્ય પરિષદ

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-204		HINDI	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

विषय आनुसांगिक बाबत (दरेक विषयनी शरुआतमां नीयेनी बाबत दशाववानी रहेशे)

1. Course Outcomes दरेक विषयनी शरुआतमां दशावेल छे ? हा
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development पर केन्द्रित थयेल छे के नहि ? हा
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ना गुणो धरावे छे ? हा
4. Major हा Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. दिव्यांग माटे विषय अंतर्गत आनुसांगिक जोगवाछ करायेल छे ? ना
7. New India Literacy Programme (NILP) मुजबनो विषय छे ? ना
8. Swayam प्लेटफ़ोर्म परना MOOC विषय पर आधारित आ विषय छे ? ना
9. छन्डीयन नोलेज सीस्टम (IKS) पर आधारित विषय छे ? ना

DSC 204 HINDI CREDIT 4

Title – हिन्दी उपन्यास

पाठ्यक्रम उद्देश्य 1 :छात्र उपन्यास का आस्वादन करें।

छात्र अँचल विशेष की विशेषताओं से परिचित हो। 2

छात्र पाठ्यक्रम के माध्यम से भारतीय ग्रामीण जीवन की वास्तविकता को समझे। 3

छात्र 4 उपन्यास का मूल्यांकन विश्लेषण करना सीखें। –

छात्र भाषा 5 ज्ञान प्राप्त करें।

छात्र अँचलिक उपन्यास के क्रमिक विकास से परिचित होंगे। अँचल विशेष की – रहन-सहन, वेशभूषा-, खानपान-, तिजमान्यताएँ आदि विशेषताओं से परिचित होंगे। गंगा के तट पर स्थित .त्यौहार-किसानों का जमींदारों के द्वारा जो शोषण होता है उनके बारे में जानकारी प्राप्त करेंगे।

इकाई 1 :साहित्यकार का जीवन %20

कवन -

%20

विकास – उपन्यास का उद्भव 2

%20 पात्रों की चारित्रिक विशेषताएँ 3

%20 ससंदर्भ व्याख्या 4

%20 समग्रलक्षी मूल्यांकन 5

पाठ्य विषय भैरवप्रसाद गुप्त (आँचलिक उपन्यास) गंगामैया :

लोकभारती प्रकाशन, महात्मा गाँधी मार्ग, इलाहाबाद 1-

संदर्भ ग्रंथ :

विकास प्रकाशन – अनिल सांलुखे .डॉ : आठवें दशक के आँचलिक उपन्यास 1, कानपुर12-

रंगद्वार प्रकाशन – रघुवीर चौधरी : आँचलिक और आधुनिक 2, अहमदाबाद

हरिशंकर दुबे .डॉ : हिन्दी आँचलिकता का अभ्युदय और रेणु के उपन्यास 3

ड : हिन्दी उपन्यास के सौ वर्ष 4ॉगिरनार प्रकाशन – रामदरश मिश्र ., महेसाणा

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSC-204		ENGLISH	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major હા Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Introduction to Drama Form in English Literature

Marks -100

Objectives

1. Develop understanding of various types of drama and related literary terms.
2. Learn the core element and structure of Drama.
3. Trace the origin, growth and development of drama.
4. Develop an interest and admiration of drama as a literary form

Outcomes:

Here the students have learnt the form of drama, genere of drama, types of drama, along with sailent features of it, and in addition to it, they have learnt how to appreciate the world class drama from William Shakespeare.

Course content-

Unit-1 (20%)

Development of Greek Tragedies, Development of Elizabethan Drama, Elizabethan Stage

Unit-2 (20%)

Introduction to types of drama; 1. Types of Tragedy and Comedy 2. Expressionist Drama 3. Poetic Drama 4. Problem Play 5. Theatre of Absurd

Unit-3 (20%)

Element of Drama – Plot, Stage setting, Characterization, dialogue, action, theme

Unit-4 (20%)

Understanding of literary terms- Flashback, Prologue, Epilogue, Interlude, Unity of time, place and action, soliloquy

Unit- 5 (20%)

The students will gain preliminary acquaintance of the following drama-

MACBETH by William Shakespeare

Recommended Reading-

1. Ashok, Padmaja. A Companion to Literary Forms, Hyderabad: Orient Blackswan, 2015.
2. Cuddon J. A. Dictionary of Literary Terms, New Delhi; Penguin, 1980
3. HARPAM, M.H. Abrams and Geoffrey Galt, A Glossary of Literary Terms. Delhi: Cengage Learning, 2015. Nicoll, A. A History of English Drama. Cambridge: Cambridge University Press, 2009
4. MACBETH by William Shakespeare- AMAZON

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSE-202		CROP CULTIVATION	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor હા Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Crop Cultivation

Marks-100

Objectives:

1. To aware the students about classification, scientific name and economic importance of the field crops.
2. The students can know about the detail scientific agronomic practices to raise the major field crops.
3. The students can know the inputs requirements for the minor field crops for the maximization of the field of the minor crops.

Outcomes: The students will be able to do improved farming on their own farm. They will be able to raise their crop by adopting scientific package of practices of different field crop. He will also get job in agriculture sectors like seed producing companies, drip irrigation companies etc.

Unit :- 1	Classification of field crop.	5 %
Unit :- 2	Family English and scientific name of field crop.	10 %
Unit :- 3	Improved and hybrid varieties of field crop like ground nut, castor, wheat, paddy, cotton, sugarcane, Pigeon pea, chick pea.	10 %
Unit :- 4	Study of cultivation practices of following Major crops with reference of their distribution, Economics importance, history soil and climatic requirement,	

agronomic requirement via. Soil preparation to her vesting and threshing. Improved varieties, production potential, pests and diseases. 50 %

- 4.5 Oil seed crops.
 - 1. Groundnut.
 - 2. Castor.
 - 3. Sesame
- 4.6 Grain crops.
 - 1. Wheat.
 - 2. Paddy.
 - 3. Pearl millet.
- 4.7 Commercial crops.
 - 1. Cotton.
 - 2. Sugarcane.
 - 3. Tobacco.
- 4.8 Pulse crop
 - 1. Pigeon pea.
 - 2. Chick pea (Horse grams).
 - 3. Green gram.

Unit :- 5 Tabular information in short about Agronomics Requirements for the following crops.

25 %

- 5.3 Oil seed crop.
 - 1. Sunflower.
 - 2. Sesame.
 - 3. Mustard.
- 5.4 Grain crop.
 - 1. Bajara.
 - 2. Maize.
 - 3. Jowar.

Practical:

- 1. Methods of seed treatment of different field crop.
- 2. Classification of field crop.
- 3. Preparation and calculation of spray solution for crop protection.
- 4. Identification of seed samples.
- 5. Visit to crop museum.

References: -

- (1) "JaminVyavastha & Pak Utpadan" (Guj. Ed.)
 - Dr. A. S. Patel & Dr. R. S. Joshi.
- (2) "KrushiPragati"
 - Dr. IshwarbhaiChaturbhai Patel.
- (3) Fundamentals of Agronomy.
 - Gopal Chandra De.
- (4) "Pak Utpadan Vigyan"
 - Babubhai Avarani.
- (5) "JaminVigyan & Jamin Vyavastha"
 - Babubhai Avarani

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSE-202		BASIC HORTICULTURE	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor હા Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Basic Horticulture

Marks-100

Objectives & Outcomes: -

1. student aware with fundamental principles of horticulture science
2. Student gets theoretical as well as practical knowledge of horticulture science so useful in progressive farming.
3. Create self - employment source.

Theory: -

Unit: - 1. Planning of orchard

(20%)

- (i) Selection of place (ii) Climate (iii) Soil (iv) water (v) Fruit crop (vi) seedling (vii) Economical facility (viii) Preparation of land (ix) Supervision (x) Facility for labour

Unit: - 2. Pomology (25%)

Fruit crops of Gujarat state (i) Mango (ii) Banana (iii) Sapota (iv) Coconut (v) Papaya (vi) Guava (vii) Pomegranate (viii) Date palm (ix) Custard apple (x) Citrus (xi) Amla (xii) Ber
- Introductory information (English name, Botanical name, family, variety, propagation method, sowing distance, production.)

Unit: - 3. Olericulture (25%)

Vegetable crops (i) Potato (ii) Tomato (iii) Capsicum (iv) Brinjal (v) Okra (vi) Onion (vii) Garlic etc.- Introductory information (English name, Botanical name, family, variety, sowing method, sowing distance, production.)

Unit: - 4. Floriculture (10%)

1. Importance of flowers and salient future.
2. Importance of landscape garden.

Unit: - 5. Importance of nutrients in plant (In brief) (20%)

1. Primary nutrients - N, P, K (trade name & percent of nutrient in fertilizer)
2. Secondary nutrients - Mg, Ca, S
3. Micro nutrients - Fe, Mn, B, Zn, Cu, Mo, Cl.

Practical

1. Visit to a fertilizer depot and collect information about fertilizer name percent of nutrient, price etc.
2. Potting
3. Method of raising of seedling in bed
4. Recommended dose of nutrient in fruit crop and calculation of fertilizer dose
5. Identify the characteristics of fruit & vegetables

References

1. “ Fal ane Ful ” (Gujrati edition- march 2015)
pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.
2. “ Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
3. “ Fal visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand
4. “ Ful visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand
5. “ Shak bhaji visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSE-202		DAIRY FARM MANAGEMENT	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: - Dairy Farm Management

Marks: 100

Objectives:

1. To know managerial skills.
2. To understand the animal economics, profitability and milk production cost
3. To study different registers kept on dairy farm
4. To performs various activities of farm like dehorning, castration & identification.
5. To learn how to judge the age of animals.
6. To understand importance of vaccination.

Outcomes:

The students get familiar with the management aspects of a dairy farm and how the animals are judged by age, identification marks and profitability. More over they learn about maintenance of animal health by disinfection of animal houses and by vaccination.

Theory:

Unit: 1 Animal Management:

20%

- What is management? Details study of animal

- Management,
- Functions and qualities of manager
- Important aspects of dairy farm management

Unit: 2 Economics, Age of Animals and Record keeping 20%

- Economics of animal husbandry business
- Judging the age of animals: importance and Methods
- Record keeping: its importance and detail Study of different registers

Unit: 3 Important Activities on the Farm: 25%

- Dehorning, importance and methods of dehorning, merits-demerits
- Castration: importance and methods of castration, merits-demerits
- Animal Identification marks: its importance and methods

Unit: 4 Profitable Dairy Farming 15%

- Important points for profitable dairy farming
- Requirement of Successful Dairy Business

Unit: 5 Disinfestation and Vaccination 20%

- Disinfectants, types and uses for disinfestation of animal houses
- Definition of vaccine and Preparation of Vaccine, care during and after vaccination
- Vaccination schedule for farm animals

Practical:

- (8) To observe the age of animals by different methods
- (9) To study different registers on a dairy farm
- (10) To Study methods of castration by Burdizzo castrator
- (11) To study Dehorning procedure in a calf by a dehorner.
- (12) To study popular methods of applying identification marks
- (13) To study the procedure of disinfestation of animal houses
- (14) To prepare vaccine and to study vaccination procedure

Reference:

6. PashuVyavastha: Arun D. Dave, University GranthNirman Board, Ahmedabad.
7. VyavaharuGopalan: KrushnalalShukal, University GranthNirman Board, Ahmedabad
8. "Godarshan" A monthly Gujarati Magazine Dept. of A.H., Gujarat State, Gandhinagar
9. A Text Book of Animal Husbandry: G.C. Banerjee; Oxford & IBH Publishing Co. Pvt. Ltd., New Delhi.
10. A Hand Book of Animal Husbandry: By ICAR, New Delhi

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSE-202		TECHNIQUES OF EXTENSION	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Techniques of Extension

Marks - 100

Objectives & Outcomes:

1. Students Will know About Different Extension Teaching Methods
2. Students Will know About Classification of Extension Teaching Methods
3. Students Will know About Advantages, Limitations and Precaution of Extension Teaching Methods.
4. Students Will know About Effectiveness of Different Methods.

Outcomes: This course work will increase ability of students theory and practical work by developing communication skill and field demonstration in their job work. Extension workers has to worker has to perform his role as a teacher in field work. He has to disseminate new information and idea to the farmers. Knowledge of effectiveness of different extension teaching method make effective in his duty it's ultimate effect on farmers knowledge and good economic return in farming.it's result in better standard of living of rural people.

- Unit: 1.** Extension Teaching Methods :- (10%)
Introduction, Meaning, where to use Particular Extension Teaching Methods by Extension worker.
- Unit: 2.** Classification of Extension Teaching Methods (20%)
1. Individual Contact
2. Group Contact.
3. Community / Mass Contact.
Its Advantages, Limitations and Precaution.
- Unit: 3.** Detail Study of the Following Individual Contact Methods :- (20%)
1. Farm and Home Visit.
2. Office Calls.
3. Telephone Calls.
4. Personal Letters.
- Unit: 4.** Detail Study of the Following Group Contact Methods: - (20%)
1. General Group Meeting.
2. Lecture Meeting.
3. Seminar or Staff Group Meeting.
4. Campaign Meeting.
5. Symposium.
- Unit: 5.** Detail Study of the Following Mass Contact Methods: - (30%)
1. Motion Pictures or film
2. News Papers.
3. Circular Letter.
4. Leaflets, Folder.
5. Photographs.
6. Poster.
7. Flash Cards.
Effectiveness of Extension Teaching Methods

Practical:-

1. Classification of Extension Teaching Methods
2. To Study the Effectiveness of Different Extension Teaching Methods.
3. To Prepare Flash Cards.

References

1. Basic Elements of Extension Education- Prof. Dhraj Dhakan
2. Agriculture Extension Education – Ishvarbhai Patel
3. Community Development and Agriculture Extension – Babubhai Avarani
4. Rural development in India – Babubhai Avarani

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSE-202		PRINCIPLES OF ECONOMICS	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Principles of Economics

Marks-100

Objectives & Outcomes: -

1. To get knowledge about theory of production
2. To understand Distribution theory
3. To understand cost concept

Theory: -

UNIT:- 1 Elasticity Of Demand

(20%)

- Typs and Measurement of Income Elasticity of Demand
- Cross Elasticity of Demand
- Advertising Elasticity of Demand

UNIT:- 2 Theory of Production (20%)

- Meaning of Production
- Production Function
- Economies and Diseconomies scale
- Concept of Iso-Quant Curve

UNIT:- 3 Cost Concepts (20%)

- Types of costs
- Cost output relations
- Fix cost & variable cost
- Average cost and marginal cost

UNIT:- 4 Rent (20%)

- Meaning
- Regarding theory of rent
- Modern theory of rent
- Quasi rent

UNIT:- 5 Profit (20%)

- Meaning , theories of profit
- Interest : Meaning, types, factors affecting interest rate
- Wage : Meaning, types, affecting factors to real wages, wage theories

REFERENCES:

1. Ray N.C.- An introduction of Micro Economics
2. M.L. Seth – Principles of Economics
3. Ahuja H.L – Advanced Economics theory
4. Alfred Marshall – Principles of economics
5. N. GergoryMankia – Principles of economics

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSE-202		અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ - 'સાચાં સમણાં'	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor હા Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: (અર્વાચીન ગદ્ય કૃતિ)

કૃતિ-સાચાં સમણાં- લેખક પન્નાલાલ પટેલ

Objectives: (હેતુઓ).વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સ્વરૂપ અને મૂલ્યનિષ્ઠ લઘુનવલ સ્વરૂપની કૃતિથી પરિચિત થાય (૧):-

- ૧)વિદ્યાર્થીઓમાં કલ્પના શક્તિ વિકસે (
- ૨)વિદ્યાર્થીઓમાં વાંચન તરફ અભિમુખતા વધે (
- વિદ્યાર્થીઓને નીતિ (૪)ધર્મ તથા મૂલ્યબોધ, પાઠ.સમજવા મળે, ઘડતરમાં મદદરૂપ બને , વિદ્યાર્થીઓને સમાજ જીવન (૫)

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓમાં ઉત્તમ ચારિત્ર્યનું નિર્માણ થાય. સમાજ જીવનનું મૂલ્ય સમજે. વાક ચાતુર્યની કળા વિકશે. ગ્રામીણ સંસ્કૃતિનો પરિચય મેળવે.

એકમ	એકમ શીર્ષક/અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર/૧૦૦
૧	<ul style="list-style-type: none"> લઘુનવલનું સ્વરૂપ (સન્ક્ષિપ્ત પરિચય) નવલકથા અને લઘુનવલ વચ્ચેનો ભેદ (સન્ક્ષિપ્ત પરિચય) 	૨૦%
૨	<ul style="list-style-type: none"> 'સાચાં સમણાં'કૃતિની સમગ્રલક્ષી સમીક્ષા 	

	<ul style="list-style-type: none"> • “સાચાં સમણાં’કૃતિનું ગુજરાતી લઘુ નવલકથામાં સ્થાન 	૨૦%
૩	<ul style="list-style-type: none"> • “સાચાં સમણાં’કૃતિ’માં કથાનાયક મથુરનો મનો સંઘર્ષ • “સાચાં સમણાં’કૃતિની’ની પાત્રસૃષ્ટિ • “સાચાં સમણાં’કૃતિની’વસ્તુ રચનાને સંકુલ બનાવતા તત્વો:ફેન્ટસી,સ્વપ્ન, જ્યોતિષ 	૨૦%
૪	<ul style="list-style-type: none"> • “સાચાં સમણાં’કૃતિ’માં વિષય અને તેની માવજતનું સંતુલન • “સાચાં સમણાં’કૃતિ’ની બની -ભાષા શૈલી • “સાચાં સમણાં’કૃતિ’માં સમય સંકલના 	૨૦%
૫	<ul style="list-style-type: none"> • ‘સાચાં સમણાં’કૃતિ’ વક્તા • ‘સાચાં સમણાં’કૃતિ’ નવલકથાનાં શીર્ષકની યથાર્થતા • ‘સાચાં સમણાં’કૃતિ’માં વર્ણન તથા સંવાદ • પુર્વાર્પર સંદર્ભ 	૨૦%

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

૧.૪ ગુ- ગુજરાતી સાહિત્યની ઇતિહાસ ગ્રંથ.સાચમદાવાદ ,પરિષદ .

૨- નવલકથા :ગુજરાતી કથાવિશ્વ. બાબુ દાવલપુરાનરેશ વેદ-

૩-રાધેશ્યામ શર્મા,રઘુવીર ચૈધરી -ગુજરાતી નવલકથા .

૪- સંપાદક જયંત કોઠારી-૧- મેઘાણી વિવેચન સંદોહન ભાગ.

૫- પન્નાલાલ પટેલ વ્યક્તિત્વ અને વાંડમય .બાબુ દાવલપુરા

૬-નરેશ વેદ.ડૉ -નવલકથા શિલ્પ અને સર્જન.

૭ મેઘાણી.સાહિત્ય વિભિન્ન પરિપ્રેક્ષ્યમાંબિપિન આશર -

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSE-202		हिन्दी प्रस शिल्प	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

विषय आनुसांगिक बाबत (दरेक विषयनी शरुआतमां नीचेनी बाबत दर्शाववानी रहेशे)

1. Course Outcomes दरेक विषयनी शरुआतमां दर्शावेल छे ? हा
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development पर केन्द्रित थयेल छे के नहि ? हा
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ना गुणो धरावे छे ? हा
4. Major Minor हा Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. दिव्यांग माटे विषय अंतर्गत आनुसांगिक जोगवाछ करायेल छे ? ना
7. New India Literacy Programme (NILP) मुजबनो विषय छे ? ना
8. Swayam प्लेटफ़ोर्म परना MOOC विषय पर आधारित आ विषय छे ? ना
9. छन्डीयन नोलेज सीस्टम (IKS) पर आधारित विषय छे ? ना

Title – हिन्दी खण्डकाव्य

पाठ्यक्रम उद्देश्य 1 :छात्र काव्य का आस्वादन करें।

छात्र प्राचीन पात्रों से परिचित हो। 2

छात्र हमारी संस्कृति 3 से परिचित हो।

विश्लेषण करना सीखें। -छात्र काव्य का मूल्यांकन 4

छात्र भाषा ज्ञान प्राप्त करें। 5

छात्र को कहानी के क्रमिक विकास के बारे में जानकारी मिलेगी। मानवीय संवेदनाओं से वे परिचित होंगे। साथ ही साथ समाज की वास्तविकताओं का ज्ञान प्राप्त होगा। छात्रों में नैतिक मूल्यों का विकास होगा। छात्र समाज के निम्न वर्गीय लोगों की कठिनाइयों से परिचित होंगे।

इकाई 1 :साहित्यकार का जीवन कवन – 20%

खण्डकाव्य के लक्षण 2 20%

प्रमुख पात्रों की विशेषताएँ 3 20%

ससंदर्भ व्याख्या 4 20%

समग्रलक्षी मूल्यांकन 5 20%

पाठ्य विषय (खण्डकाव्य) विष्णुप्रिया : मैथिलीशरण गुप्त

लोकभारती प्रकाशन, 15 – ए, महात्मा गाँधी मार्ग, इलाहाबाद्।

संदर्भ ग्रंथ :

कमलाकान्त पाठक .डॉ : मैथिलीशरण गुप्त व्यक्तित्व और काव्य 1, रणजीत प्रिंटींग एण्ड पब्लिशर्स, दिल्ली

कृष्णदत्त पाल : सूत्र:प्रासंगिकता के अंत : मैथिलीशरण गुप्त 2ीवाल, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली

अर्जुन सतपथी .डॉ : राष्ट्रीय चेतना के कवि मैथिलीशरण गुप्त 3, पराग प्रकाशन, दिल्ली 32-

प्रभाकर माचवे .डॉ :मैथिलीशरण गुप्त : हिन्दी साहित्य के निर्माता 4, प्रभात प्रकाशन, दिल्ली 6-

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	DSE-202		FUNDAMENTALS OF ENGLISH	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
- Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title- FUNDAMENTALS OF ENGLISH

Marks -100

Objectives

1. Acquire proficiency over English Grammar and sentence structure.
2. Understand the Indian writing in English as a new form of Indian Culture and voice.
3. Understand the contributions of various authors in the growth of Indian Writing in English.
4. Critically engage with Indian literary texts written in English.

Outcomes:

The study has enhanced the interest of the students for the short story and how to write a passage, report, brochure and etc.

Course content-

Unit- 1 Report Writing, Brochure	(20%)
Unit-2 Synonyms/ Antonyms, Adjective, Adverb	(20%)
Unit-3 Passage Writing	(20%)
Unit-4 Appreciation of a short story- The Blind Dog by R.K.Narayana (1935)	(20%)
.	(20%)
Unit- 5 English & Soft skills by S.P.Danavel	(20%)

Recommended Reading-

- 1 .Ashok, Padmaja. A Companion to Literary Forms, Hyderabad: Orient Blackswan, 2015.
- 2 Cuddon J. A. Dictionary of Literary Terms, New Delhi; Penguin, 1980
- 3 HARPHAM, M.H. Abrams and Geoffrey Galt, A Glossary of Literary Terms. Delhi: Cengage Learning, 2015. Nicoll, A. A History of English Drama. Cambridge: Cambridge University Press, 2009
- 4 Prasad B. A Background to the study of English Literature, Delhi: Trinity Press, 2022

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	MDC-202		AGRICULTURE CHEMISTRY	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary હા Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: - Management of Problematic Soil

Marks-100

Objective:

1. To know the Problems of Saline, Sodic and Acid Soil.
2. To know the Deferent Steps for Reclamation of Problematic soil
3. To create self-employment.

Outcomes: The students will know about the problematic soils particularly acid soils, saline soils and sodic soils. The students will learn different techniques of the management and reclamation of acid, saline and sodic soils. The students will learn about management and reclamation of acid, saline and sodic soils through agronomical practices.

Theory:

Unit:- 1 Acid soils

(20%)

- 1.1 Problems and Characteristics of acid soils.
- 1.2 Causes of Formation of acid soils
- 1.3 effects of soil acidity on plants.
- 1.4 Types of soil acidity.
 - 1.4.1 Active acidity of soil.
 - 1.4.2 Reserved acidity of soil
- 1.5 Measurement of soil acidity-PH Scale.

Unit:- 2 Reclamation of Acid soil

(20%)

- 2.1 Liming & liming material
- 2.2 lime requirement.
- 2.3 Factor Affecting lime requirement.
- 2.4 Effects of liming materials on soil & plants.

Unit:- 3 Saline and Sodic soils.

(20%)

- 3.1 Problems and importance of saline, sodic soils reclamation.
- 3.2 classification of salt affected soils.
- 3.3 distribution of salt affected soils in Gujarat
- 3.4 Causes of formation of saline and sodic soils.
- 3.5 Effect of soil salinity and alkalinity on the growth of Crops.

Unit:- 4 Management and reclamation of Saline and alkali soils.

(20%)

- 4.1 Limitations in managing salt content in soils.
- 4.2 How Proceed for reclamation of salt affected soils.
- 4.3 Method of reclamation of saline soils.
 - leaching
 - use of gypsum
 - artificial drainage and deep ploughing
 - Use of mulches
- 4.4 Reclamation of alkali soils
 - replacement of sodium
 - leaching of salts
- 4.5 Leaching requirement.
- 4.6 Use of chemical amendments
 - gypsum
 - Sulphur
 - Iron pyrites
 - lime stone
 - Pyrites
 - Sulphuric Acid
- 4.7 Unit for expression of acidity salinity and alkalinity of soils

Unit:- 5 Agronomic practices for reclamation of salt affected soils.

(20%)

- 5.1 Soil management
- 5.2 Water management.
- 5.3 Crop and varieties
- 5.4 Manures and fertilizers

Practical:

- 1. Determination of electrical conductivity of soil
- 2 Determination of soil pH.
- 3. Gypsum requirement of soil.
- 4. Lime requirement of soil
- 5. Calculation of SAR, RSC and ESP

Reference books: -

- 1. Soil Science and Soil Management - Babubhai Avarani -Andaprasakashan, Ahmadabad
- 2. Soil science - Pandya, Hariya, Mehta, Uni-Granth Nirman Board-Ahmadabad
- 3. Fertilizers and Crop production - Chimanbhai Patel-Sunil Prakashan
- 4. Agriculture science - M. H. Mehta

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	MDC-202		EDUCATION PSYCHOLOGY	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary ઇલ Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title :- Educational Psychology

હેતુઓ : ૧. વિદ્યાર્થીઓ મનોવિજ્ઞાનથી પરિચિત થાય.

૨. વિદ્યાર્થીઓ શિક્ષણની પ્રયુક્તિઓ જાણે.

૩. બુનિયાદી કેળવણીના ખ્યાલથી પરિચિત થાય.

૪. તાલીમ પાઠનું આયોજન અને મહત્વ સમજે.

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓ મનોવિજ્ઞાન અને શિક્ષણ શાસ્ત્રમાં વિવિધ પ્રયુક્તિઓ દ્વારા તાલીમી શિક્ષણમાં તેની ઉપયોગીતા સિદ્ધ કરશે. બુનિયાદી કેળવણીથી માહિતગાર થઈ અને વર્તમાન કેળવણી સાથે મુલ્યાંકન કરે.

એકમ : ૧	અધ્યયન અધ્યયન અર્થ. અધ્યયન પ્રકારો – અભિયનુંસંધાન, અધ્યયન, પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા અધ્યયન, આંતરસુઝ દ્વારા અધ્યયન,અનુકરણ દ્વારા અધ્યયન. અધ્યયનના નિયમો.	(૩૫%)
એકમ : ૨	શિક્ષણની પધ્ધતી / પ્રયુક્તિઓ - કથાન, પ્રોજેક્ટ, સ્વાધ્યાય, પ્રશ્નોત્તરી વગેરે.	(૧૦%)
એકમ : ૩	બુનિયાદી કેળવણીના અને છાત્રાલય બુનિયાદી કેળવણીનો અર્થ અને ઉદ્દેશો,	(૧૫%)
એકમ : ૪	છાત્રાલય જીવનનું મહત્વ, સમસ્યાઓ અને ઉકેલ. ગૃહપતિનું કાર્ય અને તેનું સ્થાન.	(૧૫%)
એકમ : ૫	પાઠ આયોજન સિક્ષણ પાઠ આયોજન અને મહત્વ. હર્બટની પંચપદી પાઠ પધ્ધતી. તાસ પાઠ આયોજન.	(૨૫%)

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

૧. સામાન્ય મનોવિજ્ઞાન - વિ. સ. વણીકર - અનડા પ્રકાશન
૨. સામાન્ય મનોવિજ્ઞાન - લાડવા, ભટ્ટ, સારડા - અનડા પ્રકાશન
૩. સામાન્ય મનોવિજ્ઞાન - મલીક, શાહ, મહેતા - અનડા પ્રકાશન
૪. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન - ગુણવંત શાહ, કુલીન પંડયા -યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
૫. છાત્રાલય - ગુજરાત વિદ્યાપીઠ- અમદાવાદ.
૬. ગૃહપતિને - નાનાભાઈ ભ. - લોકભારતી.
૭. બુનિયાદી શિક્ષણની રૂપરેખા - દેસાઈ, સોલંકી - ગુજ.યુનિ.—અમદાવાદ

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	MDC-202		PHILOSOPHY OF GANDHIAN LIFE	4+0	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary હા Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Philosophy of Gandhian Life -II

Marks-100

હેતુઓ:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના આર્થિક વિચારો વિશેનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન મેળવશે.
- (૨) ગાંધીજીના રાજકીય વિચારોના જ્ઞાન વિશે જાણે.
- (૩) મહાપુરુષોમાં ગાંધીજીના સ્થાન વિશે સમજે.

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના આર્થિક વિચારો, રાજકીય વિચારોનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન મેળવી સમાજમાં ઉપયોગી બનશે. મહાપુરુષોમાં ગાંધીજીના સ્થાન વિશે માહિતગાર થઈ વર્તમાન સમયમાં તેની તુલના કરશે.

અભ્યાસક્રમ:

એકમ-૧ ગાંધીના આર્થિક વિચારો. (20%)

- ગાંધીજીની આર્થિક વિચારધારાના મુળભુત તત્વો
- માલીકો અને મજુરો વચ્ચેના નૈતિક અને આર્થિક સબંધો
- યંત્ર અંગેની ગાંધીજીની વિભાવના

એકમ-૨ ગાંધીજીના વિવિધ વિચારો. (20%)

- સાદુજીવન ઉચ્ચવિચાર
- ખાદી અને ગામોઘોગ
- ટ્રસ્ટીશીપનો સિધ્ધાંત
- સર્વોદયનો આદર્શ
- આર્થિક સમાનતા

એકમ-૩ ગાંધીજીના રાજકીય વિચારો. (20%)

- સામ્યવાદ, સમાજવાદ અને લોકશાહી વિશેના ગાંધીજીના વિચારો.
- અહિંસક અસહકાર
- સવિનય કાનુનભંગ
- ઉપવાસ
- ગાંધીજી અને વિશ્વશાંતિ

એકમ-૪ મહાપુરુષોમાં ગાંધીજીનું સ્થાન. (20%)

- ગાંધીજી અને લાલબહાદુર શાસ્ત્રી
- ગાંધીજી અને સરદાર પટેલ
- ગાંધીજી અને મહાદેવભાઈ દેસાઈ

એકમ-૫ અન્ય મહાપુરુષોમાં ગાંધીજીનું સ્થાન.

(20%)

- ગાંધીજી અને શહીદ ભગતસિંહ
- ગાંધીજી અને લોકમાન્ય ટિળક
- ગાંધીજી અને વિનોબાભાવે

સંદર્ભ ગ્રંથ સૂચિ:

૧. હિન્દ સ્વરાજ	- ગાંધીજી
૨. આત્માકથા	- ગાંધીજી
૩. મંગલ પ્રભાત	- ગાંધીજી
૪. ગાંધીજીનું અર્થદર્શન	- વિહ્લદાસ કોઠારી
૫. ગાંધીજી	- ઉષા મહેતા
૬. ગાંધીજીનું ધર્મ દર્શન	- મગનભાઈ જો. પટેલ

FACULTY OF RURAL STUDIES

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	MDC-202		AGRICULTURE ENGINEERING	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary ઇલ Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: Agriculture Engineering

Marks-100

Objectives:

- (૧) સર્વેક્ષણની જુદી જુદી પદ્ધતિઓથી ઉડાણપૂર્વક માહિતગાર બને.
- (૨) તલેક્ષણની જુદી જુદી પદ્ધતિઓથી માહિતગાર બને.
- (૩) સર્વેક્ષણના જુદા જુદા સાધનોનો પરીચય કેળવે.
- (૪) દરેક પદ્ધતિનો ક્ષેત્રમાં ઉપયોગ કરતા શીખે.

Outcomes: વિદ્યાર્થીઓ ક્ષેત્રની જમીન માપણી કરવામાં જુદી જુદી ખેતી ઈજનેરી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં સક્ષમ બને.

સૈધાંતિક:-

એકમ-૧. સર્વેક્ષણ.

(20%)

- (૧) સર્વેક્ષણની વ્યાખ્યા અને સર્વેક્ષણનું વર્ગીકરણ.
- (૨) સર્વેક્ષણના મુળભુત સિધ્ધાંતો.
- (૩) અંતર માપવાની રીતો.
- (૪) બે સ્થાન વચ્ચેના અંતરની માપણી.
- (૫) આરેખાનો અર્થ અને આરેપણ કરવાની રીતો.
- (૬) માપણીમાં થતી ગુટીઓ અને સમાધાન.
- (૭) કાટખુણા રચવાની રીતો.

એકમ-૨. સાંકળ સર્વેક્ષણ.

(20%)

- (૧) સાંકળ સર્વેક્ષણમાં વપરાતા પ્રાવૈધિક પદો અને સર્વેક્ષણમાં વપરાતી રૂઢ સંજ્ઞાઓ.
- (૨) સાંકળના પ્રકારો દરેકના માપ.
- (૩) ક્ષેત્રનોંધ પોથી.
- (૪) શંકુઓ અને શંકુનો મોજણીમાં ઉપયોગ.

એકમ-૩. (પ્લેન ટેબલ) સમપાટ સર્વેક્ષણ.

(20%)

- (૧) વ્યાખ્યા અને સાધનો.
- (૨) સમપાટ સર્વેક્ષણના લાભાલાભ.
- (૩) સમપાટ સર્વેક્ષણ કરવાની રીતો.
- (૪) સમપાટ સર્વેક્ષણમાં થતી સામાન્ય ત્રુટીઓ.

એકમ-૪. તલેક્ષણ

(20%)

- (૧) તલેક્ષણની વ્યાખ્યા અને પ્રાકૃષિક પદો.
- (૨) લેવલ અને તેના પ્રકાર - તલેક્ષણનું વર્ગીકરણ.
- (૩) સામોચ્ય રેખાઓ અને તેની લાક્ષણીકતાઓ.
- (૪) સામોચ્ય રેખાના ઉપયોગી.
- (૫) સમોચ્ય રેખાનું સ્થાન નિર્ધારણ.

એકમ-૫. રસ્તા અને સડક.

(20%)

- (૧) રસ્તાના પ્રકારો.
- (૨) રાષ્ટ્રીય પોરી માર્ગ.

(3) રાજય ધોરી માર્ગ.

પ્રાયોગીક

(૧) સાકળથી જમીન માપણી કરવી.

(૨) પ્લેનટેબલ સાધનોની ઓળખ કરવી.

(૩) જુદી જુદી સાળાનો અભ્યાસ કરવો.

(૪) જમીનના જુદા જુદા બિન્દુઓની સાપેક્ષ ઉંચાઇ શોધવી.

સંદર્ભ ગ્રંથો:

(૧) કૃષિ ઇજનેરી ભાગ: ૧ – ૨ અંબાલાલ. આઈ. પટેલ.

(૨) પ્રાથમીક સર્વક્ષણ: જયંતિલાલ પી. ખખ્ખર એમ.એમ પટેલ અને ચંદુભાઈ જે પટેલ

(૩) ખેતી ઇજનેરી: બાબુભાઈ અવરાણી

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	TOTAL MARKS	SEE Duration
B.R.S.	2	MDC-202		FOOD & NUTRITION	3+1	50	50	100	2 Hrs

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title :- HUMAN NUTRITION - II

➤ હેતુઓ :-

- (૧) શારીરિક અને માનસિક વિકાસ તેમજ કાર્યશક્તિ અને રોગપ્રતિકારકતા માટે કેવો ખોરાક લેવો જોઈએ તે અંગેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
- (૨) વિટામિન્સ શરીર રક્ષામાં અગત્યતા સમજે અને ઉણપથી થતી સમસ્યાઓથી માહિતગાર થાય.
- (૩) દેશની પોષણ સમસ્યાઓ જાણે અને તેના ઉકેલના માર્ગો શોધે.
- (૪) ખોરાકના પાચન અને પોષણ મૂલ્ય પર રાંધવાની થતી અસરો અંગે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
- (૫) રાંધવાની જુદી જુદી રીતોના અભ્યાસ દ્વારા રાંધવાની ઉત્તમ પદ્ધતિ અપનાવવાનો અભિગમ કેળવે.
- (૬) પોષક આહાર ઓછા ખર્ચે પ્રાપ્ત કરવાની જાણકારી મેળવે.

પરિણામ: રોગપ્રતિકારકતા વધે તે માટે કેવો ખોરાક લેવો તે જાણી તે મુજબ ખોરાક લેશે. વિટામિન્સ ની ઉણપથી થતા રોગો ની જાણકારી મેળવશે અને તે રોગોથી બચશે. દેશની પોષણ સમસ્યા જાણી તેને નિવારવામાં મદદરૂપ થશે. ખોરાકના પાચન અને પોષણ મૂલ્ય પર રાંધવાની થતી અસરો જાણશે અને

તેમાંથી સારી રીત અપનાવતા થશે. રાંધવાની જુદી જુદી રીતો જાણી ઉત્તમ પદ્ધતિ અપનાવશે. સસ્તો અને સારો પોષક આહાર મેળવશે.

❖ અભ્યાસક્રમ :-

સૈદ્ધાંતિક :-

- એકમ - ૧ શરીરને નીરોગી રાખનારા પ્રજીવકો - વિટામિન્સ :-

વિટામિન્સ ના પ્રાપ્તિસ્થાન, વર્ગીકરણ વિટામિન્સ ની શરીરમાં ઉપયોગીતા, ચરબી દ્રાવ્ય અને જલ દ્રવ્ય વિટામિન્સ.

એકમ - ૨ ખોરાકનાં પાચન ,શોષણ અને ચયાપચય

- એકમ - ૩ :- ખોરાકના પાચન અને પોષણ મૂલ્ય પર રાંધવાની અસરો.

- ખોરાક રાંધતી વખતે પોષક તત્વો જળવાઈ રહે તે માટે રાખવી જોઈતી કાળજીઓ.

- રાંધવાની જુદી જુદી રીતો.

- સોયાબીનનું દૂધ, મગફળીનું દૂધ અને બાળકો માટે કાંજી જેવી સસ્તી પોષક વાનગીઓ.

એકમ - ૪ :- પોષક તત્વોની કમીથી થતા મુખ્ય રોગો અને તેનો સામાન્ય પરિચય.

એકમ - ૫ :- દેશની પોષણ સમસ્યાઓ અને સમાજના પોષણની સુધારણા અને પોષક આહાર યોજનાઓ.

પ્રેક્ટીકલ :-

(૧) વિટામીન યુક્ત ખાદ્ય પદાર્થોની ઓળખ.

(૨) આસપાસ રહેતા કુટુંબોમાં કેવો આહાર લેવાય છે તેનો સર્વે કરી આહારની યોગ્યતા નક્કી કરવી.

(૩) અનાજ અને કઠોળ ફણગાવવાની રીત.

(૪) રાંધવાની જુદી જુદી રીતો નો અભ્યાસ.

(૫) બાળકો માટે કાંજી, મગફળી તેમજ સોયાબીનનું દૂધ જેવી સસ્તી પોષક વાનગીઓ બનાવવી.

(૬) આસપાસ રહેતા કુટુંબના લોકોના વજન, ઊંચાઈ, આંખો, મોં, જીભ, વાળ અને ચામડીની તપાસ કરી પોષક તત્વોની કમીનું સર્વે કરવું.

➤ સંદર્ભ ગ્રંથો :-

- (૧) પોષણ વિદ્યા - ડો.જે.ડી. પાઠક
- (૨) માનવ પોષણ - ઉષાકાંત વૈદ
- (૩) પ્રયુક્ત પોષણ - ડો. આર. રાજલક્ષ્મી
- (૪) Human Nutrition - નીલમ બુદ્ધદેવ ભાવના વૈદ
- (૫) અપૂરતું પોષણ એજ મહારોગ - ડો. જે.ડી. પાઠક

ફૂડ એન્ડ ન્યુટ્રીશન કુસુમ ગુપ્તા એલ.સી ગુપ્તા

(૬) Food & Nutrition Facts & Figures - Kusum Gupta, L.C.Gupta - 6th Edition Jaypee

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	2	AEC - 202		Hindi (एकांकी साहित्य एवम् व्याकरण)	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? ના
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): હા Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Hindi एकांकी साहित्य एवम् व्याकरण

પાઠ્યક્રમ ઉદ્દેશ્ય छात्र एकांकियों का आस्वादन करें। 1 :

छात्र एकांकी के क्रमिक विकास से परिचित हो। 2

छात्र भारतीय रंगमंच की विशेषताओं को समझे। 3

छात्र मुहावरे सीखें। 4

छात्र पल्लवन करना सीखें। 5

पाठयक्रम की उपलब्धियाँ :

छात्र एकांकी के उद्भव विकास से -परिचित होंगे। एकांकी के तत्वों के बारे में जानकारी हाँसिल करेंगे। छात्र व्याकरण के ज्ञान से माहितगार होंगे। भिन्नभिन्न एकांकीकारों का परिचय प्राप्त करेंगे साथ ही द्रश्य - विद्या की बारीकियों से परिचित होंगे। सामाजिक एवम् ऐतिहासिक पात्रों का परिचय प्राप्त करेंगे।

इकाई 1 :एकांकीकार का जीवनकवन- , एकांकी का क्रमिक विकास	40%
2 समग्रलक्षी मूल्यांकन	40%
व्याकरण 3	20%

पाठ्य विषय : क पाँच पर्दे मोहन राकेश – संपादक – , राधाकृष्ण प्रकाशन, प्रा.लि .

जी 17-, जगतपुरी, दिल्ली 110051 –

पाठ्य एकांकियाँ :उपेन्द्रनाथ अशक – जोंक 1

रामकुमार वर्मा – औरंगजेब की आखिरी रात 2

विष्णुप्रभाकर – सड़क 3

4 बन्दी जगदीशचंद्र माथुर –

खमुहावरे : व्याकरण-, पल्लवन

संदर्भ ग्रंथ :

जयभारती प्रकाशन – लक्ष्मीनारायण लाल : आधुनिक हिन्दी नाटक एवम् रंगमंच 1, इलाहाबाद

आत्माराम एण्ड सन्स – गुलाबराय : काव्य के रूप 2, दिल्ली

भारतीभवन - वासुदेवनंदन प्रसाद : आधुनिक हिन्दी व्याकरण और रूप रचना 3, गोविन्द मिश्र रोड, पटना

विनोद प्रकाशन – राजनाथ शर्मा : साहित्यिक निबन्ध 4, आग्रा

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	2	AEC - 202		English(Introduction to Legal English)	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? ના
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): હા Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

TITLE- English (Introduction to Legal English)

Objectives:

1. Develop understanding about how the words are used in context.
2. To acquire new level of knowledge and understanding of all conceptions of human rights and civil rights.
3. English language has highest importance in law and legal profession.

Outcome:

- 1.The students will develop interest for legal profession.
- 2.The students will learn how to use English as a legal language.
- 3.The students will get exposure to the concepts of law.

Course content-**Total marks -50**

Unit-1 Importance of English in Legal Education in India, historical background of English as legal language (40%)

Unit-2 Indian Legal system, meaning and scope of legal language, source of Legal English, essential components of Legal English (40%)

Unit-3 Characteristics of Legal Drafting, types of legal drafting, Function of language in law (20%)

Recommended Reading-

1. Legal Language and Legal Writing (English for Law) by Dr. S.R.Myneni, published by Asia Law House: 2nd edition
- 2.Legal Language and Legal Writing by Dr. Hema V. Menon, published by Dattsons
- 3.Legal Language, Legal Writing & General English 203 by Dr. H.D. Pithawala, published by C. Jamadas & Co.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	2	AEC - 202		Gujarati (વનાંચલ અર્વાચીન ગદ્ય કૃતિ)	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? ના
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): હા Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: (અર્વાચીન ગદ્ય કૃતિ: 'વનાંચલ') લે. જયંત પાઠક

હેતુઓ:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ મૂલ્યનિષ્ઠ સ્વરૂપની કૃતિથી પરિચિત થાય.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ પ્રકૃતિ પ્રત્યે સંવેદનશીલ બને.
- (૩) વિદ્યાર્થી ઓ માં વાંચન તરફ અભિમુખતા વધે.
- (૪) વિદ્યાર્થી ઓને નીતિ- ધર્મ તથા મૂલ્યબોધનો પાઠ સમજવા મળે.
- (૫) વિદ્યાર્થીઓને સમાજ જીવન ઘડતરમાં, મદદરૂપ બને.

પરિણામ:

વિદ્યાર્થીઓ પ્રકૃતિને માણતા થયા, વિદ્યાર્થીઓ ગરીબ લોકોના જીવન વિશે જાણતા થયા. વિદ્યાર્થીઓને શ્રદ્ધા- અંધશ્રદ્ધા વિશેનો ખ્યાલ આવ્યો.

એકમ -૧ જયંત પાઠકના જીવન- કવન નો પરિચય ૪૦%

- આત્મકથા નું સ્વરૂપ (સંક્ષિપ્ત પરિચય).

- 'વનાંચલ'નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન

- 'વનાંચલ' નું ગદ્ય

એકમ -૨ 'વનાંચલ' મા પ્રકૃતિ નિરૂપણ ૪૦%

'વનાંચલ' માં સમાજ દર્શન

'વનાંચલ'ની પાત્ર સૃષ્ટિ

'વનાંચલ' નું ભૌગોલિક વાતાવરણ

એકમ -૩ 'વનાંચલ' માં શ્રદ્ધા - અંધશ્રદ્ધા નું ચિત્ર ૨૦%

સંદર્ભ સમજૂતિ

સંદર્ભ ગ્રંથ સૂચિ:

૧. સારસ્વત જયંતપાઠક લેખક - દક્ષા વ્યાસ - 'પાર્શ્વ પ્રકાશ

૨. આત્મકથા સ્વરૂપ અને વિકાસ - લે. રસીલા કડિયા સદભાવ પ્રકાશન

૩. આત્મકથા સ્વરૂપ શ્રેણી - લે. સતીશ વ્યાસ અરુણોદય પ્રકાશન

૪. સંધાન -લે. સુમન શાહ - પાશ્વ પ્રકાશન

૫. ગુજરાતી આત્મકથા લેખન - ચંદ્રકાંત ટોપી વાળા નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ

૬. સાહિત્ય ચર્ચા - નિરંજન ભગત ગુર્જર પ્રકાશન

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	2	SEC-202		INTRODUCTION TO PHILOSOPHY	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses હા
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: તત્વજ્ઞાન પરિચય – II

Marks-100

હેતુઓ:

૧. મન અંગેની સમસ્યા જાણે.
૨. આત્મા અને પુનર્જન્મના સિદ્ધાંતની પરિચિત થાય.
૩. ઇશ્વરના અસ્તિત્વ સંબંધી જાણકારી મેળવે.
૪. મૂલ્યનું મહત્વ સમજે.

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓ મન, આત્મા અને પુનર્જન્મના સિદ્ધાંતથી પરિચિત થઈ અત્યારના માનસિક મનોવૃત્તિની છાપ સુધારશે. ઇશ્વરના અસ્તિત્વ સંબંધી જાણકારી મેળવી અને મૂલ્યનું મહત્વ સમજી જીવનમાં અનુકરણ કરશે.

અભ્યાસક્રમ:

એકમ-૧:

(40%)

૧. ભારતીય દર્શનમાં મન-શરીર સંબંધ
૨. આત્માનું સ્વરૂપ
૩. આત્માનો સ્વીકાર અને ઇન્કાર
૪. ન્યાય દર્શનની આત્માના અસ્તિત્વની દલીલો
૫. પુનર્જન્મ અને મુક્તિનો સિંધ્ધતિ

એકમ- ૨.:

(40%)

૧. ઇશ્વરની સમસ્યા
૨. પાશ્ચાત્ય તત્ત્વજ્ઞાને આપેલ ઇશ્વરના અસ્તિત્વની સાબિતીઓ.
- ૩ ન્યાય દર્શને આપેલ ઇશ્વરના અસ્તિત્વની સાબિતીઓ
૪. સાંખ્ય દર્શનની આત્માના અસ્તિત્વની દલીલો.
- ૫ ઇશ્વર અને જગત વચ્ચેનો સંબંધ

એકમ- ૩:

(20%)

૧. અનિષ્ટની સમસ્યા
૨. ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાન અને અનિષ્ટ
૩. મુલ્ય એટલે શું?
૪. મુલ્યના પ્રકારો.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

- ૧ પ્રારંભિક તત્ત્વચિંતન
૨. સામાન્ય દર્શન
૩. તત્ત્વજ્ઞાન પ્રવેશિકા
૪. તત્ત્વજ્ઞાન પરિચય
૫. તત્ત્વજ્ઞાન પરિચય

- યાજ્ઞિક અને કોટેચા - સ્વપનિલ પ્રકાશન
જોષિ અને ઉપાધ્યાય - કિરણ પ્રકાશન
કિશોર દવે
ધર્મિષ્ઠા એમ ગોહિલ પાર્શ્વ પબ્લિકેશન
ડૉ. ચંદ્રિકા બી. વાઢેર યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	2	SEC-202		PRINCIPLES OF GANDHIAN THOUGHTS	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Check list

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses હા
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Title: ગાંધી વિચારના મૂળતત્વો – II

Marks-100

હેતુઓ:

- (૧) માનવજીવનમાં વિદ્યાર્થીઓ વ્રતનું મહત્વ સમજે.
- (૨) સંસ્કૃતિ અને સુધારો વિશે ગાંધીજી શું કહે છે તે સમજે.
- (૩) ગાંધીજીના જીવનમાં નીતિ દર્શનનું મહત્વ જાણે.
- (૪) ગાંધીજીના પાંચ ડોક્ટરથી પરીચિત થાય.
- (૫) વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં ગાંધીજીના વિચારો સમજે.

પરિણામ: વિદ્યાર્થીઓ વ્રત, સંસ્કૃતિ અને નીતિ દર્શનનું માનવજીવનમાં ઉપયોગી થશે. ગાંધીજીના પાંચ ડોક્ટરથી પરીચિત થઈ પોતાના જીવનમાં અને વર્તમાન સમયમાં અનુકરણ કરશે.

અભ્યાસક્રમ:-

એકમ-૧:

(40%)

- ગાંધીજીના એકાદશી વ્રતો - વત એટલે શું? માનવજીવનમાં વ્રતનું મહત્વ.
- સત્ય, અહિંસા, બ્રહ્મચર્ય, અસ્પૃશ્યતા નિવારણ, સર્વધર્મ, સમભાવ વગેરે દરેક એકાદશી વ્રતનો પરિચય, ગાંધીજીના મતે સંસ્કૃતિ અને સુધારો
- યુગપુરુષ ગાંધી - ગાંધીજીનું નીતિ દર્શન.- ગાંધીજીના પાંચ ડોક્ટરો.
- ગાંધીજીના સાત રૂપો.

એકમ- ૨.

(40%)

- દેશની આઝાદી માટે લડત - ગાંધીજીએ કરેલા વિવિધ સત્યાગ્રહોની પ્રાથમિક પરિચય જેવા કે દક્ષિણ આફ્રિકાનો સત્યાગ્રહ, ચંપારણ, ખેડા, દાંડી, અસહકાર આંદોલન, હિંદ છોડો વગેરે. - ગાંધીજીની નોઆખાલી યાત્રા.
- પત્ર કારત્વ તરીકે ગાંધીજી - નવજીવન, યંગ ઈન્ડિયા, હરિજન બંધુ, હરિજન સેવક, હરિજન વગેરે સામયીકમાં - તંત્રી પદ ગાંધીજીના દરબારના નવરત્ન શિક્ષણ અંગે ગાંધીજીનો વિચાર.

એકમ-૩ શાંતિના પ્રતિક તરીકે ગાંધીજી

(૨૦%)

- વિશ્વ શાંતિના ક્ષેત્રમાં ગાંધીજીનો ફાળો.
- અહિંસાના સક્રિય પ્રયોગો.
- માનવ સેવાની ભાવનાના ગાંધીજીના ખ્યાલો.
- વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં ગાંધી વિચારનું સ્થાન અને ભાવી.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

(૧) આત્મકથા	ગાંધીજી
(૨) દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ	ગાંધીજી
(૩) મંગળ પ્રભાત	ગાંધીજી
(૪) ગાંધીજીનું ધર્મદર્શન	મ. જો. પટેલ
(૫) બહુરૂપી ગાંધી	અમૃતલાલ વેગડ (અનુવાદક)
(૬) ગાંધીજી	ઉષા મહેતા

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC/ IKS	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	2	SEC-202		PERSONALITY DEVELOPMENT (GOAL SETTING)	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Check list

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે ? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill Development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ ? હા
3. Value added Courses Imparting Transferable and Life Skills ના ગુણો ધરાવે છે ? હા
4. Major Minor Skill Enhancement Courses હા
Ability Enhancement Courses Value Added Courses Exit/ Vocational Courses
5. Holistic Education Multidisciplinary Interdisciplinary
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે ? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે ? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે ? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) પર આધારિત વિષય છે ? ના

Personality Development (Goal Setting)

Objectives-

To reach fundamentals of preparing for business and to know Indian entrepreneurs and their vision for success, and also to develop comprehension ability.

Learning Outcomes-

After completion of the course, learners will be able to:

1. Understand the importance of soft skills and positive attitude in the field of business.
2. Aware about social consciousness and its importance and need for better employment.
3. Know the success stories of Indian entrepreneurs to make their startup a success.
4. Inculcate employability skills ensuring their extraordinary achievement in a corporate setting and beyond.
5. Get knowledge and command of English Language and Composition.

Unit -1

- Understanding goal, what are SMART goals? How does SMART goal setting work? Useful guidelines for goal setting, Determine personal and professional goals, Goals at the workplace.

Unit-2

- Importance of five R's of Goal Setting & Soft Skills and Positive Attitude in Goal Setting-

- Meaning of soft skills, soft skills versus hard skills, importance of soft skills for success, cultivating soft skills, the power of positive thinking, positive self-talk, self-esteem and positive attitude, attitude in the workplace, building positive attitude, testing your attitude, adaptability.

Unit-3 Stories of successful entrepreneurs

1. K.Raghavendra Rao, Orchid Pharma
2. Nirmal ain, India Infoline

Recommended Reading-

Rashmi Bansal, Stay Hungry, Stay Foolish, The Centre for Innovation, The Centre for Innovation, Innovation and Entrepreneurship at IIM – Ahmedabad

Dhanel S.P. English and Soft Skills- Orient Blackswan-2021

Jagad Narayan, 10 Steps of Goal Setting and Manifestation, Paperback Publication, sell by Amazon

Wilson, Goal Setting: How to Create and Action Plan and Achieve Your Goals , Paperback Publication, sell by Amazon

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	2	VAC -201		History of Indian Culture	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): હા Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title :- History of Indian Culture

હેતુઓ : ૧. અનુવૈદિક યુગની સંસ્કૃતિ જાણે.

૨. મૌર્ય કાલીન સાંસ્કૃતિક વિશેષતા જાણે.

૩. પ્રાચીન ભારતના ધર્મ, તત્ત્વજ્ઞાન અંગે સમજે.

એકમ : ૧

(૪૦%)

૧. અનુવૈદિક કાલીન રાજકીય, સાંસ્કૃતિક વિશેષતાઓ.

૨. અનુવૈદિક કાલીન સમાજ જીવન અને તેમાં આવેલા પરીવર્તનો.

૩. વૈદિક વર્ણાશ્રમ અને ચતુર્થ પુરુષાર્થ.

૪. મૌર્ય સામ્રાજ્યની સ્થાપના અને ચંદ્રગુપ્ત મૌર્યનું જીવન.

૫. ચંદ્રગુપ્ત વર્ણાશ્રમની કારકિર્દી અને સિદ્ધિઓ.

૬. ચંદ્રગુપ્ત મૌર્યની શાસન વ્યવસ્થા અને સામાજિક તેમજ સાંસ્કૃતિક સ્થિતિ.

એકમ : ૨

(૪૦%)

૧. સમ્રાટ અશોકનું જીવન, તેની શાસન વ્યવસ્થા અને ધર્મ પ્રવર્તક તરીકે અશોકની મહત્તા
૨. ગુપ્ત યુગનો ઉગ્ચ અને વિકાસ.
૩. ચંદ્રગુપ્ત પહેલાની કારકિર્દી અને સિધ્ધિઓ,
૪. પ્રાચીન ભારતના સુવર્ણયુગ તરીકે ગુપ્તયુગની સામાજિક, સાંસ્કૃતિક અને રાજકીય સિધ્ધિઓ.
૫. ગુપ્ત સામ્રાજ્યના પતનના કારણો.
૬. હર્ષવર્ધનની કારકિર્દી અને સિધ્ધિઓ.

એકમ : ૩

(૨૦%)

૧. દક્ષિણ-પૂર્વના દેશો જેવા કે શ્રીલંકા, જાવા, સુમાત્રા, બાલી, બર્મામાં ભારતીય સંસ્કૃતિનો પ્રભાવ.
૨. ભારતીય સંસ્કૃતિના મહાન આચાર્ય જેવા કે શંકરાચાર્ય, રામાનુંજાચાર્ય, વલ્લભાચાર્યનું સંસ્કૃતિને પ્રદાન.
૩. પ્રાચીન ભારતના ધર્મ, તત્વજ્ઞાન અને શિક્ષણ.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

૧. જગતના ઇતિહાસની રૂપરેખા	- જશુભાઈ પટેલ.
૨. ભારતીય પ્રાચીન શિલ્પકલા	- પ્રવિણચંદ્ર ચિ. પરીખ.
૩. માઝ હિંદનું દર્શન	- જવાહરલાલ નહેરુ.
૪. આપનો વારસો અને વૈભવ	- દર્શક.
૫. પ્રાચીન ભારત ભાગ ૧,-૨	- હરિપ્રસાદ શાસ્ત્રી.
૬. ભારતીય સંસ્કૃતિની તાત્વિક ભૂમિકા	- ડો. મુકુન્દરાય કોટેયા.
૭. પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ	- આર.કે.ધારેયા.
૮. સંસ્કૃતિ કે ચાર અધ્યાયન	- ડો. રામધારીસિંહ દિનકર.
૯. ગુજરાતનો પ્રાચીન ઇતિહાસ	- હરિપ્રસાદ શાસ્ત્રી.
૧૦. હડપ્પા અને મહેન્જો ડેરો	- હરિપ્રસાદ શાસ્ત્રી.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	2	VAC -201		Western Ethics	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): હા Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Western Ethics (નીતિશાસ્ત્ર (પાશ્ચાત્ય))

Objectives

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ નીતિશાસ્ત્રના અભ્યાસનું મહત્વ સમજે.
- (૨) નૈતિક નિર્ણયનો ખ્યાલ મેળવે.
- (૩) માનવ સ્વભાવમાં રહેલા નૈતિક સત્યો જાણે.
- (૪) સુખવાદ અને મુલ્યોની સમજ કેળવે.

Outcome: -

વિદ્યાર્થીઓ નીતિશાસ્ત્ર અને નૈતિક નિર્ણયની જાણકારી મેળવી અને સમાજમાં પોતાના જીવનમાં અપનાવશે. માનવ સ્વભાવમાં રહેલા નૈતિક સત્યો, સુખવાદ અને મૂલ્યની સમજ કેળવી. વર્તમાન સમયમાં ઉપયોગી અને અનુકરણ કરશે.

અભ્યાસક્રમ**પ્રકરણ:૧****(૪૦%)**

- (૧) નીતિશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા અને સ્વરૂપ
- (૨) નીતિશાસ્ત્રના અભ્યાસનું મુલ્ય
- (૩) નૈતિક નિર્ણયો
- (૪) નીતિશાસ્ત્રનો ધર્મ સાથે સંબંધ
- (૫) નીતિશાસ્ત્રનો તત્વજ્ઞાન સાથે સંબંધ
- (૬) નીતિશાસ્ત્રનો મનોવિજ્ઞાન સાથે સંબંધ

પ્રકરણ:૨**(૪૦%)**

- (૧) નીતિમતાનો ઉદભવ પ્રાથમિક જુથ જીવન
- (૨) પરંપરાના પાલન માટેના સાધનો
- (૩) પરંપરાગત નીતિમતાનું મુલ્યાંકન
- (૪) પ્રાથમિક યુગ અને આધુનિક યુગના માનવી
- (૫) માનવ સ્વભાવ અંગેના મતવ્યો
- (૬) માનવ સ્વભાવની પરિવર્તન ક્ષમતા

પ્રકરણ:૩**(૨૦%)**

- (૧) સુખવાદ અને તેના પ્રકારો
- (૨) સુખવાદ નું મુલ્યાંકન
- (૩) ચારિત્ર, ટેવ અને આદર્શ

સંદર્ભ ગ્રંથો:

- (૧) નીતિશાસ્ત્ર પ્રવેશ
- (૨) Eties for Today

ભદ્ર અને કોઠારી

Titus H.H

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	2	VAC -201		Health & Hygiene (Wellness)	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. Course Outcomes દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. Employability/Entrepreneurship/Skill development પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. Value added courses imparting transferable and life skills ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): હા Exit/Vocational Courses:
5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. New India Literacy Programme (NILP) મુજબનો વિષય છે? ના
8. Swayam પ્લેટફોર્મ પરના MOOC વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title :- HEALTH & HYGIENE (WELLNESS)

- હેતુઓ :-** (૧) આરોગ્ય નો અર્થ સમજી આરોગ્ય જાળવણી અંગેની સુઝ અને સમજ કેળવશે.
(૨) આરોગ્યના વિવિધ પાસાઓનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
(૩) નિરોગી વ્યક્તિના લક્ષણો જાણી જાણશે.
(૪) નિરોગી રહેવાના સરળ રસ્તાઓ અંગેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરશે.
(૫) સ્વાસ્થ્ય રક્ષા માટે દિનચર્યા અને ઋતુચર્યાના નિયમો સમજે.
(૬) સ્વાસ્થ્ય રક્ષાના સિદ્ધાંતો સમજી સ્વસ્થ સમાજના નિર્માણ માટે યોગદાન આપવા માટેની ક્ષમતા પ્રાપ્ત કરે.
(૭) કુદરતી ઉપચારોની વિશેષતાઓ જાણે અને અપનાવે.

પરિણામ :-

આરોગ્યના વિવિધ પાસાઓનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી આરોગ્ય જાળવણી કરતા થશે અને સ્વસ્થ સમાજના નિર્માણમાં સહભાગી થશે, નીરોગી રહેવાના સરળ રસ્તાઓ અપનાવશે, દિનચર્યા અને ઋતુચર્યાના નિયમો જાણી અને તેને અપનાવતા થશે, સ્વાસ્થ્ય રક્ષાના સિદ્ધાંત જીવનમાં અપનાવી સ્વસ્થ સમાજનું નિર્માણ કરવામાં ઉપયોગી થશે. કુદરતી ઉપચારો અપનાવતા થશે.

અભ્યાસક્રમ :-

સૈધાંતિક :-

એકમ - ૧ સ્વાસ્થ્ય :-

(૪૦%)

સ્વાસ્થ્યનો અર્થ, આરોગ્યના જ્ઞાનની અનિવાર્યતા, નિરોગી વ્યક્તિના લક્ષણો, આરોગ્યને અસર કરતી બાબતો, લાંબુ અને તંદુરસ્ત જીવન જીવવાના સરળ રસ્તાઓ.

એકમ - ૨ આયુર્વેદ અનુસાર દિનચર્યા અને ઋતુચર્યા :- :-

(૪૦%)

વહેલી સવારે ઉઠવું, મુઃખશુદ્ધી, ઉષ્ણપાન, શૌચાદીક્રિયા, અભ્યંગ, વ્યાયામ, સ્નાન, ભોજનવિધિ, નિયમીત ફરવાજવાનું મહત્વ અને ઉંઘ.

ઋતુચર્યા એટલે શું ? વિવિધ ઋતુચક્રો , આદનકાળ અને વિસર્ગકાળ , ઋતુઓ અને દોષોનો સંબંધ , શિશિર ઋતુચર્યા , વસંત ઋતુચર્યા , ગ્રીષ્મ ઋતુચર્યા , વર્ષા ઋતુચર્યા , શરદ ઋતુચર્યા અને હેમંત ઋતુચર્યા.

એકમ - ૩ કુદરતી ઉપચાર :-

(૨૦%)

કુદરતી ઉપચાર ની વ્યાખ્યા, કુદરતી ઉપચાર ની વિશેષતાઓ જુદી-જુદી કુદરતી ઉપચાર પદ્ધતિઓ જેવી કે પાણી, માટી, સૂર્યસ્નાન અને ઉપવાસ દ્વારા કુદરતી ઉપચાર.

સંદર્ભગ્રંથો :-

- (૧) સ્વાસ્થ્ય વિજ્ઞાન - ડો.ભાસ્કર ગોવિંદ ઘાણેકર
- (૨) સ્વસ્થવૃત્ત વિજ્ઞાન - ડો.રામહર્ષસિંહ
- (૩) સ્વસ્થવૃત્ત વિજ્ઞાન - પ્રા.દયાલ પરમાર
- (૪) ઋતુચર્યા - બાપાલાલ ગ.વૈધ
- (૫) દિનચર્યા - લાભશંકર ઠાકર
- (૬) કુદરતી ઉપચાર - ડો.શરણ પ્રસાદજી.